

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\S\Sjöwallová
Maj\Wahloo_Per&Sjowallova_Maj-Muz_ktery_se_vyparil.PDB

PDB Name: Wahloo_Per&Sjowall_Maj-Muz_kter
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 18.11.2003
Modification Date: 18.11.2003
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Muž, který se vyparil

Maj Sjöwallová
Per Wahlöö

/I/

Místnost byla malá a ubohá. Okno bez záclon, za ním šedivá požární zeď, z které čouhaly rezaté konce armovacího železa, a reklama na Pellerinův margarín. Prostřední tabulka v levé polovině okna chyběla a nahrazoval ji kus otrhané lepenky. Tapety byly květované, ale tak zašlé sazemi a vlhkem, že už vzorek nebylo skoro vidět. Místy se tapety začínaly odlepovat od rozdrobené omítky a na několika místech se je kdosi pokoušel vyspravit lepicí páskou a kusy balicího papíru.

V místnosti byla kamna, šest kusů nábytku a jeden obraz. Před kamny stála lepenková krabice s popelem a zboulovaná aluminiová konvice na kávu. Postel stála nohama ke kamnům a ložní prádlo sestávalo z deseticentimetrové vrstvy starých novin, odrbané prošívané deky a kanafasového polštáře. Obraz představoval nahou světlou ženu, opírající se o mramorové zábradlíčko, a visel vpravo od kamen, aby ho ten, kdo ležel v posteli, měl na očích, než usne, a zase hned jak se vzbudí. Vypadalo to, že se někdo tužkou snažil obraz poněkud vylepšit.

V druhé části místnosti, blíže k oknu, stál kulatý stůl a dvě židle z ohýbaného dřeva, jedna z nich bez opěradla. Na stole bylo mimo jiné vidět tři prázdné lahve od vermutu, jednu od limonády a dva šálky od kávy. Popelník byl obrácen dnem vzhůru a mezi špačky, pivními uzávěry a vyškrtnutými zápalkami se povalovalo několik špinavých kostek cukru, otevřený kapesní nožik a kus parku. Třetí šálek ležel rozbitý na podlaze. Na ochozeném linoleu mezi stolem a postelí ležel na břiše mrtvý člověk.

Byl to se vši pravděpodobností týž člověk, který vylepšoval obraz a který se snažil záplatovat tapety lepicí páskou a balicím papírem. Ležel s nohama těsně u sebe, lokty měl přitážené k žebřím a ruce složené nad hlavou, jako by se pokoušel chránit si hlavu. Měl na sobě tilko a roztržené kalhoty. Na nohou měl tlusté, dřevěné vlněné ponožky. Hlavu a horní část těla nebylo vidět, protože je ukrýval veliký povalený přiborník. Třetí židle se válela vedle mrtvolky. Sedadlo bylo od krve a na opěradle byly jasně vidět otisky rukou. Po podlaze se válelo plno střepů. Část jich pocházela ze skleněných dvířek přiborníku a zbytek z naplů rozbité vinné láhve, pohozené na hromadě špinavého prádla u stěny. To, co z láhve zbývalo, bylo potaženo povlakem zaschlé krve. Někdo na ní udělal prstem bílý kroužek.

Obrázek byl svým způsobem téměř dokonalý, bral ho nejlepší policejní širokoúhlý objektiv v umělém světle, v němž se každá podrobnost rýsovala ostře jako vyrytá.

Martin Beck odložil obrázek i zvětšovací sklo, vstal a šel k oknu. Venku panovalo švédské léto a navíc bylo dokonce teplo. Na trávníku kristineberského parku se opalovalo několik děvčat v bikinkách. Ležely natažené na zádech, s roztaženými nohama a s rukama od těla. Byly mladé a hubené, nebo spíš, jak se říká, štíhlé, mohly si to dovolit a bylo to dokonce půvabné. Když se na ně zadíval důkladněji, dokonce je i poznal, byly to dvě písárky z jeho vlastního oddělení. To znamená, že už je po dvanácté. Ráno si oblékly opalovačky, letní šaty a sandály a šly do práce. V polední přestávce si šaty stáhly a hurá ven, do parku a opalovat. Velmi praktické.

Za sebou uslyšel, jak někdo prudce otevřel dveře a vešel do kanceláře. Nemusel se ani ohlížet a věděl, kdo to je.

Stenström. Stenström byl v oddělení stále ještě nejmladší a po něm přijde patrně celá generace kriminálních asistentů, kteří nebudou vědět, co je to zaklepat. Říkal si Martin Beck.

"Jak to vypadá?" zeptal se.

"Ne moc slavně," řekl Stenström. "Když jsem tam byl před čtvrt hodinou, tak pořád ještě zapíral."

Martin Beck se obrátil, šel zpátky ke stolu a ještě jednou se zadíval na fotografii. Na stropě nad postelí s novinami, rozedranou dekou a kanafasovým polštářem bylo vidět obrysy jakési staré skvrny z prasklé trubky. Vypadala jako mořský koník. Při troše dobré vůle i jako mořská panna. Napadlo ho, jestli měl muž na podlaze na něco takového fantazii.

"Ale to nic neznamená," pravil Stenström horlivě, "stejně to přiřadí k technickému průkaznému materiálu."

Martin Beck neodpověděl. Místo toho ukázal na svazek hlášení, který mu Stenström položil na stůl, a řekl:

"Co je tohle?"

"Zápisy z výslechů. Ze sundbyberského obvodu."

"Jen si to zase odnes. Já mám od zítřka dovolenou. Dej to Kollbergovi. Dej to komu chceš."

Martin Beck sebral fotografii a šel o patro výš, otevřel dveře a ocitl se u Kollberga a Melandera.

Bylo tam mnohem větší horko než u něho v kanceláři, patrně proto, že měli zavřená okna a zatažené záclony. Kollberg a podezřelý seděli naproti sobě u stolu, oba mlčky. Vyčouhlý Melander stál u okna s dýmkou v zubech a s rukama křížem. Upřeně se na podezřelého díval. Na židli u dveří sedel policista v kalhotách od uniformy a ve světle modré košili. Čepice se mu pohupovala na pravém koleně. Nikdo nic neříkal a jediné, co se v místnosti hýbalo, byly cívky na magnetofonu. Martin Beck si stoupl šikmo za Kollberga a připojil se k všeobecnému tichu. Slyšeli, jak za záclonou na okno naráží vos. Kollberg byl bez saka a měl rozepnutý límeček, ale přesto měl košili mezi masitými lopatkami úplně propocenou. Vlhká skvrna pomalinku měnila tvar a šířila se dolů po páteři v dlouhém pruhu.

Muž na druhé straně stolu byl malý a začínal plešatět. Obleden byl všelijak a prsty, které svíraly opěradla křesílka, byly nepěstěné, nehty okousané a špinavé. Obličej vyhublý a nezdravý, kolem úst náznak číhavě omluvných rysů. Brada se lehce chvěla a oči plavaly. Muž začal vzlykat a po tvářích mu stékaly dvě slzy.

"Aha," pravil Kollberg stroze. "Takžes ho mlátil do hlavy lahví, až se ti rozbila v ruce."

Muž přikývl.

"A potom, když už ležel na podlaze, jsi do něj třískal židli. Kolikrát?"

"Nevím. Ne moc. Vlastně asi jo, asi hodně."

"To bych prosil. A pak jsi na něj shodil přiborník a šel jsi pryč. A co mezitím dělal ten třetí z vás - Ragnar Larsson? Nepokoušel se do toho nějak zasáhnout, myslím zabránit ti v tom?"

"Ne, ten nedělal nic. Do ničeho se nemíchal."

"Nezačíněj mi zase lhát."

"Spal. Byl pod párou."

"Mluv trošku hlasitěji, buď tak hodný."

"Ležel na posteli a spal. Nic neviděl."

"Jistě, až když se vzbudil, a pak se sebral a šel na policii. Takže to bychom tedy zatím měli. Ale jedno ještě pořád tak docela nechápu. Proč to takhle dopadlo? Vždyť jste se v životě neviděli, až když jste se sešli v té hospodě, ne?"

"Říkal mi, že jsem pitomej nacista."

"To slyší každý policajt několikrát do týdne. Mně už stovky lidí řekly nacisto a gestapáku a ještě mnohem horší věci, ale zatím jsem kvůli tomu nikoho nezabil."

"Seděl naproti mně a pořád to opakoval, pitomej nacista, pitomej nacista, fuj tajbl. Neřek vůbec nic jiného. A pak zpíval."

"Zpíval?"

"Jo, aby mě zesměšnil a naštval. O Hitlerovi."

"Aha. A dal jsi mu k tomu všemu nějakou příčinu?"

"Řek jsem, že máma byla Němka. Ale to bylo předtím."

"Předtím, než jste začali pít?"

"Jo ... To řek jenom, že na tom, jakou má člověk mámu, vlastně nezáleží."

"A když chtěl jít do kuchyně, popadnul jsi tu láhev a uhodil jsi ho s ní zezadu do hlavy?"

"Jo..."

"Upadl?"

"Jako si kleknul. A začala mu týct krev. A řekl: ty svině jedna nacistická, teď ti ukážu."

"A ty jsi mlátil dál?"

"Já jsem ... dostal jsem strach. Byl větší než já a ... Nevíte, jaký to je - všechno se to roztočí kolem dokola a vidíte všechno rudě ... jako bych vůbec nevěděl, co vlastně dělám."

Roztrásla se mu ramena.

"Tak to už stačí," řekl Kollberg a zastavil magnetofon. "Dejte mu najíst a zeptejte se doktora, jestli mu může dát něco na spaní."

Policista u dveří se pomalu zvedl, nasadil si čepici, vzal vraha zlehka za ruku a odvedl ho.

"Zatím nashle, uvidíme se zítra," prohodil Kollberg roztržitě.

A zároveň mechanicky psal na papír před sebou: přiznání doprovázeno pláčem.

"Příjemný mládenec," pravil.

"Pětkrát odsouzen za násilné činy," řekl suše Melander. "A pokaždé tvrdě zapíral. Já si ho moc dobře pamatuju."

"Pravila živoucí děmoštitková kartotéka," prohodil Kollberg.

Ztěžka vstal a upřel oči na Martina Becka.

"Co ty tady vlastně chceš?" řekl. "Seber se, zmiz na dovolenou a starost o zločinnost mezi nižšími společenskými třídami nech na nás. Kam se vlastně chystáš? Na ostrůvky?"

Martin Beck přikývl.

"Dobře děláš," pravil Kollberg. "Našinec se nejdřív vypraví do Mamaie a tam se smaží. Pak se vrátí domů a tady se vaří. Život není peříčko. A telefon tam nemáš, vid'?"

"Ne."

"Senzace. No, já se jdu osprchovat. A ty bys měl co nevidět vypadnout."

Martin Beck si to chvíličky rozmýšlel. Návrh měl rozhodně své přednosti. Kromě jiného by se dostal pryč o den dřív. Pokrčil rameny.

"Tak dobře, já tedy jdu. Ahoj, mládenci. Uvidíme se za měsíc."

/II/

Většina lidí už měla po dovolené a srpnem rozpálené stockholmské ulice se začínaly zase zalidňovat nešťastníky, kteří strávili deštivý červenec pod stany, v kempingových přívěsech a v penziónech. Městská dráha začínala být v posledních dnech opět nacpaná k prasknutí, ale tentokrát jel Martin Beck uprostřed pracovní doby a byl ve voze skoro sám. Seděl u okna, pozoroval uprášené zelené listí venku a byl rád, že mu konečně také začíná dovolená.

Rodinu už měl venku na ostrovech skoro celý měsíc. Měli letos štěstí, protože se jim podařilo vypůjčit si chatu, která stála jako jediná na malinkatém ostrůvku právě uprostřed souostroví v mořském zálivu na východ od Stockholmu.

Patřila nějaké vzdálené příbuzné jeho ženy, a protože příbuzná odjela na léto do ciziny, mohli si chatu nechat až do začátku školního roku.

Martin Beck vešel do prázdného bytu, šel rovnou do kuchyně, vytáhl z lednice láhev piva, lednici vypnul a formičky na led položil do dřezu. Napil se vstojе u dřezu a pak si vzal láhev do ložnice. Svlékl se a ve spodkách vyšel na balkón, sedl si na slunce, nohy si opřel o zábradlí a pomalu dopíjel zbytek piva z láhve. Vedro bylo skoro nesnesitelné, a když byla láhev prázdná, vstal a šel zpátky do relativního chladku v bytě.

Podíval se na hodinky. Loď odjíždí za dvě hodiny. Ostrůvek byl ve střední části souostroví a spojení s městem obstarával ještě stále jeden z posledních přežívajících parníků. Martin Beck si říkal, že to je na celé téhle dovolené ta největší výhra.

Šel do kuchyně a postavil láhev od piva na podlahu ve spíži. Odnesl už odtamtud všechno, co by se mohlo zkazit, ale pro jistotu to tam ještě jednou prohlédl, jestli na něco nezapomněl, a pak zavřel dveře. Vytřel vodu, která vytekla z lednice, ještě jednou se po kuchyni rozhlédl a šel do ložnice balit.

Většinu věcí už si odvezl na ostrůvek minulou sobotu. Žena mu dala seznam věcí, které měl vzít s sebou pro ni a pro děti, a když to všechno zabalil, měl plné dvě velké tašky. Kromě toho měl ještě v samoobsluze vyzvednout velký balík s jídlem, a tak se rozhodl vzít si do přistavu taxík.

Na lodi bylo volno, a když odložil tašky i balík s jídlem, šel si sednout na palubu.

Vzduch nad městem se tetelil horkem a bylo skoro úplné bezvětří. Zeleň na náměstí Karla XII. byla omšelá a vlajka na stožáru Grand hotelu visela zplihle a nehybně. Martin Beck se díval na hodinky a netrpělivě čekal, až posádka vtáhne přístavní schůdky na loď.

Když ucítil, že se loď začíná chvět, vstal a šel si stoupnout na zád'. Loď pomalu couvala od nábreží, nahýbal se přes zábradlí a díval se, jak šrouby šlehají vodu do zelenobílé pěny. Siréna chraplavě houkla, a když parník obrátil své chvějící se tělíčko směrem k Saltsjonskému zálivu, stál už Martin Beck opřen o zábradlí na přídi a nastavoval obličej slabému větříku. Měl pocit bezstarostné volnosti a na okamžik se v něm ozvaly tytéž pocity, jaké mívá jako kluk, když mu začínaly prázdniny.

V lodní restauraci se navečeřel a pak si šel zase sednout na palubu. Než se loď začala pomalu rovnat k můstku přístaviště, kde měl Martin Beck vystupovat, přejela kolem jejich ostrůvku, zahlédl chatu a několik pestrých lehátek a dole u vody svou ženu. Seděla na bobku na samém kraji vody, byl si jist, že právě škrábe brambory. Vstal a zamával jí, ale nebyl si jist, jestli ho na dálku a proti pozdnímu odpolednímu slunci bylo vidět.

Děti pro něj přijely s lodkou. Martin Beck hrozně rád vesloval a navzdory synovým protestům se zmocnil vesel a odvezl děti přes průliv mezi přístavním můstkem a ostrůvkem sám. Děvče se jmenovalo Ingrid, ale říkali jí Malá, přestože jí už bylo patnáct pryč, teď seděla na zádi a vyprávěla o mejdanu s tancem v jakési stodole. Rolfovi bylo třináct, holkami opovrhoval a vyprávěl, jakou chytil krásnou štiky. Martin Beck roztržitě poslouchal a s rozkoší pomalu vesloval.

Když konečně shodil městské šaty, skočil do vody a chvíli plaval kolem skalnatého skákacího můstku, pak si vzal pracovní kalhoty a starý svetr. Po večeri seděl se ženou před chatou, povídali si a dívali se, jak na druhé straně zrcadlově jasného průlivu zapadá slunce. Sel si brzy lehnout, ale dřív ještě se synem nasadil do vody několik sítí. Poprvé po dlouhé době okamžitě usnul.

Když se vzbudil, bylo slunce ještě nízko a na trávě se třeptala rosa, vykradl se tiše ven a sedl si na skálu před domkem. Vypadalo to, že den bude právě tak krásný jako ten předešlý, ale slunce ještě nezačalo hřát, takže tam dlouho nevydržel a za chvíli si šel udělat kávu a sedl si na verandu. V sedm se oblékl a šel vzbudit syna, ten sice chvíli protestoval, ale pak přece jen vstal. Vlezli do loďky a vyjeli pro sítě. Nebylo v nich nic než hromady chaluh a mořské trávy. Když se vrátili, bylo už všechno vzhůru a snídaně byla na stole.

Po snídani šel Martin Beck k lodní kůlně a začal rozvěšovat a čistit sítě. Tahle práce vyžadovala velkou trpělivost a říkal si, že starost o zásobování rodiny rybami přenechá napříště synovi.

Byl už skoro hotov s posledním sítí, když za sebou uslyšel bafání motoru, ohlédl se a viděl, jak kolem výběžku právě zahybá rybářský člun a míří přímo k němu. Okamžitě muze v lodi poznal. Jmenoval se Nygren, měl na vedlejší ostrůvku malinkou loděnici a byl to jejich nejbližší soused. Jelikož na jejich ostrůvku nebyla sladká voda, jezdili si pro ni k němu. Měl také telefon.

Nygren vypjal motor a křikl:

"Někdo vás volal. Máte prý co nejdřív zavolat. Napsal jsem vám číslo na kus papíru vedle telefonu."

"Kdo to byl, nevíte?" zeptal se Martin Beck, ačkoliv už mu to bylo jasné.

"To jsem tam taky napsal. Já teď musím na Škärholm a Elsa je na jahodách, ale dveře do kuchyně jsou otevřené."

Nygren nastartoval zase motor a stoje na zádi zamířil do širokého průlivu. Než zmizel za výběžkem, zamával.

Martin Beck se za ním nějakou chvíli díval. Pak šel k přístavišti, odvázal loďku a vesloval k Nygrenovu přístavišti.

Vesloval a říkal si sakra, sakra, to je celý Kollberg, sotva zapomenou, že existuje.

Na bloku pod nástěnným telefonem u Nygrena v kuchyni bylo naškrábáno skoro nečitelně: Hammar 54 00 00.

Martin Beck vytočil číslo, a teprve když čekal na spojení, začal opravdu tušit zradu.

"Hammar," pravil Hammar.

"Ano. Co se děje?"

"Poslyš, Martine, hrozně mě to mrzí, ale musím tě bohužel poprosit, aby ses co nejrychleji vrátil. Možná že se budeš muset vzdát zbytku dovolené."

Hammar se na několik vteřin odmlčel.

"Tedy, budeš-li chtít."

"Zbytku dovolené? Ještě nemám dovolenou ani jeden celý den."

"Moc mě to mrzí, opravdu, Martine, ale nežádal bych tě o to, kdyby to nebylo nutné. Můžeš přijet ještě dnes?"

"Dnes? A co se vlastně stalo?"

"Bylo by dobré, kdybys to mohl stihnout ještě dnes. Je to totiž dost důležité. Ale všechno se dozvíš, až přijdeš."

"Loď mi jede za hodinu," řekl Martin Beck a zadíval se oknem, posetým mušinci, na zářivě slunečnou vodní hladinu. "A je to opravdu tak veledůležité? Nemohl by třeba Kollberg nebo Melander..."

"Ne. Tohle si budeš muset vzít ty. Vypadá to, že se někdo ztratil."

/III/

Když Martin Beck otevřel dveře do šéfovy kanceláře, bylo za deset minut jedna a měl za sebou přesně čtyřiačtyřicet hodin dovolené.

Vrchní kriminální komisař Hammar byl podsaditý muž s býčí šíjí a hustými šedivými vlasy. Seděl úplně nehnutě ve svém otočném křesle, ruce položené na stole, a soustředěně se zabýval tím, co - jak tvrdili zlí jazykové - byla jeho nejmilejší činnost, totiž nicneděláním.

"Á, tady jsi," řekl kysele. "Nejvyšší čas. Za půl hodiny máš být na zamini."

"Na ministerstvu zahraničí?"

"Přesně tak. Máš schůzku tadyhle s tím."

Hammar držel vizitku štítivě za jeden roh špičkou ukazováčku a palce, jako by to byl list salátu s tučným červem. Martin Beck si přečetl jméno. Neříkalo mu vůbec nic.

"Vysoce postavená osobnost," pronesl Hammar, "tvrdí, že má velmi blízko k ministrovi."

Na chvilku se odmlčel. Pak dodal:

"Já o něm taky v životě neslyšel."

Hammarovi bylo devětapadesát a u policie byl od roku 1927. Politiky neměl v lásce.

"Nevypadáš ani tak ukřivděně, jak bys měl," řekl Hammar.

Martin Beck si to chvíli obracel v hlavě a došel k závěru, že je příliš zmaten na to, aby měl vztek.

"O co vlastně jde?"

"Promluvíme si o tom pak. Až se vrátíš od toho pána."

"Říkal jsi, že někdo zmizel."

Hammar se utrápeně zadíval z okna, pak pokrčil rameny a prohlásil:

"Všechno je to absolutní pitomost. Abych řekl pravdu, dostal jsem ... uloženo, abych ti neposkytoval bližší informace, dřív než navštívíš ministerstvo zahraničních věcí."

"Tak my už teď bereme rozkazy i od nich?"

"Existuje, jak známo, celá řada ministerstev," pravil Hammar zasněně.

Na chvíli se jeho pohled ztratil v letní zeleni. Pak řekl:

"Od té doby, co jsem začínal, jsme měli celou dlouhou řadu ministrů vnitra a ministrů sociálních věcí. Naprostá většina z nich věděla o policii právě tolik jako já o mandelince bramborové. Totiž, že existuje."

"Tak na shledanou," řekl zčistajasna.

"Na shledanou," řekl Martin Beck.

Když už byl ve dveřích, vrátil se Hammar do času přítomného a řekl:

"Martine."

"Ano."

"Jedno ti ale říct můžu. Nemusíš to brát, když nebudeš chtít."

Muž, jenž měl blízko k ministrovi, byl velký a hranatý a zrzavý. Civěl na Martina Becka vodnatýma očima, pak se vymrštil a čiperně se přehnal kolem psacího stolu s nataženou rukou.

"Těší mne," prohlásil. "Těší mne, že jste si udělal čas."

S ohromnou srdečností si potřásali rukama. Martin Beck neříkal nic.

Činitel se vrátil k otočnému křeslu, popadl vyhaslou dýmku a zakousl se do náústku velikými žlutými koňskými zuby. Pak se vrhl do křesla, zaklonil se a zaryl palec do hlavičky dýmky, škrtl zápalkou a studeně a zkoumavě si svého návštěvníka prohlížel skrz oblaky kouře.

"Budeme si tykat, ne?" prohlásil nakonec. "Vážný hovor já vždycky začínám tímhle prvním krokem. Pěkně tvrdě a zpřímá. A pak jde hned všechno líp. Já jsem Martin."

"Já taky," pravil Martin Beck temně.

A dodal: "Bohužel. Jestli nám to nekomplikuje život."

Činitel se zarazil. Ostře se na Martina Becka zadíval, jako by ho podezíral, že si z něho tropí šašky. Pak se rozchechtal.

"Ano, ovšem. To je ale legrace. Hahaha."

Přestal, jako když utne, a vrhl se na telefon. Nervózně mačkal tlačítka a brblal:

"Ano, ano, strašná legrace." V hlase nebyla ani jiskřička humoru.

"Přineste mi papíry o případu Alf Matsson," zařval rozhodně.

Vstoupila dáma středních let se slohou v ruce, přišla k němu a položila ji před něj na stůl. Nepovažoval ji za hodnou jediného pohledu. Když za sebou zavřela, obrátil na Martina Becka studený, neosobní, rybí pohled a zároveň pomaloučku slohu otevřel. Byl v ní jediný list papíru, posetý všelijak roztroušenými poznámkami tužkou.

"Jde o velice delikátní a zatraceně nepříjemnou záležitost," řekl nakonec.

"Aha," řekl Martin Beck. "A jakou?"

"Znáte Alfa Matssona?"

Martin Beck zavrtěl hlavou.

"Ne? Je jinak dost známý. Novinář. Píše hlavně do týdeníků. Taky pro televizi. A pro film. Schopný autor. Prosím."

Vytáhl zásuvku a chvíli se v ní hrabal, pak prozkoumal jinou zásuvku a pak zvedl psací podložku a našel, co hledal.

"Nesnáším nepořádek," prohlásil a zle se zamračil ke dveřím. Martin Beck studoval nalezený předmět, což byl, jak se ukázalo, úhledně vypravený kartotéční lístek s několika údaji o osobě jménem Alf Matsson. Zdálo se, že je to opravdu novinář, zaměstnaný u jednoho velkého týdeníku, jednoho z těch, které Martin Beck sám nikdy nečetl, ale které s tichým odporem a pocitem křivdy vídal v rukou svých dětí. Kromě toho mu lístek sdělil, že Alf Sixten Matsson se narodil v Göteborgu roku 1934. K lístku byla připojena obyčejná fotografie pasového formátu.

Martin Beck dal hlavu na stranu a díval se na mladého muže s knírkem, krátkou, pěstěnou tmavou bradkou a kulatými brýlemi s ocelovou obroučkou. Obličej byl tak absolutně bezvýrazný, že obrázek musel pocházet z nějakého automatu. Martin Beck kartotéční lístek odložil a tázavě se zadíval na zrzouna před sebou.

"Alf Matsson zmizel," pravil muž s mocným důrazem.

"Aha. A pátrání bylo bezvysledné?"

"Nepátralo se po něm a taky se po něm pátrat nebude," prohlásil činitel a civěl do prázdna.

Martin Beck hned nepochopil, že vodnatý pohled má obsahovat ocelovou rozhodnost, a nakřčil čelo.

"Jak je to dlouho, co zmizel?"

"Deset dní."

Odpověď ho nijak zvlášť neudivila. Kdyby mu muž býval řekl deset minut nebo deset let, neudělalo by to na něj také žádný dojem. Jediné, čemu se Martin Beck v tuto chvíli divil, bylo, proč vlastně sedí tady, a ne za vesly v loďce venku u ostrůvku. Podíval se na hodinky. Patrně se mu ještě podaří stihnout večerní loď zpátky.

"Deset dní není tak dlouho," řekl mírně.

Z vedlejší místnosti přišel další činitel a vstoupil do hovoru tak přímo, že snad musel poslouchat za dveřmi. Zřejmě jakási hlídka, pomyslel si Martin Beck.

"V tomto případě je to víc než dost," prohlásil nově příchozí. "Okolnosti jsou totiž nanejvýš podivuhodné. Alf Matsson odletěl 22. července do Budapešti, vyslala ho tam redakce na reportáž. V pondělí měl volat redakci tady ve Stockholmu a namluvit svůj pravidelný fejeton, který píše každý týden. Nezavola. Mimochodem je nutno poznamenat, že Alf Matsson je, jak říkají novináři, spolehlivý dodavatel. Jinými slovy vždycky dodržuje termíny a všechny rukopisy dodává včas dle domluvy. O dva dny později volali z redakce do hotelu v Budapešti a tam jim řekli, že tam opravdu bydlí, ale že se právě v tu chvíli nenachází doma. Tajemník redakce mu tam nechal vzkaz, že má okamžitě, jakmile se vrátí, volat do Stockholmu. Pak čekali další dva dny. A zase nic. Tak se spojili s jeho ženou tady ve Stockholmu. Ta o něm také nic nevěděla. Na tom ovšem nemusí být nic tak zvláštního, protože jsou zrovna v rozvodovém řízení. V sobotu volal šéfredaktor listu k nám. To už mluvili s hotelem ještě jednou a dověděli se, že Matssona od toho minulého hovoru už nikdo neviděl, ale že zavazadla má pořád ve svém pokoji a pas že má v recepci. V pondělí, tedy prvního srpna, jsme se spojili s naším velvyslanectvím v Maďarsku. O Matssonovi nevěděli, ale vstoupili prý do kontaktu s maďarskou policií, která podle nich ,nejevila o věc zájem'. V úterý nás přišel navštívit pan šéfredaktor. Byl to velice nepříjemný rozhovor."

Zrzek definitivně přišel o hlavní roli. Nakvašeně se zahryzl do dýmky a pravil:

"To bych řekl. Zatraceně nepříjemný."

Za chvilku dodal na vysvětlenou:

"Tohle je můj tajemník."

"No," pravil tajemník, "prostě výsledkem toho rozhovoru bylo, že jsme navázali neoficiální styk s vedením policie, což vedlo k tomu, že jste dneska tady. Takže vás ostatně vítám."

Podali si ruce. Martin Beck byl ještě stále poněkud dezorientován. Přemýšlivě si mnul kořen nosu.

"Nezlobte se, ale já tomu bohužel asi pořád ještě nerozumím," řekl. "Proč to prostě z redakce neoznámili normálně policii?"

"To všechno pochopíte za chvíli. Šéfredaktor a odpovědný redaktor v jedné osobě nechce záležitost oznámit policii a nechce žádat o úřední pátrání, protože by se případu okamžitě chytly všechny další noviny. Matsson je dopisovatelem tohoto listu, a zmizel-li na reportážní cestě v zahraničí, považuje to redakce, ať už právem nebo neprávem, za svou vlastní výsadní záležitost. Šéfredaktor je sice, jak se zdá, poněkud zneklidněn, když neví, co s Matssonem je, ale na druhé straně se nijak netajil s tím, že si dělá naděje na pořádný scoop, jak oni tomu říkají - my bychom řekli sólokapa -, prostě materiál, který listu pomůže zvýšit náklad o nějakých sto tisíc. Pokud vůbec znáte styl tohoto listu, pak jistě víte, že ... no prostě jim zmizel dopisovatel. A to, že se to stalo právě v Maďarsku, je pochopitelně ještě zajímavější."

"Za železnou oponou," pronesl zrzek hrobově.

"Tyhle výrazy my nepoužíváme," řekl ten druhý. "Doufám, že už je vám tak zhruba jasné, oč běží. Jestliže se celý případ dostane na veřejnost a do novin, tak to bude zlé, i když na druhé straně by se pak dalo očekávat, že by celá historie dostala poněkud přiměřené rozměry a mohla se vyřešit relativně věcným způsobem. Ale jestliže si to všechno tento týdeník nechá pro sebe a použije toho s propagačním úmyslem, pak pánbůh ví, co by ... no, prostě mohlo by to uškodit jistým důležitým stykům, na jejichž navázání jsme jak my, tak i jiní vynaložili mnoho času a energie. Šéfredaktor měl s sebou kopii hotového článku, když tady v pondělí byl. Nebylo to zrovna zábavné čtení. Kdyby to otiskli, byla by to v jistém ohledu katastrofa. Tedy po pravdě řečeno, zamýšleli ho otisknout už tento týden. Museli jsme nasadit všechny páky naší výmluvnosti a snažit se apelovat na všechny možné etické ohledy, abychom otištění článku zabránili. Nakonec to skončilo tak, že nám šéfredaktor dal ultimátum. Jestli se Matsson neozve sám anebo jestli ho my do týdne nenajdeme ... tak to bouchne."

Martin Beck se škrábal ve vlasech nad čelem.

"Redakce už patrně taky zahájila pátrání na vlastní pěst?" řekl.

Úředník se nepřítomně zadíval na svého nadřízeného, který byl právě plně zaujat dýmáním z luky.

"Získal jsem dojem, že snaha redakce v tomto směru není příliš výrazná. Že tedy jakékoliv další kroky v této záležitosti byly až na další zastaveny. Ostatně nemají nejmenší pochybnosti o tom, kde se Matsson nachází."

"Zdá se přece mimo veškerou pochybnost, že ten člověk zmizel," řekl Martin Beck.

"Právě. Velice zneklidňující."

"Přece se nemohl jen tak vypařit," vmísil se do hovoru zrzek.

Martin Beck se opřel levým loktem o stůl, sevřel pěst a klouby si mačkal kořen nosu. Obrázky parničku, ostrova a malinkého přístavního můstku byly čím dál tím vzdálenější a nejasnější.

"A jak se to všechno týká mě?" zeptal se.

"Tedy, byl to náš nápad, ale nevěděli jsme pochopitelně, že to budete zrovna vy. My tuhle záležitost neobjasníme, o desetidenní lhůtě už vůbec nemluvě. Ať se stalo cokoliv, jestli se ten člověk z nějakého důvodu schovává, jestli si něco udělal, jestli se mu něco stalo nebo ... nebo něco jiného - prostě je to záležitost pro policii. Váš patrně někdo doporučil. Takže teď už by patrně šlo jen o to, jestli budete ochoten se toho ujmout. To, že jste za námi dneska přišel, to už samo naznačuje, že bude možné, abyste byl uvolněn z vašich ostatních povinností."

Martin Beck jen s potížením potlačil záchvat smíchu. Oba ministerští činitelé na něj pohlíželi přísným zrakem. Patrně shledávali jeho chování nevhodným.

"Uvolněn, to ano, to jistě," řekl a vzpomněl si na síť a na loďku s vesly. "Ale co bych podle vašich představ mohl v téhle věci udělat?"

Činitelé pokrčili rameny.

"Patrně to tam jet vyšetřit na místě. Najít ho. Budete-li chtít, můžete vyrazit hned zítra. Všechno jsme zařídili po naší vlastní linii. Budeme vám refundovat plat, ale oficiálně žádné poslání nemáte. Chceme vám pochopitelně pomoci, jak to jen bude možné. Takže například se tam můžete spojit s místní policií, pokud budete chtít - anebo taky nemusíte. A můžete odjet hned zítra, jak už jsem říkal."

Martin Beck se rozmýšlel.

"To tedy ne dřív než pozítří."

"I to je možné."

"Během odpoledne vám dám vědět."

"Ale nerozmýšlejte si to moc dlouho."

"Do hodiny vás zavolám. Na shledanou."

Zrzek se vymrštil a hnál se kolem stolu. Levou rukou práskl Martina Becka do zad a pravou mu stiskl ruku.

"No tak tedy ahoj, Martine. A dělej, co umíš. Je to důležitá záležitost."

"To tedy je," pravil druhý.

"Jo," dodal zrzek, "abychom neměli na krku další Wallenbergovu špionážní aféru."

"To je právě to slovo, které tady nesmělo padnout," poznamenal druhý s unaveným zoufalstvím v hlase.

Martin Beck pokývl a šel.

"Tak chceš se tam vypravit?" řekl Hammar.

"Ještě nevím. Neumím maďarsky."

"To u policie neumí nikdo. Taky jsme o tom uvažovali. Ale prý se tam člověk docela slušně dorozumí německy a anglicky."

"Je to nějaká divná historie."

"Pitomá," prohlásil Hammar. "Ale já vím něco, co na ministerstvu zahraničí nevědí. Máme ho v kartotéce."

"Mattsona?"

"Ano. V bývalém třetím oddělení, v tajném trezoru."

"Kontrašpionáž?"

"Přesně tak. Bezpečnostní oddělení státní policie. Před třemi měsíci se na Matssona trochu podívali."

Ozvalo se zabušení na dveře a do místnosti strčil hlavu Kollberg. Užasle vyvalil oči na Martina Becka.

"Co tady děláš?"

"Raduju se z dovolené."

"Co si to tady špitáte? Mám zase vypadnout? Tak tichounce a nenápadně, jak jsem přišel?"

"Jo," pravil Hammar. "Vlastně ne. Já už mám toho tajnůstkářství dost. Pojď dál a zavři za sebou."

Vytáhl ze zásuvky tuhé desky z pořadače.

"Bylo to jen naprosto běžné ověření," řekl, "a nevedlo k žádným dalším krokům. Ale pro toho, kdo se tímhle případem má zabývat, se tu najde leccos zajímavého."

"Hergot, co to máte?" zeptal se Kollberg. "Vy jste se udělali pro sebe jako tajní agenti?"

"Jestli nebudeš mlčet, tak budeš muset vypadnout," řekl Martin Beck. "Proč se Matssonem zabývala kontrašpionáž?"

"Pasová policie má své zvláštnůstky. Tak například si na letišti v Arlandě zapisují jména lidí, kteří cestují do evropských zemí, kde se vyžaduje vízum. A nějaká chytrá hlava nahlédla do jejich záznamů a začala se divit, co že ten Matsson cestuje tak moc často. Varšava, Praha, Budapešť, Sofie, Bukurešť, Constanza, Bělehrad. Pasy spotřebovával ve velkém. Takže bezpečnostní oddělení ve vši tichosti provedlo malé pátrání. Například se vydali do redakce toho týdeníku, kde pracuje, a poptávali se."

"A redakce odpovíděla?"

"Jistě, to je naprosto v pořádku, odpověděla redakce. Alf Matsson spotřebovává pasy ve velkém. A proč by neměl? Je to náš expert na otázky východní Evropy. To byl výsledek - ne zrovna moc pozoruhodný. Ale stejně tady ledacos tak docela nehraje. Vezmi si to a přečti si to sám. Můžete s tím zůstat sedět tady. Protože já jdu domů. A večer jdu do kina na film s Jamesem Bondem. Mějte se tu dobře."

Martin Beck slohu otevřel a začal číst. Když dočetl první stránku, přistrčil ji Kollbergovi, ten vzal arch konečky prstů a natočil si ho k sobě. Martin Beck se na něj tázavě podíval.

"Strašně se potím," řekl Kollberg. "Takže jim ty jejich supertajné papíry nechci zasvinit."

Martin Beck přikývl. Sám se potil, jen když měl rýmu.

Další půl hodiny neřikali nic.

Kartotéka neobsahovala dohromady nic pozoruhodného, ale byla vypracována s nevšední péčí. Alf Matsson se nenarodil v Göteborgu roku 1934, ale v Molndalu v roce 1933. Začínal jako novinář ve venkovských novinách v roce 1952 a pracoval jako reportér u různých provinčních deníků, než se dostal do Stockholmu jako sportovní novinář v roce 1955. Jako sportovní reportér podnikl řadu cest do zahraničí, mimo jiné na olympiádu v Melbourne v roce 1956 a v Římě v roce 1960. Řada jeho bývalých šéfů potvrzovala, že je schopný novinář "s bystrým a svěžím perem". Z denního tisku odešel v roce 1961 a přijal místo v týdeníku, kde pracoval dosud. Poslední čtyři roky se specializoval stále více na zahraniční reportáže s nejrůznější tematikou od politiky a národního hospodářství po sport a idoly pop-music. Má maturitu, mluví plynule anglicky a německy, jakžtakž španělsky a trochu francouzsky a rusky. Plat asi čtyřicet tisíc ročně. Ženat dvakrát, poprvé v roce 1954, rozvod v následujícím roce, podruhé v roce 1961. Dvě děti, děvče z prvního manželství, kluk z druhého.

S chvályhodnou pilí přešel nyní autor kartotéčních údajů k poněkud stinným stránkám života pana redaktora.

Několikrát opomněl zaplatit vyživovací příspěvek na své starší dítě. Jeho první žena ho charakterizovala jako "ožralu a brutálního násilníka". Poznámka v závorce pravila, že svědkyně nepůsobila příliš spolehlivě. Náznaků o tom, že Matsson pije, tam ovšem bylo víc, mimo jiné v poznámce jednoho jeho bývalého kolegy, který prohlásil, že "je fajn, ale když se napije, tak je nepříjemný". Jen jedna z těchto narážek se dala podložit dokumentárně. Na Tři krále v roce 1966 ho rádiová hlídka policie v Malmö odvezla do Všeobecné nemocnice s bodnou ránou v ruce. Ránu utřžil ve rvačce s jistým Bengtem Jönssonem, jehož předtím náhodou navštívil. Případem se zabývala také kriminální policie, ale nebylo vzneseno obvinění, protože Matsson nechtěl učinit trestní oznámení. Dva policisté jménem Kristiansson a Kvant prohlásili, že Matsson i Jönsson byli zadrženi ve stavu opilosti, a případ byl proto zaregistrován v protialkoholním oddělení.

Vyjádření jeho nynějšího šéfa, jistého redaktora Erikssona, bylo opatrnické. Matsson je u nich "odborníkem na východoevropské problémy" (na co potřebuje list tohoto kalibru podobného odborníka, byla už zřejmě jiná věc) a redakce nevidí žádného důvodu, proč před policií vykládat podrobnosti o práci svého reportážního oddělení. Matsson, pokračovalo vyjádření, "má veliký zájem o východoevropské problémy a podrobné znalosti o nich, často iniciativně přichází s vlastními návrhy a několikrát prokázal ctižádostivou ochotu obětovat vlastní volno bez nároků na finanční úhradu a ujmout se reportážních úkolů, jež shledává obzvláště zajímavé".

Nějaký dřívější čtenář záznamu rovněž prokázal ctižádost a poslední věty si červeně podtrhl. Hammar to byl asi sotva. Ten se choval k písemnostem jiných lidí slušně.

Seznam Matssonových uveřejněných materiálů ukázal, že sestávají skoro výlučně z rozhovorů se slavnými sportovci, sportovních reportáží, článků o filmových hvězdách a nejrůznějších odvětvích zábavního průmyslu.

Záznam obsahoval další údaje v podobném stylu. Když ho Kollberg dočetl, prohlásil:

"Vzácně nezajímavý člověk."

"Až na jednu podivnou podrobnost."

"Myslíš na to, že zmizel?"

"Právě," řekl Martin Beck.

Za chvilku sáhl po telefonu, vytočil číslo ministerstva zahraničí a Kollberg ho s úžasem uslyšel říct:

"To je Martin? Ahoj, Martine, tady je Martin."

Martin Beck dlouho poslouchal s výrazem, jenž vyjadřoval intenzivní utrpení. Pak řekl:

"Ano, jedu."

/IV/

Dům byl starý a neměl výtah. Jméno Matsson stálo na seznamu nájemníků až nahoře, a když se Martin Beck po příkrém schodišti vyškřábal do pátého patra, byl zadýchán a bušilo mu srdce. Chvilí počkal a pak zazvonil.

Žena, která mu přišla otevřít, byla malá plavovláška. Na sobě měla dlouhé kalhoty a bavlněný svetr a kolem úst měla tvrdý výraz. Martin Beck ji odhadoval zhruba na třicítku.

"Pojďte dál," řekla a podržela mu dveře.

Poznal její hlas z telefonického hovoru, který spolu vedli asi před hodinou.

Předsíní byla velká a holá, až na dlouhou, nenatřenou lavičku podél jedné zdi. Z kuchyně vyběhl asi dvou až tříletý chlapec. V ruce měl napůl snědenou koblihu, přišel k Martinu Beckovi a natáhl k němu mastnou buclatou ruku.

"Ahoj," pravil.

Pak se otočil a odběhl do pokoje. Žena šla za klučinou a zvedla ho z jediného pohodlného křesla, kde už se stačil spokojeně usadit a blaženě si broukal. Jakmile ho zvedla, začal okamžitě vriskat, odnesla ho do vedlejšího pokoje a zavřela dveře. Sedla si na pohovku a zapálila si cigaretu.

"Chtěl jste se mě zeptat na Alfa. Stalo se mu něco?"

Martin Beck chvíli zaváhal a pak se usadil v lenošce.

"Pokud je nám známo, tak ne. Jenomže to vypadá, jako že už nějaký čas nedal o sobě vědět. Ani do redakce, ani vám, pokud jsem vám dobře rozuměl. Vy byste náhodou nevěděla, kde by mohl být?"

"Nemám ponětí. Na tom, že se neozval mně, není ostatně nic divného. Naposledy tady byl před čtyřmi nedělemi a předtím o sobě nedal vědět celý měsíc."

Martin Beck se podíval na zavřené dveře.

"A co chlapec. To on se ne..."

"Od té doby, co jsme se od sebe odstěhovali, neprojevuje o svého syna moc velký zájem," řekla poněkud trpce.

"Posílá nám každý měsíc peníze. Ale co víc může člověk nakonec žádat, ne?"

"Vydělává slušně?"

"Ano. Kolik přesně, to vám nepovím, ale peněz má vždycky dost. A lakomec taky není. Nemusela jsem nikdy škudlit, i když sám utrácel spoustu peněz. Po hospodách, na auta a tak. Já jsem si teď našla místo, takže sama taky něco vydělávám."

"Jak dlouho už jste rozvedeni?"

"Nejsme rozvedeni. Ještě to není vyřízené. Ale odstěhoval se, už je to skoro osm měsíců. Našel si byt. Předtím už býval stejně tak dlouho z domova, že to není ani tak veliký rozdíl."

"Ale znáte jistě jeho zvyky. Určitě víte, s kým se stýká a kam obvykle chodívá."

"Teď už ne. Upřímně řečeno, nevím teď už vůbec, co dělá. Dříve se stýkal hlavně se svými kolegy. S novináři a tak. Chodívali často do takové hospody, jmenuje se U korbele. Ale teď už nevím. Možná že si našel něco jiného. Tuhle hospodu ostatně prý zavřeli nebo přestěhovali nebo co."

Zamáčkla cigaretu v popelníku, šla ke dveřím a chvíli poslouchala. Pak je otevřela a vešla do vedlejšího pokoje. Za chvíli se vrátila a právě tak opatrně za sebou dveře zase zavřela.

"Spí."

"Pěkný kluk," řekl Martin Beck.

"Ale jo, ujde to."

Chvilí mlčeli a pak řekla:

"Ale Alf jel přece do Budapešti na nějakou reportáž. Alespoň jsem to někde slyšela. Nemohl uvíznout tam? Nebo odjet někam jinam?"

"Míval to ve zvyku? Když byl někde na služební cestě?"

"To ne," řekla pomalu. "Ne, to nikdy nedělal. Pořádný zrovna není a taky hodně pije, ale když jsme byli spolu, tak si alespoň práce vždycky hleděl. Například vždycky odevzdával rukopisy přesně v termínech. Když tady bydlel, sedával často dlouho do noci a psal, aby měl věci včas hotové."

Podívala se na Martina Becka. Poprvé během rozhovoru si všiml v jejích očích jistého neklidu.

"Je to zvláštní. Že o sobě nedal vědět do redakce. Co když se mu opravdu něco stalo?"

"Nemáte nejmenší představu, co se mu mohlo přihodit?"

Zavrtěla hlavou.

"Ne. Nemám ponětí."

"Říkala jste, že pije. Hodně?"

"Ano, alespoň někdy. Poslední dobou, než se odstěhoval, chodil domů často opilý. Pokud vůbec chodil domů."

Hořký rys kolem úst se vrátil.

"A na jeho práci to nemělo vliv?"

"Kupodivu ani ne. Alespoň ne moc. Když začal pracovat v tom týdeníku, dostával často zvláštní úkoly. Reportáže a tak. Ale mezi tím toho moc nemíval a často nedělal taky vůbec nic. Do redakce moc docházet ani nemusel. A to právě vždycky začal pít. Někdy vysedával v hospodě třeba i několik dní po sobě."

"Rozumím," řekl Martin Beck. "Mohla byste mi říct jména těch lidí, s kterými se obvykle stýkal?"

Řekla mu jména tří novinářů, Martin Beck je neznal a napsal si je na stvrzenku od taxíku, kterou vyhrabal v kapse.

Podívala se na něj a řekla:

"Já jsem si vždycky myslela, že policisté mají takové malé černé notýsky a tam si všechno zapisují. Ale to bude asi jenom v románech a ve filmech."

Martin Beck vstal.

"Kdyby se vám ozval, byl byste tak hodný a zavolal mi?" řekla.

"Přirozeně," odpověděl Martin Beck.

V předsíni prohodil:

"Kde jste to říkala, že teď bydlí?"

"Ve Flemingové. Třiačtyřicet. Ale neříkala jsem to."

"Máte od toho bytu klíče?"

"Ale kdepak. Vůbec jsem tam nebyla."

Na dveřích byl kus lepenky, na kterém bylo černým fixem napsáno Matsson. Zámek byl obvyklé konstrukce a nedělal Martinu Beckovi celkem žádné potíže. Na rohožce za dveřmi byla hromada pošty, která se skládala z reklamních tiskopisů, pohlednice z Madridu podepsané osobou jménem Bibban, anglického motoristického časopisu a účtu za elektřinu na dvacet osm korun a dvacet pět öre.

Byt měl dva pokoje, kuchyň, předsíň a záchod. Koupelnu neměl, zato tam byly dvě velké skříně ve zdi. Vzduch byl těžký a uzavřený.

Ve větším pokoji, s okny do ulice, byla postel, noční stolek, knihovnička, nízký kulatý stolek s vrškem z matového skla, několik lenošek, pracovní stůl a dvě židle. Na nočním stolku stál gramofon a na polici stolku byla hromada dlouhohrajících desek. Na obalu první desky si Martin Beck přečetl Blue Monk. Nic mu to neříkalo. Na pracovním stole byl papír formátu A 4, ranní noviny z 20. července, stvrzenka taxíku na šest korun padesát datovaná osmáctého sedmý, německo-švédský slovník, zvětšovací sklo a cyklostylovaný oběžník z nějakého mládežnického klubu. Dále tam byl telefon, telefonní seznamy a dva popelníky. Zásuvky stolu obsahovaly stará čísla novin, reportážní fotografie, stvrzenky, pár dopisů a pohlednic a značné množství průklepů nejrůznějších rukopisů.

V pokoji s okny do dvora nebylo nic než úzký divan s vybledlým rudým přehozem, židle a podložka pod nohy, která fungovala jako noční stolek. Okno bylo bez záclon.

Martin Beck otevřel dveře od obou skříní ve zdi. Jedna byla skoro prázdná, byl tam jen pytel na špinavé prádlo a na policích byly košile a spodní prádlo, většinou ještě zabalené z prádelny. V druhé visela dvě tvidová saka, jeden tmavohnědý flanelový oblek, troje kalhoty a jeden zimník. Tři ramínka byla prázdná. Na podlaze stál pár mohutných hnědých bot s gumovou podrážkou, jeden pár lehkých černých, jeden pár holínek a jedny vysoké boty. V horní části skříně byl velký kufr, druhá skřín byla nahoře prázdná.

Martin Beck šel do kuchyně. Nebylo tam žádné špinavé nádobí, ale v stojánku na umyté nádobí byl jeden půllitr a dvě sklenice. Spíž byla prázdná, bylo tam jen několik lahví od vína a pár konzerv. Martin Beck si vzpomněl na svou vlastní spíž, kterou zřejmě uklízel úplně zbytečně.

Prošel si byt ještě jednou. Postel byla ustlaná, popelníky prázdné, v zásuvkách psacího stolu nebyly žádné cennosti, pas, peníze, vkladní knížky, nic. Celkem vzato nenasvědčovalo nic tomu, že by byl Alf Matsson doma od chvíle, kdy z bytu před čtrnácti dny odešel a odjel do Budapešti.

Martin Beck odešel z Matssonova bytu a chvíli čekal na prázdném stanovišti taxíků ve Flemingově ulici, ale jako obvykle nebyl kolem oběda jediný taxík volný, takže nakonec odjel z ulice sv. Erika tramvají.

Byla už jedna pryč, když vstoupil do restaurace U korbele. Všechny stoly byly obsazené a uhoněné servírky ho vůbec nebraly na vědomí.

Vrchní číšník nebyl nikde vidět. Martin Beck nechal jídelnu jídelnou a šel do výčepu na druhé straně chodby. V rohu u dveří se právě zvedal od kulatého stolu jakýsi tlustý muž v tvidové saku a skládal noviny. Martin Beck si stolek okamžitě obsadil. I tady byly všechny stoly obsazené, ale někteří hosté už platili.

U vrchního si objednal jídlo a zeptal se ho, jestli tam náhodou není někdo ze tří novinářů, jejichž jména se dozvěděl.

"Tamhle sedí pan redaktor Molin, ty ostatní jsem ještě dnes neviděl. Ale určitě ještě přijdou."

Martin Beck se podíval ke stolu, kam směřoval pohled vrchního, a uviděl pět mužů ve středních letech, jak spolu hovoří u piva.

"Který z těch pánů je redaktor Molin?"

"Ten s plnovousem," řekl vrchní a odešel.

Martin Beck ustaraně pozoroval společnost u stolu. Tři z nich měli plnovous.

Servírka mu přinesla jídlo a pivo, takže měl příležitost se zeptat:

"Prosím vás, nevíte, který z těch pánů tamhle naproti je pan redaktor Molin?"

"Jistě. Ten s plnovousem."

Uviděla jeho zoufalý pohled a dodala:

"Ten u okna."

Martin Beck jedl velice pomalu. Muž jménem Molin si objednal další pivo. Martin Beck čekal. Lokál se začínal vyprazdňovat. Molin zanedlouho pivo dopil a dostal další. Martin Beck dojedl, objednal si kávu a čekal.

Konečně se muž s plnovousem zvedl ze svého místa u okna a šel ven. Když šel kolem jeho stolu, řekl Martin Beck:

"Pan redaktor Molin?"

Muž se zastavil.

"Moment," řekl a vyšel z výčepu do chodby.

Za chvíli se vrátil, těžce a nasyceně na Martina Becka zafuněl a řekl:

"My se známe?"

"Ne, ještě ne. Ale nechcete si tady se mnou chvilíčku sednout a dát si se mnou pivo? Rád bych se vás na něco zeptal." Sám slyšel, že to nezní moc dobře, byla z toho na hony cítit policie. Ale zapůsobilo to, Molin si přisedl. Měl světlé, řídké vlasy a začesanou pleš. Plnovous světle rezatý a pěstěný. Vypadal tak na pětatřicet a začínal tloustnout. Zamával na servírku.

"Stino, dej mi jeden speciál."

Číšnice přikývla a podívala se na Martina Becka.

"Já bych prosil totéž," řekl.

Ukázalo se, že speciál je bachratá a mnohem větší sklenice než rovný a rovněž nijak zakrnělý korbílek, z jakého pil k jídlu.

Molin se zhluboka napil a otřel si vousy kapesníkem.

"Mno," pravil. "Tak o čem jste se mnou chtěl mluvit? O špatném svědomí?"

"O Alfú Matssonovi," řekl Martin Beck. "Jste přece přátelé?"

Tohle taky neznělo právě nejlíp, takže se to snažil vylepšit a řekl:

"Kolegové nebo tak nějak?"

"To jo. A co je s ním? Dluží vám prachy?"

Molin se na Martina Becka podezíravě a nadutě zadíval.

"Protože v tom případě bych vás musel upozornit, že nejsem žádná banka na splácení cizích dluhů."

Zdálo se, že si bude muset dávat pozor na jazyk. Kromě toho má taky co dělat s novinářem.

"Kdepak, vůbec ne," ujistil ho Martin Beck.

"Tak co Alfovi chcete?"

"Známe se s Alfem už pěknou řádku let. Byli jsme u jedněch ... tedy pracovali jsme spolu, to už je hodně let. A teď jsem ho náhodou před několika týdny potkal a slíbil mi, že mi pomůže najít místo, jenže od té doby se už neozval. O vás hodně mluvil, takže jsem si myslel, že byste možná mohl vědět, kde bych ho našel."

Poněkud vyčerpán tímto řečnickým výkonem přihnul si Martin Beck ze svého speciálu. Molin si z něho vzal příklad.

"A hergot. Tak ty jsi Alfův starý kolega! Viš, že už si taky začínám lámat hlavu, kde vlastně vězí? Asi je pořád ještě v tom Maďarsku. Ve městě rozhodně není. To by se ukázal tady."

"V Maďarsku? Co tam dělá?"

"Jel tam pro ten svůj plátek. Ale už by měl vlastně být zase zpátky. Říkal, že bude pryč jen asi tři dny."

"Ty jsi s ním mluvil, než jel?"

"To víš, že jo. Večer předtím. Seděli jsme přes den tady a večer jsme pak ještě obrazili pár podniků."

"Spolu?"

"Ještě s námi byli další, už si ani pořádně nepamatuj u kdo. Palle Kronkvist a Stikkan Lund myslím, jo, ti dva určitě."

Pěkně jsme se zlíli. Jo a Ake a Pia tam byli taky. Lka znáš?"

Martin Beck se rozmýšlel. Nevedlo to pochopitelně k ničemu.

"Lke, Lke, nevím. Který Lke?"

"Lke Gunarsson," řekl Molin a obrátil se ke stolu, u něhož seděl předtím. Dva z jeho bývalých soustolovníků se chopili příležitosti a zmizeli. Zbyli tam už jen dva, oba seděli mlčky, každý nad svým pivem.

"Sedí tamhle na druhé straně," řekl Molin. "Ten vousatý."

Jeden z plnovousů odešel, takže nebylo pochyb, který z nich je Gunarsson. Vypadal docela příjemně.

"Ne," řekl Martin Beck. "Toho myslím neznám. Kde dělá?"

Molin řekl jméno nějakého časopisu, o kterém Martin Beck v životě neslyšel, ale zdálo se, že to má něco společného s motorismem.

"Lke je prima kluk. Pamatuju se, že m?l ten večer taky pořádně nakoupeno. Jinak se málokdy opravdu ožere, ať do sebe naleje, co chce."

"A od té doby už jsi Alfa neviděl?"

"Hergot, tohle je úplný výslech. Nechceš se náhodou třeba taky zeptat, jak se mi vede?"

"Pochopitelně. Jak se ti vede?"

"Příšerně. Kocovina jak hrom. Špatné svědomí."

Molinův tučný obličej se zachmuřil. Jako by chtěl skoncovat se všemi zbytky radosti v tomhle světě, nalil do sebe najednou zbytek svého speciálu. Pak vytáhl kapesník a s chmurným pohledem si pečlivě otíral kníry, protože mu na nich zůstalo trochu pěny.

"Měli by mít pro fousaté zvláštní sklenice," zabručel. "To je dneska obsluha, to člověk neviděl."

Po chvíli řekl:

"Ne, od té doby, co odjel, jsem Alfa neviděl. Naposledy jsem ho viděl, jak leje whisky se sodou po jedné buchtě v Opera baru. No a ráno pak odjel do Budapešti, chudák jeden. To není žádná legrace, sedět v letadle a trmácet se přes půl Evropy, když má člověk kocovinu. Snad měl alespoň štěstí a na lince zrovna neletěl SAS."

"A od té doby se ti neozval?"

"Nemáme ve zvyku si psát dopisy, když jsme na reportáži," pravil Molin důstojně. "A co je to vlastně za plátek, kde ty děláš? Věstník mateřských škol? Tak co, dáme si ještě jeden speciál?"

O půl hodiny a dva speciály později se Martinu Beckovi podařilo utrhnout se od pana redaktora Molina, ale nejdřív mu musel půjčit deset korun. Když odcházel, slyšel za sebou jeho hlas:

"Fio, pojď sem, dej mi ještě jeden speciál."

/V/

Letadlo bylo od ČSA a byl to turbovrtulový Iljušin 13. Stoupali příkře vzhůru nad Kodaní, ostrovem Saltholm a stříbřitým Öresundem.

Martin Beck seděl u okénka a pod sebou viděl ostrov Ven s kopečky, kostelem a miniaturním přístavem. Stačil ještě zahlédnout, jak kolem mola přejíždí remorkér, než letadlo zamířilo na jih.

Cestoval rád, ale tentokrát mu radost z cesty skoro úplně přehlušilo zklamání nad zničenou dovolenou. Navíc ještě jeho žena zřejmě nechápala, že v podstatě neměl na vybranou. Volal jí předešlý večer a snažil se jí to vysvětlit, ale nedopadlo to moc dobře.

"Na mně a na dětech ti prostě nezáleží," řekla.

A hned dodala:

"Snad jsou ještě taky jiní policajti než ty, ne? Proč to musíš odřít všechno ty?"

Snažil se ji přesvědčit, že by taky mnohem radši byl na ostrůvku, ale chovala se naprosto nerozumně. Kromě toho také několikrát projevila elementární nedostatek logiky.

"Takže ty se jedeš bavit do Budapešti a já tady s dětmi budu opuštěná na ostrově."

"Já se nejedu bavit."

"Ale, prosím tě, přestaň!"

Nakonec mu praštila s telefonem uprostřed věty. Věděl, že se postupně zase uklidní, ale už se nesnažil volat znovu. Teď byl pět tisíc metrů vysoko, sklonil si opěradlo sedadla dozadu, zapálil si a myšlenky na ostrůvek a na rodinu nechal pomalu zapadat na dno vědomí.

Když čekali v Schönefeldu, dal si v tranzitní hale pivo. Všiml si, že se jmenuje Radeberger. Pivo bylo znamenité, ale říkal si, že nebude mít patrně příležitost, aby si to jméno zapamatoval. Číšník ho bavil berlínskou němčinou. Moc mu nerozuměl a poněkud sklesle si pomyslel, jak to asi bude vypadat v Budapešti.

V drátěném koši u dveří byly jakési brožurky v němčině, vytáhl si docela namátkou jednu z nich, aby měl během čekání co číst. Kromě toho cítil, že si potřebuje osvěžit němčinu.

Brožurku vydal svaz novinářů a pojednávala o Springerově koncernu, jednom z největších vydavatelství novin a časopisů v Západním Německu, a o jeho šéfovi, Axelu Springerovi, který kdysi psával pro Goebbelse. Byly tam příklady fašistické a agresivní politiky nakladatelství a uváděla se tam jména předních spolupracovníků nakladatelství s nacistickou minulostí.

Když hlásili odlet jeho letadla, konstatoval Martin Beck, že má už brožurku skoro celou přečtenou a že mu to nedělalo celkem žádné potíže. Strčil ji do kapsy a šel k letadlu.

Po další hodině ve vzduchu stroj opět nasadil k mezipřistání, tentokrát v Praze, v městě, které Martin Beck už dlouho chtěl poznat. Teď se musel spokojit jen zběžným pohledem na spoustu věží, mosty a Vltavu z ptáčích perspektivy. Zdrželi se jen krátce, takže by býval ani nestačil dojet z letiště do města.

Jeho zrzavý jmenovec z ministerstva zahraničí se omlouval, že tohle není zrovna nejrychlejší spojení s Budapeští, ale Martinu Beckovi nebyla mezipřistání proti mysli, i když z Berlína a z Prahy neviděl nic než letištní budovy a tranzitní haly.

V Budapešti Martin Beck nikdy nebyl, a když letadlo opět odstartovalo, přečetl si několik brožurek, které mu dal zrzkův tajemník. Jedna pojednávala o zeměpisu Maďarska a dočetl se v ní, že Budapešť má dva milióny obyvatel. Jak má najít Alfa Matssona, jestliže se mu zlíbilo zmizet v tak velkém městě?

V myšlenkách si probíral, co vlastně o Alfu Matssonovi ví. Moc toho nebylo, ale říkal si, že ve skutečnosti se toho o něm ani víc dozvědět nemohl, protože toho víc nebylo. Vzpomněl si na Kollbergovu poznámku: "Vzácně nezajímavý člověk". Proč by měl člověk jako Alf Matsson chtít najednou zmizet? Pokud ovšem zmizel dobrovolně. Nějaká žena? Těžko věřit, že by byl ochoten pro něco takového obětovat dobře placené místo a práci, která ho zřejmě baví. Je sice pravda, že je ještě stále ženat, ale může si dělat co chce. Má byt, práci, peníze a přátele. Bylo opravdu těžké představit si nějakou rozumnou příčinu, proč by se toho všeho dobrovolně vzdával.

Martin Beck si vytáhl opis záznamu z bezpečnostního oddělení. Policie se o Alfa Matssona začala zajímat jenom kvůli jeho častým cestám do východních zemí. "Za železnou oponou," jak pravil zrzek. Nakonec byl novinář, a když dělá radši reportáže z východních zemí, není na tom přece nic pozoruhodného. A i kdyby náhodou měl něco na svědomí, proč by měl hned zmizet? Bezpečnostní oddělení celý případ prozkoumalo a odložilo ad acta. "Další Wallenbergova aféra," říkal muž na ministerstvu zahraničí a jistě si přitom myslel: Zlikvidován komunisty. "Chodí moc často na filmy s Jamesem Bondem," řekl by Kollberg, kdyby u toho byl.

Martin Beck kopii zase složil a strčil ji do aktovky. Podíval se z okénka. Už se úplně setmělo, ale bylo jasno, svítily hvězdy a hluboko pod nimi bylo vidět puntíky světla z vesnic a usedlostí a šňůry perliček z pouličního osvětlení ve městech.

Možná že se Matsson někde opíjí a vykašlal se na noviny a na všechno, a až vystřízliví, bude na mizině, bude se kát a bude se muset ozvat. Ale to taky nebylo moc pravděpodobné. Je sice pravda, že občas pije, ale nikdy se nezvede tak, že by nevěděl, co dělá, a svou práci nikdy nezanedbává.

Třeba spáchal sebevraždu, nebo se mu stalo nějaké neštěstí, třeba spadl do Dunaje a utopil se, nebo ho přepadl loupežný vrah. Byla snad tohle přijatelnější možnost? Těžko. Martin Beck si vzpomněl, že se někde dočetl, že zločinnost v Budapešti je nižší než v kterémkoliv jiném velkoměstě na světě.

Třeba sedí v restauraci v hotelu a právě večerí a Martin Beck se zítra bude moci příštím letadlem vrátit domů a pokračovat v dovolené.

Rozsvítil se nápis. No smoking. Please fasten seat belts. A totéž rusky.

Když se letadlo zastavilo, vzal Martin Beck aktovku a přešel krátkou vzdálenost k letištní budově. Vzduch byl vlhý a teplý, i když už bylo pozdě večer.

Na svůj jediný kufr musel čekat velmi dlouho, ale pasové a celní formality byly vyřízené bleskurychle. Prošel obrovitou halou s řadami obchodů po obou stranách a vyšel na schodiště před budovou. Vypadalo to, že letiště je hodně daleko od města. Nikde neviděl žádná jiná světla než ta, která osvětlovala letiště. Zatímco stál před budovou a rozhlížel se, zmocnily se dvě postarší dámy jediného taxíku, který stál na stanovišti u schodů.

Trvalo dost dlouho, než přijel další taxík, a když projížděli předměstskými čtvrtěmi kolem temných továrních budov, uvědomil si Martin Beck, že má hlad. O hotelu, kde měl bydlet, nevěděl nic jiného, než že tam bydlel také Alf Matsson, než zmizel, ale doufal, že tam ještě dostane něco k jídlu.

Auto vjíždělo už zřejmě do středu města. Jelo po širokých ulicích a přejíždělo velká, otevřená náměstí. Lidí bylo na ulicích málo, většinou byly ulice liduprázdné a velice tmavé. Nějakou chvíli projížděli širokou obchodní třídou s osvětlenými výklady, pak vjeli opět do úzkých a tmavých uliček. Martin Beck neměl tušení, v které části města je, ale po celou dobu vyhlížel řeku.

Auto zastavilo před osvětleným vchodem do hotelu. Martin Beck se předklonil a přečetl si jízdné na taxametru, pak zaplatil. Vypadalo to dost draze, přes stovku v maďarské měně. Zapomněl, kolik je jeden forint ve švédských penězích, ale řekl si, že to moc asi nebude.

Postarší muž s šedivým knirkem a v zelené uniformě otevřel dveře taxíku a vzal mu kufr. Martin Beck šel za ním do otočných dveří. Vestibul byl veliký a vysoký. Vrátnice stála úhlopříčně v levém rohu. Noční vrátný mluvil anglicky. Martin Beck mu dal pas a zeptal se, kde by mohl dostat večeri. Vrátný ukázal na skleněné dveře v zadní části vestibulu a řekl, že restaurace má otevřeno do dvanácti hodin. Pak dal klíč od pokoje čekajícímu muži od výtahu, ten vzal Martinu Beckovi kufr a šel napřed k výtahu. Pomalu a s mocným vrzáním se výtah vyškřábal do prvního patra. Muž od výtahu byl nejméně tak starý jako výtah sám a Martin Beck se ho marně pokoušel osvobodit od svého kufru. Šli dlouhatánskou chodbou a dvakrát zatočili doleva. Stařík odemkl ohromné dvojkřídle dveře a postavil kufr dovnitř. Do stropu byly alespoň čtyři metry a pokoj byl hodně veliký. Mahagonový nábytek byl tmavý a těžký. Vana byla prostorná a měla velikánské staromódní kohoutky a ruční sprchu.

Okna byla vysoká a zevnitř byla opatřena žaluziovými okenicemi. Před okenními výklenky visely těžké bílé krajkové záclony. Otevřel okenice před jedním oknem a podíval se ven. Přímo pod ním žlutozeleně svítila plynová lampa. Daleko před sebou viděl nějaká světla, ale chvíli mu trvalo, než si uvědomil, že mezi ním a světly teče řeka.

Otevřel okno a vyklonil se ven. Dole bylo kamenné zábradlí s květináči a před ním stály stolky a židle. Z restaurace proudilo na pouliční kavárničku světlo a slyšel, jak kapela hraje jakýsi Straussův valčík. Mezi hotelem a řekou vedla ulice s alejí, plynovými lampami a kolejemi tramvají a za ulicí bylo ještě široké nábřeží s lavičkami a velkými květináči. Přes řeku se táhly dva mosty, jeden vlevo a jeden vpravo.

Okno nechal otevřené a šel se dolů najíst. Otevřel skleněné dveře z haly a vešel do salónu. Hluboké lenošky, nízké stolky a podél jedné stěny souvislá řada zrcadel. Po několika schůdcích se vešlo do restaurace a kdesi v dále na druhém konci seděla kapela, kterou slyšel ze svého pokoje v prvním patře.

Jídelna byla obrovitá. Dva těžké mahagonové sloupky podpíraly balkón, který se po třech stranách táhl podél stěn někde vysoko u stropu. U dveří stáli tři číšníci v rudohnědých kabátcích s černými klopami. Všichni se začali uklánět a zdravít a čtvrtý už se hnál k němu a odváděl ho ke stolu u okna a u kapely.

Martin Beck dlouho zíral na jídelní lístek, než našel sloupec s německým textem a začal číst. Po nějaké chvíli se prošeďivělý číšník s laskavým boxerským obličejem předklonil a řekl:

"Very gut fischsuppe, gentleman."

Martin Beck se okamžitě rozhodl, že si rybí polévku dá.

"Barack?" zeptal se číšník.

"Co je to?" řekl Martin Beck německy a pak anglicky.

"Very gut aperitif," pravil číšník.

Martin Beck vypil aperitiv jménem barack. Barack palinka, vysvětloval číšník, je maďarská meruňkovice.

Snědl rybí polévku, rudou, silně kořeněnou paprikou a skutečně výbornou.

Snědl telecí s ostrou paprikovou omáčkou a brambory a vypil české pivo.

Když vypil velice silnou kávu a ještě jeden barack, byl už velice ospalý a vydal se rovnou do pokoje.

Zavřel okno i okenice a vlezl do postele. Vrzala. Pripadalo mu, že vrže přívětivě, a okamžitě usnul.

/VI/

Martina Becka vzbudilo chraplavé, táhlé troubení. Bezradně mrkal a snažil se zorientovat v přítmí a zvuk se zatím dvakrát opakoval. Obrátil se na bok a vzal si z nočního stolku hodinky. Bylo už za deset minut devět. Velikánská postel slavnostně vrzala. Možná, napadlo ho, že právě tak majestátně kdysi vrzala pod Konrádem voň Hótzendorffem. Vysokými okenicemi se snažilo dovnitř proniknout denní světlo. V pokoji už bylo pěkně horko.

Vstal, šel do koupelny a drahnou chvíli kašlal, jako vždycky po ránu. Napil se minerálky, vzal si župan, otevřel okenice i okno. Kontrast mezi přítím v pokoji a jasnou, oslepující sluneční září venku, byl ohromující. Výhled zrovna tak.

Před ním klidně a tiše plynul Dunaj od severu k jihu, ne zrovna modrý, ale zato široký, mohutný a nepochybně velice krásný. Na druhé straně řeky se zvedaly dva měkce zaoblené kopce korunované sochou a hradem, jenž byl obehnan hradbami. Městská zástavba se vzhůru po kopcích táhla jen velice váhavě, ale dál za nimi se modraly další svahy, poseté vilkami. Tak tohle je tedy ten slavný Budín, tady už má opravdu blízko k samému srdci středoevropské kultury.

Martin Beck se toulal pohledem po panoramatu a roztržitě poslouchal, jak kolem něho šumí křídla dějin. Tady založili Římané mohutnou pevnost Aquincum, odtud pustošilo habsburské dělostřelectvo Pešť za osvobozeneckých bojů roku 1849, tady se zjara 1945 celý měsíc bránili Szálasiho fašisté a esesácké jednotky generálporučíka Pfeffer-Wildenbrucha s nesmyslným, katastrofickým hrdinstvím, na které staří fašisté, na něž občas ve Švédsku narazil, vzpomínali s velkou pýchou.

Přímo pod ním kotvil u nábřeží bílý kolesový parník. Červenomodrobílá československá vlajka visela v bezvětrném

horku zplihle a na palubě polehávali na lehátkách turisté a slunili se. Uviděl také, co ho vzbudilo. Byl to jugoslávský kolesový remorkér, pomalinku se dřel proti proudu. Byl veliký a starodávný, měl dva skloněné asymetrické komíny a vlekl šest plně naložených člunů. Na posledním člunu měli od kormidelnické budky ke krátkému nákladnímu jeřábu nataženou prádlní šňůru. Mladá žena v modrých montérkách a s šátkem na hlavě rozvážně tahala prádlo z košíku, pečlivě každý kus rozvěšovala na šňůru a vůbec nebrala na vědomí tu nádhernou na obou březích. Vlevo se elegantně a lehce klenul dlouhý mostní oblouk. Zdálo se, že vede přímo ke kopci se sochou vzpřímené, štíhlé bronzové ženy s palmovým listem nad hlavou. Na mostě bylo plno automobilů, tramvají i chodců. Vpravo, severním směrem, dospěl už remorkér k dalšímu mostu. Znovu třikrát chraplavě houkl, aby upozornil, kolik člunů táhne, sklonil oba komíny, jeden dopředu a jeden dozadu, a vklouzl pod nízký mostní oblouk. Přímou pod okny zatáčel ke břehu malíčký parníček, padesát metrů se bokem vezl s proudem a zakončil manévry perfektním přistáním u pontonového můstku. Vyvalila se z něho neuvěřitelná spousta lidí a podobné množství zase nastoupilo.

Vzduch byl suchý a teplý. Slunce už stálo vysoko. Martin Beck se vyklonil z okna, toulal se chvíli pohledem od severu k jihu a vzpomínal, co se o městě dočetl v brožurce, kterou si studoval v letadle.

"Budapešť je hlavním městem Maďarské lidové republiky. Oficiální datum založení města je rok 1873, kdy se spojila města Budín, Pešť a Obuda, archeologické výzkumy však objevily osídlení staré několik tisíc let. Na místě dnešní Budapešti bylo také hlavní město římské provincie Panonie, Aquincum. Dnes má město téměř dva milióny obyvatel a je rozděleno na dvacet tři obvodů."

Nepochybně veliké město. Martin Beck si vzpomněl na téměř klasickou poznámku legendárního Gustava Lidberga, když přistál v New Yorku roku 1899 v honbě za penězokazem Skogem: "V tomhle mraveništi se nachází pan Kdo, adresa Kde?"

No, New York byl už tenkrát jistě větší než tohle město, ovšem na druhé straně měl šéf tajné policie k dispozici neomezené množství času. Kdežto on má jen týden.

Martin Beck ponechal dějiny a říční provoz jejich osudu a šel se osprchovat. Pak si oblékl světle šedé terylenové kalhoty, letní košili přes kalhoty a sandály. Kriticky zkoumal tohle pramálo konvenční úřední oblečení v zrcadle na dveřích mohutné skříně, když se mahagonové dveře z ničeho nic se strašlivým skřípotem pomalu a hrozivě otevřely jako v nějakém starém filmu Arne Mattssona. Ještě mu bušilo srdce, když se krátkými a vzteklymi signály rozcinkal telefon.

"Je tu nějaký pán a chce s vámi mluvit. Čeká dole v salónu. Některý pán ze Švédska."

"Je to Mr. Matsson?"

"Jistě to bude on," pravila dívka v recepci mile.

Pochopitelně je to on, říkal si Martin Beck, když šel dolů po schodech. A v tom případě to bude důstojné zakončení téhle podivuhodné historie.

Nebyl to Alf Matsson, ale nějaký mladý muž z velvyslanectví, nanejvýš korektně oděný: tmavý oblek, černé polobotky, bílá košile a světle šedá vazanka. Sklouzl pohledem po Martinu Beckovi. Na okamžik se v něm mihl údiv, ale opravdu jen mihl.

"Jistě chápete, že jsme zpraveni o povaze vašeho úkolu. Měli bychom si možná o té věci promluvit."

Usadili se v salónu a začali o té věci promlouvat.

"Jsou tady lepší hotely než ténhle," pravil mladík z velvyslanectví.

"Opravdu?"

"Ano, modernější. Vybranější. S bazénem."

"Hm."

"Ten noční podnik tady taky není nic zvláštního."

"Hm."

"Pokud jde o toho ... Alfa Matssona ..."

Muž ztišil hlas a rozhlédl se po salónu, kde bylo úplně liduprázdno až na jakéhosi Afričana, který klimbal ve vzdáleném rohu.

"Ozval se vám?"

"Ne, vůbec ne. S jistotou víme jedině to, že dvaadvacátého večer prošel pasovou kontrolou ve Ferihegy, to je budapešťské letiště. Noc strávil v takovém mládežnickém hotelu na druhé straně v Budíně, jmenuje se Ifjúság. Ráno se pak přestěhoval sem. Za půl hodiny zase odešel a odnesl si klíč od pokoje. Od té chvíle ho nikdo neviděl."

"Co říká policie?"

"Nic."

"Nic?"

"Nejeví o to zájem. Po formální stránce je jejich postoj pochopitelný. Matsson měl platné vízum a je hlášen tady v hotelu. Policie nemá proč se jím zabývat, dokud zase neodjede, pokud ovšem nepřekročí lhůtu k pobytu v zemi."

"Odjet z Maďarska nemohl?"

"Naprostě vyloučeno. I kdyby se mu podařilo překročit hranice ilegálně - kam by jel? A bez pasu? Kromě toho jsme se ostatně dotazovali u našich zastupitelských úřadů v Praze, Bělehradě, Bukurešti a ve Vídni. Dokonce pro jistotu i v Moskvě. Nikde nic nevědí."

"Jeho šéf tvrdil, že účelem cesty je rozhovor s boxerem Lászlem Pappem a návštěva budapešťského židovského muzea."

"Nebyl ani tam, ani tam. Konali jsme jistě nenápadná zkoumání. Napsal dopis řediteli muzea, doktoru Sósovi, ale nenavštívil ho. Hovořili jsme také s Pappovou matkou. Matssonovo jméno jakživa neslyšela a Papp dokonce vůbec není v Budapešti."

"Zavazadla jsou ještě pořád v jeho pokoji?"

"Jeho věci jsou v hotelu. V pokoji ne. Měl ho zamluvený jen na tři noci. Vedení hotelu drželo pokoj na naši žádost dál, ale pak dali zavazadla přenést do kanceláře. Tamhle na druhé straně, za recepci. Neměl ostatně vůbec vybaleno. Účet jsme zaplatili."

Chvilí mlčel, jako by o něčem uvažoval. Pak pravil smrtelně vážně:

"Budeme pochopitelně žádat, aby nám byla částka refundována zaměstnavatelem."

"Nebo z pozůstalosti," řekl Martin Beck.

"Ano, kdyby se ukázalo, že to došlo tak daleko."

"Kde je pas?"

"Já ho mám," pravil mládenec z velvyslanectví.

Otevřel zip u diplomatky, vytáhl pas, podal mu ho a z náprsní kapsy vytáhl plnicí pero.

"Prosím. Potvrdíte mi laskavě, že jste ho přijal."

Martin Beck se podepsal. Muž vzal potvrzení i plnicí pero.

"Tak to bychom měli. Ještě něco? Ano, účet tady v hotelu. Tím se nemusíte zatěžovat. Dostali jsme pokyn, abychom vám hradili všechny výlohy. Poněkud neortodoxní podle mého soudu. Měl byste dostávat diety podle platných předpisů. No, ale kdybyste potřeboval nějakou hotovost, můžete si ji tedy na požádání vyzvednout na zastupitelském úřadu."

"Děkuju."

"Takže to bude asi všechno. Můžete si projít jeho věci. Dal jsem příslušné pokyny."

Mladý muž vstal.

"Mimochodem, bydlíte v Matssonově pokoji," poznamenal zběžně. "Stopětka, že? Kdybychom bývali netrvali na tom, aby pokoj drželi na Matssonovo jméno, tak jste musel určitě bydlet někde jinde. Vrcholí turistická sezóna."

Než se rozešli, zeptal se Martin Beck: "Jaký je váš osobní názor na tuhle záležitost? Kam zmizel?"

Muž ze zastupitelského úřadu se na něj podíval bezvýrazným pohledem.

"Pokud na to vůbec nějaký názor mám, nechávám si ho radši pro sebe."

A za chvíli dodal:

"Je to velice nepříjemné."

Martin Beck se vrátil do pokoje. Bylo tam už uklizeno. Rozhlédl se. Tak tady Alf Matsson bydlel. Nanejvýš hodinu.

Opravdu se nedalo očekávat, že by po sobě za tak krátkou dobu v pokoji nechal nějaké stopy.

Čím se Alf Matsson tu hodinu asi zabýval? Stál tak, jako stojí teď on, a díval se taky na lodě? Možná. Všiml si něčeho nebo někoho, že odešel z hotelu tak rychle a zapomněl dokonce položit klíč od pokoje ve vrátnici na pult? Není to vyloučené. A co to mohlo být? To už se nedalo zjistit. Kdyby ho bylo na ulici něco přejelo, pak by to někdo okamžitě ohlásil. Kdyby si býval naplánoval, že skočí do řeky, musel by počkat, až se setmí. Kdyby se býval pokoušel zahnat kocovinu meruňkovici a znovu se zpil do němoty, měl do dnešního dne celkem šestnáct dní na to, aby vystřízlivěl. Což by mělo bohatě stačit. Kromě toho neměl ve zvyku pít, když pracoval. Je novinář moderního typu, bylo napsáno na jednom místě ve zprávě bezpečnostního odboru, rychlý, bystrý a zručný. To je typ, který se nejdřív vypořádá s prací a teprve pak si dovolí vypnout.

Nepříjemné. Velice nepříjemné. Nanejvýš nepříjemné. Po čertech nepříjemné. Zatraceně nepříjemné. Až trapné.

Martin Beck si lehl na postel. Důstojně zavržala. Kde byl konec myšlenkám na Konrada von Hötendorfa! Vrzala pod Alfem Matssonem? Patrně ano. Kdopak přijde do hotelového pokoje a nevyzkouší si okamžitě postel? Takže tady Matsson ležel a díval se do vysokého stropu. Pak se sebral a odešel a ani nevybalil, ani neodevzdal klíč. Zmizel. Zazvonil telefon? Dostal nějaký nečekaný vzkaz?

Martin Beck si před sebou rozložil plán Budapešti a dlouho a pečlivě jej studoval. Pak se ho zmocnila potřeba něco podniknout, vstal, strčil plán i pas do zadní kapsy kalhot a šel se podívat na zavazadla.

Vrátný byl postarší tlouštík, příjemný, důstojný a krajně korektní.

Ne, Mr. Matssonovi nikdo nevolal, když byl Mr. Matsson v hotelu. Později, když už Mr. Matsson byl pryč, přišlo pro něj několik telefonů. To se opakovalo i v dalších několika dnech. Volala stále táž osoba? Nikoliv, různé osoby, v tom byl personál zajedno. Muži? Muži i ženy, alespoň jedna žena určitě. Nechávali nějaké vzkazy nebo nějaká telefonní čísla? Ne, žádné vzkazy nikdo nenechával. Později pak volal Stockholm a švédské velvyslanectví. Ti pánové ovšem nechávali vzkazy i telefonní čísla. Ještě tady jsou. Přeje si je Mr. Beck vidět? Ne, Mr. Beck si je nepřeje vidět.

Zavazadla byla opravdu v kanceláři za pultem recepčního. Bylo to celkem dost přehledné: přenosný psací stroj značky Erika a žlutohnědý vepřovicový kufr s řemenem. V pouzdru na držadle visela vizitka. Alf Matsson, novinář, Flemingova ulice 34, Stockholm K. Klíček byl v zámku.

Martin Beck vyndal stroj z kufríku a dlouho si ho prohlížel. Došel k závěru, že je to přenosný psací stroj značky Erika, a přešel ke kufru.

Byl pečlivě a pořádně sbalený, ale přesto měl pocit, že někdo cvičenou rukou už obsah zavazadla prohlédl a všechno uložil zase pěkně na místo. Obsah pozůstával z jedné kárované košile, z jedné hnědé košile na nošení přes kalhoty, jedné bílé popelínové košile, jednoho páru čerstvě vyžehlených modrých kalhot, jedné pletené vesty téže barvy, tři kapesníků, čtyř párů ponožek, dvou párů barevných spodků, jednoho tílka ze síťového pletiva a jednoho páru světlých semišových mokasínů. Všechno čisté a netknuté. Kromě toho malá brašna s toaletními potřebami, svazek papíru formátu A 4, guma k psacímu stroji, elektrický holicí strojek, jeden román a jedna modrá náprsní taška z umělé hmoty, jaké rozdávají cestovní kanceláře zdarma a do nichž se letenka nikdy nevejde. V brašničce s toaletními potřebami byla voda po holení, zásyp, ještě nerozbalené mýdlo, načatá tuba zubní pasty, kartáček na zuby a krabička

prášků proti bolení hlavy. V tmavomodré náprsní tašce z umělé hmoty bylo pět set dolarů v bankovkách a šest švédských stokorun. Pozoruhodná cestovní pokladnička, ale Alf Matsson byl zvyklý žít na vysoké noze. Martin Beck uložil všechno zase pečlivě na místo a vrátil se do recepcce. Bylo dvanáct hodin a nejvyšší čas jít ven. Vzhledem k tomu, že vůbec nevěděl, co má dělat, mohl to zrovna tak dobře dělat na čerstvém vzduchu, na příklad na nábřeží na sluníčku. Vytáhl z kapsy klíč od pokoje a podíval se na něj. Vypadal právě tak staře, poctivě a důstojně jako celý hotel. Položil ho na pult. Vrátný po něm okamžitě natáhl ruku.

"Tohle je rezervní klíč, nebo jak je to?"

"Nerozumím, prosím," řekl vrátný.

"Já jsem myslel, že můj předchůdce ten klíč odnesl."

"Ano, to je pravda. Ale hned další den jsme ho dostali zpátky."

"Dostali zpátky? Od koho?"

"Od policie, sir."

"Od policie? Jaké policie?"

Vrátný nechápavě pokrčil rameny.

"No od obyčejné policie pochopitelně. Jak jinak? Prostě přišel policista a odevzdal klíč ve vrátnici. Mr. Matsson ho patrně někde ztratil."

"Kde?"

"To bohužel nevím, sir."

Martin Beck mu položil ještě jednu otázku.

"Prohlížel už zavazadla Mr. Matssona někdo jiný než já?"

Vrátný na okamžik zaváhal, než odpověděl.

"Myslím, že ne, sir."

Martin Beck vyšel otočnými dveřmi. Zřízenec v brigádýrce a s šedivým knírkem stál ve stínu stříšky nad vchodem naprosto bez hnutí s rukama za zády jako nějaký živoucí památník Emila Janningse.

"Pamatujete se, že vám před čtrnácti dny policista odevzdal klíč od hotelového pokoje?"

Stařík se na něj tázavě podíval.

"Jistě že si pamatuju."

"Byl to uniformovaný policista?"

"Ano, jistě. Tady před hotelem zastavil hlídkový vůz a jeden z policistů vystoupil a klíč mi odevzdal."

"Co říkal?"

Stařík se chvíli rozmýšlel.

"Řekl jen: Ztráty a nálezy. Jinak myslím neřekl nic."

Martin Beck se otočil a šel. Když udělal tři kroky, vzpomněl si, že zapomněl na spopitné. Vrátil se a vložil staříkovi do dlaně několik nezvykle lehoučkových mincí. Zřízenec zasalutoval pravou rukou a řekl:

"Děkuju mockrát, ale to jste nemusel."

"Mluvíte výborně německy," řekl Martin Beck.

A pomyslel si: Rozhodně mnohem líp než já.

"Naučil jsem se to na frontě u Isonza v šestnáctém roce."

Martin Beck přešel ulici, vytáhl plán města a podíval se do něho. Pak vykročil, pořád ještě s mapou v ruce, k nábřeží.

Proti proudu se pomalu vlekl bílý kolesový parník s dvěma komíny. Bez zájmu se na něj podíval.

Něco tady bylo ale úplně a naprosto v nepořádku. Něco tady rozhodně nehrálo. Jenže nevěděl co.

/VII/

Byla neděle a bylo horko. Nad kopci se vznášel lehký opar. Na nábřeží bylo plno lidí, korzovali sem tam nebo posedávali na schodech u vody a slunili se. Na malých parníčcích a motorových člunech, které obstarávaly pravidelnou dopravu po řece, se mačkali letně oblečení lidé na cestě na koupaliště nebo do přírody. U přístavních můstků čekaly dlouhé fronty.

Martin Beck zapomněl, že je neděle, a davy lidí ho poněkud vylekaly. Vydal se s proudem korzujícího davu po nábřeží podél řeky a sledoval živý provoz na vodě. Nejdříve si říkal, že by mohl den zahájit procházkou na Markétin ostrov, ale pak tenhle nápad zamítl, protože si uvědomil, co tam asi v takovouhle neděli bude lidí.

Tlačence ho začala rozčilovat a pohled na spokojené nedělní občany v něm probudil touhu po činnosti. Podívá se do hotelu, kde Alf Matsson strávil první a možná jedinou noc v Budapešti. Mládežnický hotel v Budíně, na druhé straně řeky, pravil muž z velvyslanectví.

Martin Beck se protlačil davem lidí a vyšel na ulici nad nábřežím. Stoupl si do stínu činžáku a studoval plán města. Hledal dlouho, ale žádný hotel Ifjúság nenašel. Strčil tedy plánek do kapsy a vykročil směrem k mostu, který vedl přes ostrov na budínskou stranu. Rozhlížel se po strážníkovi, ale nepodařilo se mu žádného objevit. Na předmostí bylo stanoviště taxíků a stál tam jeden vůz. Vypadal jako volný.

Řidič mluvil jen maďarsky a nerozuměl ani slovo, dokud mu Martin Beck neukázal lístek se jménem hotelu.

Přejeli most, mezi stromy na zeleném ostrově zahlédl vysoký vodotrysk, pokračovali po jakési obchodní třídě, pak vjeli do úzkých strmých uliček a vyjeli na otevřeně náměstí s parčíkem a modernistickou bronzovou sošou, která představovala muže a ženu. Seděli proti sobě a zírali na sebe.

Tady vůz zastavil a Martin Beck zaplatil, patrně příliš mnoho, protože taxikář rozpoutal orgie díky ve své

nesrozumitelné řeči. Hotel byl nízký a táhl se po jedné straně náměstí, což byla vlastně rozšířená ulice s parčíkem a parkovištěm. V porovnání s ostatními domy na náměstí vypadal hotel úplně nově. Měl moderní architekturu a přední fasádu vytvářely řady balkónů. Ke vchodu do budovy vedlo široké a nízké schodiště.

Za skleněným vchodem se rozkládal světlý a prostorný vestibul. Martin Beck viděl zavřený stánek se suvenýry, pár stolků s pohodlnými lenoškami kolem dokola, dveře výtahu a pult vrátnice. Za pultem nikdo nebyl a v celém vestibulu bylo liduprázdno.

Z vestibulu vedly dveře do velké haly s pohovkami a stolky a velkými okny podél vnitřní strany salónu. I tam bylo liduprázdno.

Martin Beck šel k prvnímu velikému oknu v salónu a podíval se ven. Na trávníku se tam opalovalo několik mladých lidí v plavkách.

Hotel stál na výšině s výhledem na pešťskou stranu. Domy na svahu mezi hotelem a řekou byly staré a polorozpadlé. Podíval se znovu do vestibulu, který zel stále ještě prázdnotou, a usadil se v salónu v lenošce. Od návštěvy v Ifjúságu si moc nesliboval. Alf Matsson tu bydlel jednu jedinou noc, v létě je nouze o hotely a byla to jistě čirá náhoda, že zrovna tenhle hotel měl volný pokoj. Těžko si někdo bude pamatovat hosta, který přijel pozdě večer a ráno druhého dne se zase odstěhoval - zrovna uprostřed sezóny.

Zamáčkl svou poslední floridku a sklíčeně se zadíval na opálené mladé lidi na trávníku. Najednou mu připadlo jako úplná pitomost, že se má honit po Budapešti a shánět se po někom, kdo je mu ale úplně a naprosto lhostejný.

Nevzpomínal si, že by byl vůbec někdy měl tak beznadějný a nesmyslný úkol.

Ve vestibulu se ozvaly kroky, Martin Beck vstal a šel za nimi. Za pultem stál mladý muž s telefonem v ruce. Civěl do stropu, poslouchal a okusoval si přítom nehet u palce. Pak začal mluvit a Martin Beck zprvu myslel, že mluví finsky, ale pak si vzpomněl, že finština a maďarština jsou příbuzné jazyky.

Mladík zavěsil a tázavě se podíval na Martina Becka, který váhal a snažil se rozhodnout, v jaké řeči by měl vlastně začít.

"Čím vám mohu posloužit?" zeptal se mladík a Martinu Beckovi se nesmírně ulehčilo, kdy uslyšel, že mluví výborně anglicky.

"Jde mi o jednoho hosta, který bydlel u vás v hotelu jednu noc, z dvaadvacátého na třiaadvacátého července. Vy byste náhodou nevěděl, kdo měl tu noc službu?" Vrátný se podíval na nástěnný kalendář.

"To se nepamatuju," řekl pomalu, "už je to taky přes čtrnáct dní. Moment, já se podívám."

Chvilí se hrabal v polici za pultem, našel malou černou knížku a zalistoval v ní. Pak řekl:

"Byl jsem to náhodou zrovna já. Noc z pátku na sobotu, ano. Kdo to měl být? Bydlel tady jen tu jednu noc?"

"Pokud vím, ano," řekl Martin Beck. "Ovšem možná že tu bydlel ještě potom, později. Je to švédský novinář a jmenuje se Alf Matsson."

Mladík se zadíval do stropu a začal si okusovat nehty. Pak zavrtěl hlavou.

"Ne, žádného Švéda si nepamatuju. Švédů tady máme moc málo. Jak vypadal?"

Martin Beck mu ukázal pasovou fotografii Alfa Matssona. Mladík se na ni chvilí díval a pak řekl bezradně:

"Opravdu nevím. Možná že jsem ho viděl. Ale opravdu se nepamatuju."

"Máte nějakou knihu hostů? Někáký seznam hostů?"

Mladík vytáhl zásuvku s kartotékou a začal se přehrabovat mezi listky. Martin Beck čekal. Chtělo se mu kouřit, prohraboval se kapsami, ale s cigaretami byl neodvolatelně konec.

"Tady to máme," prohlásil vrátný a vytáhl ze zásuvky lístek. "Alf Matsson, Švédsko, opravdu. Bydlel tady jednu noc z dvaadvacátého na třiaadvacátého, přesně, jak jste říkal."

"A od té doby už tu nebyl?"

"Ne, od té doby ne. Ale bydlel tady taky několik dní koncem května. To jsem tady ještě nebyl, měl jsem zrovna zkoušky."

"A kdo měl tenkrát službu?"

Mladík se zamyslel. Pak řekl:

"Myslím, že asi Stefi. Anebo ten, co tady byl přede mnou, nepamatuju se, jak se jmenuje."

"Stefi." řekl Martin Beck. "A ten tady ještě pracuje?"

"Ta," opravil ho mladík. "Je to dívka, Stefanie. Ano, střídáme se spolu."

"A kdy přijde?"

"Určitě tady někde je. Myslím u sebe v pokoji. Ona tady v hotelu bydlí. Ale má tenhle týden noční, takže bude teď asi spát."

"Nemohl byste se tam podívat?" zeptal se Martin Beck. "Jestli nespí, tak bych s ní moc rád mluvil."

Mladík zvedl telefon a vytočil krátké číslo. Po chvilce zavěsil.

"Nebere to."

Zvedl přepážku v pultu a vyšel ven.

"Podívám se, jestli tam je," řekl. "Moment."

Vešel do výtahu a Martin Beck viděl na světelné tabulce, že zastavil v prvním patře. Za chvilí se vrátil.

"Její spolubydlící říká, že je venku a že se opaluje. Počkejte chvilíčku, já pro ni dojdu."

Zmizel v salónu a za chvilí se vrátil s mladým děvčetem. Byla malá a baculatá, na nohou měla sandály a přes bikinky měla přehozené propínací kárované bavlněné šaty. Dopínala si je, když přicházela k Martinu Beckovi.

"Nezlobte se, že vás ruším," řekl.

"To nic," řeklo děvče, kterému říkali Stefi. "Co pro vás můžu udělat?"

Martin Beck se zeptal, jestli byla v hotelu v příslušné dny koncem května. Zašla za pult, podívala se do černé knížky a

přikývla.

"Ano," řekla, "ale právě jen ty dny."

Martin Beck jí ukázal pas Alfa Matssona.

"Švéd?" zeptala se a dívala se pořád na obrázek.

"Ano," odpověděl Martin Beck. "Novinář."

Díval se na ni a čekal. Zkoumala fotografii a měla přitom hlavu na stranu.

"Ano-o," řikala pomalu a zamyšleně. "Ano, myslím, že se na něj pamatuju. Nejdřív dostal sám pro sebe třílůžkový pokoj, ale pak přijela sovětská skupina, já jsem pokoj potřebovala a musela jsem ho přestěhovat. Hrozně se rozzlobil, že v tom pokoji, který jsem mu dala, nemá telefon. My tady totiž nemáme telefon ve všech pokojích. Dělal kvůli tomu telefonu takový randál, že jsem musela zařídít, aby si pokoj vyměnil s někým, kdo telefon nepotřeboval."

Zaklapla pas a položila ho na pult.

"Jestli to tedy byl on," dodala. "Ta fotografie není moc valná."

"Nepamatujete se, jestli za ním někdo chodil?" zeptal se Martin Beck.

"Ne," řekla. "Myslím, že ne. Alespoň ne, pokud já se pamatuju."

"Telefonoval hodně? Anebo pamatovala byste si, že někdo volal jemu?"

"Mám takový matný dojem, že několikrát volal nějakou ženu, ale moc jistě to nevím," řekla Stefi.

Martin Beck chvíli uvažoval. Pak řekl: "Pamatujete se ještě na něco?"

Děvče zavrtělo hlavou.

"Myslím, že měl s sebou psací stroj. A vzpomínám si, že byl pěkně oblečený. Jinak si nepamatuju nic zvláštního."

Martin Beck strčil pas do kapsy a vzpomněl si, že mu došly cigarety.

"Můžu si tady u vás koupit cigarety?" zeptal se.

Děvče se sklonilo a podívalo se do jakési zásuvky.

"Můžete," zvedla hlavu. "Ale máme jen tervky."

"To je v pořádku," řekl Martin Beck a dostal balíček z šedivého papíru s obrázkem jakési továrny s vysokými komíny. Zaplatil bankovkou a nevzal si drobné. Pak si přitáhl po pultu kuličkové pero a bloček, napsal na horní lístek svoje jméno a hotel, kde bydlí, lístek odtrhl a podal ho Stefi.

"Kdybyste si ještě na něco vzpomněla, budete tak hodná a zavoláte mi?"

Stefi se podívala na papírek a svrátila obočí. "Vidíte, teď jsem si vzpomněla, jak jste tady psal na ten bloček," řekla.

"Myslím, že to byl ten Švéd, co se ptal, jak by se dostal na nějakou adresu v Ujpestu. Tedy nemusel to být zrovna on, moc jistě to nevím. Možná že to byl někdo jiný. Nakreslila jsem mu takový jako plánec." Mlčela a Martin Beck čekal.

"Pamatuju si ulici, na kterou se ptal, ale číslo už nevím. Mám v té ulici tetičku, proto jsem si to zapamatovala."

Martin Beck jí přistrčil blok.

"Byla byste tak hodná a napsala mi tu ulici?"

Když vyšel Martin Beck z hotelu, podíval se na lístek vytržený z bloku.

Venetianer út.

Strčil papír do kapsy, zapálil si tervku a pomalu putoval dolů k řece.

/VIII/

Bylo pondělí osmého srpna a Martina Becka vzbudil telefon. Celý rozespalý se opřel o loket a chvíli šmátral po sluchátku, slyšel, jak telefonistka říká něco, čemu nerozuměl, a pak se ozval důvěrně známý hlas a pravil:

"Jo. Haló."

Martin Beck samým překvapením zapomněl odpovědět.

"Haló, je tam někdo?"

Kollberga bylo slyšet tak jasně, jako kdyby byl ve vedlejším pokoji.

"Kde jsi?"

"V kanceláři, kde bych byl. Máme totiž čtvrt na deset. Neříkej mi, že se ještě válíš v posteli."

"Jaké tam máte poča..." Martin Beck se zarazil, zcela ochromen pitomostí své vlastní otázky.

"Prší," řekl Kollberg nedůvěřivě, "ale proto ti nevolám. Není ti něco?"

Martinu Beckovi se podařilo sednout si na pelest a zapálit si nezvyklou maďarskou cigaretu z šedivého balíčku s továrnou.

"Ne ne. Co se děje?"

"Trochu jsem se tady poohlížel. Poslyš, to bude pěkný ptáček, ten tvůj Matsson."

"Jak to?"

"No, získal jsem takový dojem. Docela slušný lump, alespoň mi to tak připadá."

"A to voláš proto, abys mi tohleto sdělil?"

"To zas tak úplně ne. Říkal jsem si, že tu je něco, co bys asi měl vědět. V sobotu jsem neměl celkem nic na práci, tak jsem si šel sednout do hospody. U korbele."

"Poslyš, ne aby ses do něčeho zapletl! Oficiálně o celé věci nic nevíš. A nevíš, že jsem tady."

Kollbergův hlas zněl uraženě.

"Myslíš, že jsem blbec?"

"Jen občas," odvětil Martin Beck mile.

"S nikým jsem nemluvil. Jen jsem seděl u stolku vedle té jejich společnosti a poslouchal, co si povídají. Pět hodin. Ti

ale umějí nasávat, to ti řeknu."

Do hovoru vstoupila centrála a řekla něco nesrozumitelného.

"Zruinuješ státní pokladnu," řekl Martin Beck. "Tak sem s tou novinkou."

"Mluvili o něm několikrát, o Alfovi, oni mu tak totiž říkají jsou to takové typy, co se při každé příležitosti začínou navzájem pomlouvat. Jak jeden udělá výkop, ženou se hned za mičudou všichni."

"Prosím tě, ne tak zdoulhavě."

"Ten Molin vypadá jako nejhorší ze všech. Ten taky začal drbat o tom, kvůli čemu ti vlastně volám. Škodolibost sama, ale asi to nebude tak úplně lež."

"Lennarte, prosím tebe, k věci."

"Nono, to je toho. Tak tedy, krátce řečeno, šlo o to, že Matsson jezdí do Maďarska pravidelně, protože tam má nějakou kočku. Někáká sportovkyně, poznal prý ji tady ve Stockholmu při nějakém mezistátním utkání nebo co, když byl ještě sportovní novinář. To bydlel ještě s manželkou."

"Hm."

"Taky říkali, že jezdí i jinam, třeba do Prahy a do Berlína, když ví, že tam holka jede taky, na nějaké sportovní utkání, aby se s ní mohl sejít."

"Podle mého to nezní moc pravděpodobně. Sportovkyně bývají obvykle drženy dost zkrátka."

"Jak jsem koupil, tak prodávám."

"Tak ti děkuju," řekl Martin Beck bez velkého nadšení. "Sbohem a děkuju."

"Počkej. Ještě jsem neskončil. Neříkali vůbec, jak se holka jmenuje, myslím, že to asi ani nevěděli. Ale řekli toho dost, abych si to já tady mohl ... ono totiž přšlo i včera."

"Lennarte!" řekl Martin Beck zoufale.

"Podařilo se mi vnutit se do městské knihovny a celý den jsem studoval sportovní stránky novin. Podle toho, jak jsem to dal dohromady, může jít jen o jednu jedinou. Jmenuje se ... já ti to radši nahláskuju."

Martin Beck si rozsvítil lampičku na nočním stolku a psal si písmena na okraj plánu města Budapešti. A-R-I B-Ö-K-K.

"Máš to?" ptal se Kollberg.

"Jo."

"Má prý být původem Němka, ale je maďarská občanka. Nevím, kde bydlí, a nevím taky, jestli je to jméno takhle správně. Moc slavná asi nebude, od loňského května jsem nikde v žádné souvislosti nenašel žádné jméno, které by se jí alespoň trochu podobalo. Asi ji měli s sebou jen jako náhradnici."

"Hm. Už je to všecko?"

"Jen ještě jednu věc. Jeho vůz je, kde má být. Na parkovišti u arlandského letiště. Je to Opel Rekord. Nic pozoruhodného na něm není."

"Dobře. A teď už je všecko?"

"Jo."

"Tak ahoj."

"Ahoj."

Martin Beck se netečně zadíval na písmenka na mapě. Ari Bökková. Ani to moc nevypadalo jako nějaké lidské jméno. To jméno v novinách asi zkomolili a informace je to asi stejně naprosto na nic.

Vstal, otevřel okenice a vpustil do pokoje léto. Výhled na řeku a na Budín na druhé straně byl právě tak ohromující jako před čtyřicet lety. Československý kolesový parník byl pryč a na místě, kde kotvil, stála teď motorová loď s dvěma nízkými komíny vedle sebe. Byla taky z Československa a jmenovala se Družba. V restauraci na chodníku před hotelem seděli lidé v letním a snídali. Bylo půl desáté. Měl pocit, že je neúčinný a že zanedbává své povinnosti, rychle se umyl a oholil, sebral plánek a vydal se do vestibulu. Přiběhl tam a nerozhodně se zastavil. Nemá cenu se honit, když člověk neví, co má dělat, až tam či onam dojde. Chvilu uvažoval o této nepopiratelné skutečnosti, šel do restaurace, usadil se u otevřeného okna a objednal si snídani. Po vodě projížděla plavidla různých typů a velikostí. Proti proudu se pomalu dral velký sovětský motorový remorkér s třemi čluny ropy za sebou. Patrně z Batumi. Taková dálka. Kapitán měl bílou brigádýrku. Číšníci vířili kolem jeho stolu, jako by byl přinejmenším Rockefeller. Na ulici hráli kluci kopanou. Jakýsi veliký hafan se chtěl také zúčastnit a skoro povalil obstarožní vyšňořenou dámu, která ho držela na vodítku. Musela se rychle chytit kamenného sloupku v zábradlí, aby neupadla. Nakonec sloupek pustila, ale vodítko svírala křečovitě dál a v ostrém záklonu se dala od pejska zatáhnout mezi hráče kopané. Bylo už pěkné horko. Reka se blyštěla. Nedostatek konstruktivních nápadů byl přímo do očí bijící. Martin Beck se otočil a uviděl, jak na něj kdosi civí. Opálený muž jeho věku, lehce prošedivělé vlasy, rovný nos, hnědé oči, na sobě měl šedivý oblek, černé boty, bílou košili a šedivou vazu. Na pravém malíčku měl velký pečeti prsten a na stolku před sebou měl položený zelený melírovaný klobouk s úzkou stříškou a malým lehkým peříčkem zastrčeným za páskou. Muž se rychle vrátil ke svému dvojitému espressu.

Martin Beck se toulal očima dál a uviděl ženu, která na něj rovněž civěla. Byla to Afričanka, malá a velice krásná, s čistými rysy, velikýma, jasnýma očima, bílými zuby, dlouhýma štíhlýma nohama a vysokými nártý. Měla na sobě přiléhavé bílé šaty z nějaké lesklé látky a na nohou měla stříbrné sandálky.

Patrně na něj oba civí, protože je takový krasavec, chlápek mu závidí a ženská se marně snaží skrýt touhu, která se jí zmocnila.

Martin Beck kýchl a tři číšníci hned křičeli pozdrav pánbůh. Poděkoval, vyšel do vestibulu, vytáhl z kapsy plán města a ukázal vrátnému jméno, které si tam napsal.

"Znáte někoho, kdo se takhle jmenuje?"

"Ne, sir."

"Má to být někdo slavný. Snad ve sportu."

"Ve sportu?" Vrátný projevoval zdvořilou účast. Host má přirozeně pravdu. "Asi někdo nový, sir."

"Je to mužské nebo ženské jméno?"

"Ari je ženské jméno, je to taková zdobnělina. Děti to říkají namísto Aranka."

Vrátný naklonil hlavu stranou a zkoumal naškrábaná písmena.

"Ale příjmení, sir. Je to opravdu jméno?"

"Můžete mi půjčit telefonní seznam?"

Nebyl tam pochopitelně nikdo, kdo by se jmenoval Böck, alespoň ne člověk. Ale tak snadno se zase nevzdá. Což je laciná ctnost, když člověk nemá poněti, co by měl podniknout. Zkusil ještě několik možností. Výsledek byl tento:

BOECK ESZTER penzió. XII. Venetianer út 6. 292-173.

Napadla ho první myšlenka tohoto dne a sáhl do kapsy pro lístek, který mu dala dívka v mládežnickém hotelu.

Venetianer út. To bude těžko náhoda.

V recepci zatím úctyhodného vrátného nahradila mladá dáma.

"Prosím vás, co to znamená?"

"Penzió. To je penzió. Mám vám tam zavolat?"

Zavrtěl hlavou.

"Kde je ta ulice?"

"Ve dvanáctém obvodu. To je Ujpest."

"A jak se tam dostanu?"

"Nejrychleji pochopitelně taxikem. Jinak tramvají, trojkou z Marxova náměstí. Ale máte pohodlnější jet lodí, přístaviště je zrovna před hotelem. Proti proudu."

Loď se jmenovala Úttörő a byla to potěcha pro oko. Malinký parníček na uhlí, s dlouhým rovným komínem a otevřenými palubami. Vytrvale a klidně bafal proti proudu kolem parlamentu a zeleného Markétina ostrova, Martin Beck stál opřený o zábradlíčko a filosofoval o prokletí motorismu. Šel ke schůdkům do kotelny a podíval se dovnitř. Vedro zdola stoupalo jak horký sloup. Topič byl jen v plavkách. Svalnatá záda se mu leskla potem. Lopata rachotila o uhlí. Na co tam asi ten muž myslí v tom pekelném vedru? Patrně na požehnání motorismu - patrně se vidí, jak si pěkně sedí vedle naftového motoru a čte si noviny a na dosah ruky má postavenou olejníčku a položený hadr. Martin Beck se dal znovu do prohlížení lodí, ale topič způsobil, že požitek už nebyl ani zdaleka takový. A tak je to se vším. Pečená slepice vejce nenese.

Parníček projížděl kolem rozsáhlých plováren a parků, proplétal se hejny kanoí a plachetnic, podjel několik mostů a pokračoval krátkou úžinou do úzkého ramene řeky. Krátce, vítězoslavně a chraplavě zahoukal a přistál v Ujpestu. Když Martin Beck vyšel na břeh, ohlédl se a ještě jednou se podíval na parníček, vybraně elegantní a funkční - alespoň na dobu, kdy vznikl. Topič vyběhl na palubu, zasmál se do slunce a po hlavě se vrhl do vody.

Tahle čtvrt' vypadala docela jinak než části Budapešti, které dosud poznal. Přešel přes velké, holé náměstí, párkrát se pokusil vyptat na cestu, ale nikdo mu nerozuměl. Přestože měl v ruce plán města, zabloudil a dostal se zezadu do dvora u jakési synagogy, což byl patrně židovský starobinec. Z proutěných křesílek v úzkém pruhu stínu podél zdí na něj povzbudivě kývaly chatrné zbytky těch, kterým se podařilo přežít čas velikého zla.

O pět minut později stál před domem číslo šest ve Venetianer út. Měl dvě patra a na jeho zevnějšku nenasvědčovalo nic tomu, že je to penzió, ale na ulici před domem stálo několik aut s cizími čísly. Na majitelku narazil už v hale.

"Frau Boeck?"

"Ano. Máme bohužel plně obsazeno."

Byla to mohutná ženština kolem padesátky. Německy mluvila, jak se zdálo, naprosto plyně.

"Hledám dámu, která se jmenuje Ari Boecková."

"To je moje neteř. V prvním patře. Druhé dveře vpravo."

Pravila a odešla. Všechno tedy docela jednoduché. Martin Beck se na chvíli zastavil před bíle natřenými dveřmi a slyšel, jak vevnitř někdo chodí. Pak zaklepal, docela lehce. Dveře se okamžitě otevřely.

"Fräulein Boeck?"

Děvče vypadalo užasle. Zřejmě zrovna na někoho čekala. Měla na sobě dvojdielné tmavomodré plavky a v pravé ruce držela potápěčskou masku ze zelené gumy, s trubicí na dýchání. Stála rozkročená a levou ruku držela ještě pořád na klíce, úplně zkamenělá, jako by ji uprostřed pohybu zasáhla naprostá strnulost. Měla černé, nakrátko ostříhané vlasy a výrazné rysy v obličeji. Husté černé obočí, rovný, široký nos a plné rty. Zuby zdravé, ale trochu nepravidelné. Ústa měla pootevřená a špička jazyka se opírala o dolní zuby, jako by se byla zrovna chystala něco říct. Nebyla vyšší než nějakých sto pětadesát, ale měla pevnou a harmonicky stavěnou postavu, pěkně vyvinutá ramena, široké boky a štíhlý pas. Nohy svalnaté, chodidla krátká a široká, prsty na nohou rovné. Byla hodně opálená, hnědá pleť byla jemná a hladká, hlavně na hrudníku a na břiše. Vyholená podpaží. Velká ňadra a klenuté břicho s jemným chmýřím, které na opálené kůži vypadalo úplně světlounké. Mohlo jí být nanejvýš dvaadvacet třiaadvacet. Nebyla hezká v běžném smyslu slova, ale byl to nanejvýš funkční exemplář lidské rasy.

Ve velkých tmavohnědých očích byl tázavý pohled. Nakonec řekla:

"Ano, to jsem já. Hledáte mě?"

Německy nemluvila tak plyně jako tetička, ale rozdíl nebyl velký.

"Hledám Alfa Matssona."

"Kdo je to?"

Vzhledem k tomu, že celou dobu vypadala jako dítě, které právě utrpělo nervový šok, nemohl posoudit, jak na jméno reagovala. Bylo docela dobře možné, že je v životě neslyšela.

"Švédský novinář. Ze Stockholmu."

"A on tady má bydlet? Teď tady zrovna žádné Švédy nemáme. Asi jste si to spletl."

Chvilí uvažovala a mračila se.

"Ale kde jste přišel k mému jménu?"

Pokoj za ní byl docela obyčejný pokoj v penziónu. Všude se povalovaly šaty. Pokud viděl, byly to jen dámské šaty.

"Sám mi dal tuhle adresu. Matsson je můj kamarád."

Podezíravě se na něj podívala a řekla:

"Je to nějaké divné."

Vytáhl ze zadní kapsy u kalhot pas a otevřel ho na straně, kde byla Matssonova fotografie. Pozorně si ji prohlížela.

"Ne. Toho jsem v životě neviděla."

Po chvíli se zeptala:

"Vy jste se jeden druhému ztratili?"

Než mohl Martin Beck odpovědět, uslyšel za sebou lehké kroky a ustoupil krok stranou. Do pokoje kolem něho vešel muž kolem třicítky. Byl to svalnatý blondýn menší postavy, měl na sobě jen plavky a stejně jako žena byl velice opálený. Stoupl si šikmo za ni a zvědavě nakukoval do pasu.

"Kdo je to?" zeptal se německy.

"Nevím. Tadyhle ten pán ho ztratil. Myslel, že se snad nastěhoval sem."

"Ztratil," řekl blondýn. "To je zlé. Zvláště když u sebe nemá pas. Já to znám, to bývá mrzuté. Dělá v branži."

Rozverně strčil dívce prst pod gumový pásek u plavek, natáhl ho co nejdál a pak ho pustil. Mlasklo to. Naštvaně po něm loupala okem.

"Tak nejdeme se koupat?" řekl muž.

"Jdeme, já jsem hotová."

"Ari Boecková," řekl Martin Beck pomalu. "To jméno mi něco říká. Nejste vy plavkyně?"

Poprvé začala uhýbat očima.

"Já už nezávodím."

"A neplavala jste ve Švédsku?"

"Jo. Jednou. To už je dva roky. Byla jsem poslední. To je zvláštní, že vám dal mou adresu."

Blondýn se na ni tázavě podíval. Nikdo nic neřikal. Martin Beck si vzal pas.

"No, tak na shledanou. A neztejte se, že jsem obtěžoval."

"Na shledanou," řekla dívka a poprvé se usmála.

"Doufám, že toho vašeho kamaráda najdete," pravil blondýn. "Zkoušel jste to v kempingu u římských lázní? Je to tady na téhle straně města, na druhém břehu. Tam je vždycky spousta lidí. Můžete se tam svést lodí."

"Vy jste Němec, ne?"

"Ano, jsem z Hamburku."

Muž dívce čuchal krátké černé vlasy. Hřbetem levé ruky ho zlehka plácla do prsou. Martin Beck se otočil a šel.

Hala byla prázdná. Na polici za stolem, který sloužil jako recepce, ležela hromádka cestovních pasů. Na vrchu ležel finský pas, ale pod ním byly dva v typické mechově zelené barvě. Jakoby jen tak maně, natáhl Martin Beck ruku a vytáhl jeden z nich. Otevřel ho a muž, s nímž se sešel ve dveřích do pokoje Ari Boeckové, na něj upřel skelný pohled. Tetz Radeberger, úředník (cestovní kancelář), Hamburk, nar. 1935. Vypadalo to, že si nikdo ani nedává tu práci, aby mu lhal.

Na cestě domů měl smůlu, jel rychlou moderní lodí s krytou palubou a bručícím dieslovým motorem. Cestujících bylo málo, nejbliž u něho sedělo několik žen v pestrých šatech a s křiklavými šátky. Měly s sebou velké bílé uzly a byly patrně z venkova. O kus dál, v salóнку, seděl vážný muž středních let, na hlavě hnědý plyšový klobouk, v ruce aktovku a na tváři komisi výraz. Vytáhl mladík v modrých šatech líně ořezával klacík. Úplně u východu stál uniformovaný strážník. Jedl pečlivě z papírového kornoutu a semtam prohodil několik slov s malinkým, velice dobře oblečeným plešatým mužem s řídkým šedivým knírkem. Shromáždění doplňoval mladý pár s loutkovitými dětmi.

Martin Beck si sklíčeně prohlížel své spolucestující. Výprava se nezdařila. Nic nenavštěvovalo tomu, že by snad Ari Boecková nemluvila pravdu.

Proklínal podivný impuls, který ho přiměl, aby na sebe vzal tenhle nesmyslný úkol. Možnosti vyřešit celý problém mu připadaly čím dál tím mizivější. Byl sám a nic ho nenapadlo. A kdyby ho něco napadlo, tak by neměl vůbec žádné prostředky, jak svůj nápad uskutečnit.

A to nejhorší na tom bylo, že v hloubi duše věděl, že vůbec nejednal impulsivně. To jenom začala fungovat jeho policejní duše, nebo jak by se to dalo nazvat. Táž síla, která přiměla Kollberga, aby obětoval svůj volný čas. Jakási nemoc z povolání, která ho nutila brát každý úkol a dělat, co je v jeho silách, aby ho splnil.

Když se vrátil do hotelu, bylo čtvrt na pět a restaurace měla zavřeno. Zapomněl se naobědvat. Šel do pokoje, osprchoval se a vzal si župan. Napil se whisky z láhve, kterou si koupil v letadle, ale chuť mu připadala drsná a nepříjemná, takže si šel vyčistit zuby. Pak se vyklonil z okna, lokty se opřel o širokou římsu a pozoroval lodě. Dokonce ani to ho nijak zvlášť nerozptýlilo. Přímě pod ním, v kavárničce na chodníku, seděl jeden cestující z lodí, muž v modrém obleku. Měl před sebou sklenici piva a pořád ještě ořezával klacík.

Martin Beck nakrčil čelo a šel si lehnout na vrzající postel. Znovu si celou situaci promýšlel. Dříve či později se bude muset spojit s policií. Je to krok pochybný, hned mu bylo jasné, že ho za to nikdo nepochválí, dokonce ani on sám ne. Zbytek času do večere strávil tím, že seděl v lenošce v hale a nudil se. Na druhém konci četl prošeďivý muž s pečatním prstenem maďarské noviny. Byl to ten muž, který na něj civěl v restauraci při snídani. Martin Beck se na něj dlouho díval, ale muž klidně popíjel kávu a zdálo se, že si svého okolí vůbec nevšimá.

Martin Beck povečeřel žampionový krém s jakousi okounovitou rybou z Blatenského jezera; připíjel bílé víno. Orchestr vyhrával Liszta, Strausse a obdobné kousky ve vyšším stylu. Večeře to byla vybraná, ale náladu mu nezlepšila, a číšníci vířili kolem zachmuřeného hosta jako lékařské kapacity kolem nemocného diktátora.

Kávu a koňak si šel vypít do haly. Muž s pečetním prstenem nadále četl noviny na druhé straně haly. Měl před sebou další skleničku kávy. Když uplynulo několik minut, podíval se muž na hodinky, zběžně pohlédl na Martina Becka, složil noviny, vstal a šel halou.

S tím, jak navázat styk s policií, tedy Martin Beck problémy mít nebude. Přicházela totiž sama. Třiačacetiletá zkušenost ho naučila poznat policistu podle chůze.

/IX/

Muž v šedém obleku vytáhl z náprsní kapsičky vizitku a položil ji na kraj stolu. Martin Beck se na ni podíval a zároveň vstal. Pouhé jméno. Vilmos Szluka.

"Smím se posadit?"

Mluvil anglicky. Martin Beck přikývl,

"Jsem od policie."

"Já taky," řekl Martin Beck.

"To jsem pochopil. Kávu?"

Martin Beck přikývl. Muž od policie zvedl dva prsty a prakticky okamžitě se přihnul číšník s dvěma sklenicemi. Maďaři jsou zřejmě národ, který si potrpí na kávu.

"Rovněž jsem pochopil, že jste tady za účelem jistého pátrání."

Martin Beck hned neodpověděl. Mnul si nos a přemýšlel. Tohle byla ta pravá chvíle, kdy by měl prohlásit: nikterak, jsem zde jedině jako turista, ale snažím se najít jednoho přítele, s kterým bych se rád sešel. Něco takového se od něho patrně očekávalo.

Szluka nevypadal, jako by měl nějak příliš naspěch. Se zřejmým požitkem upíjel ze svého dvojitého espresa, bez ohledu na to, kolik skleniček už předtím zkonsumoval. Martin Beck ho viděl už pít alespoň tři v jednom dnu. Choval se zdvořile, ale odměřeně. Pohled měl vlídný, ale velice rozhodný.

Martin Beck ještě stále přemýšlel. Je sice pravda, že je to policista, ale pokud je mu známo, není nikde na světě v platnosti zákon, který by občanům ukládal povinnost říkat policii pravdu. Bohužel.

"Ano," řekl Martin Beck, "to souhlasí."

"A nebylo by v tom případě bývalo nejlogičtější obrátit se nejdřív na nás?"

Martin Beck radši neodpověděl. Po krátké pauze jeho soustolovník otázku rozvinul.

"Pro případ, že by se opravdu stalo něco, co by vyžadovalo pátrání?"

"Nemám žádné oficiální pověření."

"A nám nikdo nic nehlásil. Byl tu jenom jistý velice mlhavý dotaz. Jinými slovy, zdá se, že se nic nestalo."

Martin Beck do sebe nalil kávu, byla velice silná. Vypadalo to, že rozhovor bude nepříjemnější, než původně očekával. Ať tak či onak, nevěděl, proč by se měl dát poučovat v hotelové hale od policajta, který se ani nenamáhal se mu legitimovat.

"Přesto však považovala policie za nutné prohledat Alfu Matssonovi zavazadla," řekl.

Byla to poznámka zcela naslepo, ale zasáhla.

"O tom mi není nic známo," prohlásil Szluka upjatě. "Můžete se ostatně legitimovat?"

"A vy?"

V hnědých očích se objevil nový výraz. Tenhle člověk rozhodně nebyl žádné nevinátko.

Szluka sáhl do kapsy, vytáhl náprsní tašku a zručně a nonšalantně ji otevřel. Martin Beck se do ní ani nepodíval a vytáhl svůj policejní štítek, který měl na kroužku na klíče.

"Tohle není platný průkaz," řekl Szluka. "Oznaky nejrozumnějšího druhu se u nás kupují v hračkářství."

Námítka nebyla tak zcela neopodstatněná a Martin Beck neměl chuť se hádat kvůli maličkostem. Vytáhl legitimaci.

"Prosím. Pas mám v recepci."

Muž si legitimaci dlouho a pečlivě prohlížel. Když mu ji vracel, zeptal se:

"Jak dlouho se hodláte zdržet?"

"Vizum mi platí do konce měsíce."

Poprvé během jejich rozhovoru se Szluka usmál. Od srdce úsměv asi nešel a nebylo celkem těžké domyslet si, co znamená. Vypil zbytek kávy, zapjal si sako a řekl:

"Nebudu vám klást do cesty překážky, přestože bych pochopitelně mohl. Pokud tomu správně rozumím, je váš úkol víceméně soukromé povahy. Předpokládám, že tomu tak bude i nadále a že při jeho plnění nebudete poškozovat zájmy celku nebo jednotlivých občanů."

"Vždycky mě přece můžete dát dál sledovat."

Szluka neodpověděl. Díval se chladně a odmítavě.

"Poslyšte, co si vlastně myslíte? Čím se to tu zabýváte?" zeptal se.

"Čím byste řekl?"

"To nevím. Nic se přece nestalo."

"Nic jiného než to, že zmizel člověk."

"Kdo to tvrdí?"

"Já."

"V tom případě byste se měl obrátit na příslušné úřady a požadovat, aby byl případ objasněn normální cestou," prohlásil Szluca upjatě.

Martin Beck bubnoval prsty do stolu.

"Ten člověk je mimo veškerou pochybnost pryč," řekl.

Jeho protějšek se zřejmě chystal k odchodu. Seděl vzpřímeně v lenošce a pravou ruku měl položenou na opěradle.

"Tímto tvrzením chcete ve skutečnosti říct - alespoň pokud vám rozumím -, že se tato osoba posledních čtrnáct dní neobjevila v hotelu. Má platné povolení k pobytu a může se svobodně pohybovat po celé zemi. V tuto chvíli je u nás nějakých sto tisíc turistů, mnoho jich přenocuje pod stany nebo ve vlastních automobilech. Muž, kterého hledáte, může být třeba v Debrecínu nebo Segedinu. Mohl si vyjet k Blatenskému jezeru, má dovolenou, tak se jel vykoupat."

"Alf Matsson se sem nepříjel koupat."

"Že ne? Přijel ovšem na turistické vízum. Proč by měl zmizet, jak jste říkal? Objednal si například místo v letadle na zpáteční cestu?"

To nebyla tak nezajímavá otázka. A způsob, jakým ji jeho společník položil, naznačoval, že už zná odpověď. Szluca vstal.

"Okamžik," řekl Martin Beck. "Rád bych se vás na něco zeptal."

"Prosím. Co byste chtěl vědět?"

"Když odešel Alf Matsson z hotelu, odnesl si s sebou klíč od pokoje. Druhého dne sem ten klíč vrátil uniformovaný strážník. Jak k tomu klíči přišla policie?"

Szluca se na něj nějakých patnáct vteřin díval velmi zle. Pak řekl:

"Na tuto otázku vám bohužel nemohu dát odpověď. Sbohem."

Rychle prošel halou, zastavil se u šatny, kde dostal svůj zelený melírovaný klobouček s pírkem, a zůstal stát s kloboukem v ruce, jako by si něco rozmýšlel. Pak se otočil a šel zpátky ke stolku, u něhož seděl Martin Beck.

"Tady máte pas. Prosím."

"Děkuju."

"Nenacházel se tedy, jak vidíte, v recepci, jak jste se domníval. Dopustil jste se, jak se říká, chybného úsudku."

"Ano," řekl Martin Beck.

Nepřipadalo mu, že by na tom mělo být něco k smíchu. Szluca stál nad ním.

"Jak vám tady chutná?"

"Vaří se tu dobře."

"To rád slyším."

Maďar to řekl, jako by si to opravdu myslel, a Martin Beck zvedl hlavu a podíval se na něj.

"Rozumíte," dodal Szluca na vysvětlenou, "u nás už se celkem nedějí žádné velké a dramatické události, tady to není jako u vás nebo v Londýně nebo v New Yorku."

Tahle kombinace mu připadla poněkud zvláštní.

"Dřív jsme takových záležitostí mívali až nad hlavu," pravil Szluca vážně. "Teď chceme mít klid a pokoj a zajímat se o jiné věci. Třeba o jídlo. Já jsem například měl dneska k snídani čtyři plátky slaniny a dvě vajíčka. A k obědu rybí polévku a smaženého kapra. Jako moučník jablkový štrúdl."

Chvilí se odmlčel a pak zamyšleně dodal:

"Děti ovšem o slaninu nestojí, ty mají obvykle, než jdou do školy, kakao a housku s máslem."

"Aha."

"No. A teď večer budu mít telecí řízeček na paprice s rýží. To taky není marné. Mimochodem, už jste tady měl rybí polévku?"

"Ne."

Tahle rybí polévka ho sice postihla hned první večer, ale řekl si, že do toho maďarské policii nic není.

"Tak tu si musíte dát. Vynikající. Ale ještě lepší je u Matyáše, je to kousek odtud. Tam byste si měl zajít, chodí tam skoro všichni cizinci."

"Tak to já si tam zajdu."

"Ale řeknu vám, že vím ještě o jednom podniku, a tam mají rybí polévku ještě lepší. Nejlepší z celé Budapešti. Je to taková malá hospoda na Lájosově ulici nahoře na kopci. Tam turisti zabloudí málokdy. Takovou polévku dostanete jinak až v Segedinu."

"Aha."

Tenhle kulinářský výklad Szluca očividně povzbudil. Zdálo se, že začíná mít starosti, každou chvíli pokukoval po hodinkách. Patrně uvažoval o telecím řízečku.

"Už jste si trochu prohlídl Budapešť?"

"Jen trošku. Krásné město."

"Že? Už jste byl v palatinských lázních?"

"Ne."

"To stojí rozhodně za to. Říkal jsem si, že bych se tam asi zítra vypravil. Nechcete mi dělat společnost?"

"Proč ne."

"Výborně. Takže se sejdem ve dvě u vchodu. Na shledanou."

Martin Beck zůstal sedět a uvažoval o jejich rozhovoru. Byl nepřijemný a zneklidňující. Náhlá změna ve Szlukově postoji ke konci rozhovoru na tom nemohla vůbec nic změnit. Cítil čím dál tím jistěji, že tu někde něco nehraje. A zároveň si nápadněji než kdy jindy uvědomoval, jak je bezmocný.

Kolem půl dvanácté se hala i restaurace začaly vyliďňovat a Martin Beck odešel nahoru do svého pokoje. Když se svlékl, stoupl si na chvíli k otevřenému oknu a vdechoval vlhý noční vzduch. Po řece neslyšné klouzal kolesový parníček, bohatě osvětlený girlandami červených, zelených a žlutých žárovek. Na zádi se tančilo a hudba se v nepravidelných vlnách nesla nad vodou.

V kavárně na chodníku před hotelem sedělo ještě stále hodně lidí. Mezi nimi i vysoký muž kolem třicítky s tmavými, vlnitými vlasy. Měl před sebou sklenici piva a byl se zřejmě doma převléknout: nebyl už v tmavomodrém obleku, ale ve světle šedivém.

Zavřel okno a šel si lehnout. Ležel ve tmě a říkal si, že policie sice nejví zvláštní zájem o Alfa Matssona, ale o to větší zájem jeví o Martina Becka.

Trvalo mu dlouho, než usnul.

/X/

Martin Beck seděl u kamenného zábradlíčka ve stínu před hotelem a hodně pozdě snídal. Byl už v Budapešti třetí den a zdálo se, že bude zrovna tak teplo a krásně jako první dva dny.

Snídaně se chýlila ke konci, byl už poslední host, spolu s párečkem, který beze slova seděl u stolku kousek opodál. Na ulici a na nábreží bylo ale hodně lidí, většinou maminky s dětmi a nízkými, aerodynamickými kočárky, které vypadaly jako malé bílé tanky.

Vysokého černovlasého muže s klacíčkem nikde neviděl, což ovšem vůbec nemuselo znamenat, že už ho nesledují.

Policie má lidí spoustu a mohli ho vystřídat.

Číšník začal sklízet ze stolu.

"Frühstück nicht gut?"

Ustaraně zkoumal nedotčený talíř s uheráčkem.

Martin Beck ho ujistil, že snídaně je znamenitá. Když se číšník ztratil, vytáhl z kapsy pohlednici, kterou si koupil v hotelovém kiosku. Byl na ní kolesový parníček na cestě proti proudu Dunaje a v pozadí byl jeden z budapešťských mostů. Prodávačka v kiosku mu na pohlednici nalepila i známku a Martin Beck si teď lámal hlavu, komu má pohlednici poslat. Nakonec na ni napsal adresu Gunnar Ahlberg, policejní velitelství, Motala, Švédsko, na druhou polovinu napsal pozdrav a strčil pohlednici zase do kapsy.

Ahlberga poznal v létě o dva roky dřív, když se v Götském kanálu našla mrtvola ženy. Trvalo jim půl roku, než ten případ uzavřeli, během vyšetřování se spřátelili a od té doby si občas napsali a udržovali jakés takés styky.

Vyšetřování a pátrání po vrahovi se tenkrát táhlo dlouho a pro Martina Becka se z toho stala docela osobní záležitost.

A nebyl to jen policista v něm, co mu bránilo řadu měsíců myslet na něco jiného než na tenhle případ.

Teď seděl v Budapešti a měl úkol, o který v sobě při nejlepší vůli nedokázal vybičovat nejmenší zájem.

Na místě, kde seděl, si připadal naprosto nesmyslně neúčinný. Do schůzky se Szlukou mu zbývalo ještě několik hodin a jediný konstruktivní čin, který ho napadl, bylo, že by mohl hodit pohlednici Ahlbergovi do schránky. Štvalo ho, že se ho Szluka zeptal, má-li zjištěno, jestli si Matsson objednal letenku na zpáteční cestu, než na to přišel sám. Vytáhl plán města a našel si ústředí aerolinek na jakémsi náměstí v centru. Vstal, prošel restaurací a halou a hodil pohlednici do červené schránky před hotelem. Pak se vydal do města.

Náměstí bylo veliké, byly tam obchody, cestovní kanceláře a živá doprava. V pouliční kavárničce už bylo plno lidí, popíjeli kávu u miniaturních stolečků. Viděl, že před kavárnou vedou schody do podzemí. "Földalatti" hlásal nápis u schodů a Martin Beck si řekl, že to bude asi znamenat záchodky. Byl zpocený a bylo mu horko, a tak se rozhodl, že si tam zajde a opláchně si ruce, než půjde do aerolinek. Přesl jízdní dráhu a za několika páný s aktovkami sestupoval pod zem.

Přišel k nejmenší podzemní dráze, jakou kdy v životě viděl. Na nástupišti byl malinký zelenobílý dřevěný kiosk, kolem dokola zasklený. Nízkou stříšku nesly dekorativní litinové sloupky. Vláček na nástupišti vypadal spíš jako liliputánské vozíčky v zábavním parku než jako výkonný dopravní prostředek. Vzpomněl si, že tohle je nejstarší podzemní dráha v Evropě.

U kiosku zaplatil, dostal lístek a šel si sednout do malinkatého nalakovaného dřevěného vagónku, kterým docela klidně mohl jet císař František Josef, když někdy v druhé půli minulého století tuhle trať otvíral. Chvilí trvalo, než se zavřely dveře, a když se vláček dal do pohybu, byl už vagón plný.

V chodbičce uprostřed vagónu stáli tři muži a jedna žena. Byli hluchoněmí a vedli živý posunkový hovor. Když vláček zastavil potřetí, vystoupili a pořád na sebe dychtivě gestikulovali. Než se chodbička zase zaplnila, zahlédl Martin Beck na malý okamžik muže, který seděl na druhém konci vagónu, bokem k němu.

Muž byl tmavovlasý a opálený a Martin Beck ho okamžitě poznal. Místo šedivého obleku měl teď zelenou rozhalenku. Z klacíčku, který den předtím ořezával, už zřejmě nezbylo nic.

Vláček najednou vyjel z tunelu a zpomalil. Vjeli do zeleného parku s velkým rybníkem, jehož hladina se leskla na slunci. Vláček zastavil a vagón se vyprázdnil. Byli zřejmě na konečné.

Martin Beck vystoupil poslední a rozhlížel se po tmavovlasém muži. Nikde ho neviděl.

Do parku vedla široká cesta, vypadalo to, že je tam lákavý chládek. Ale Martin Beck si další výlety odřekl. Prostudoval si jízdní řád na nástupišti a dospěl k závěru, že úsek mezi náměstím, kde nastoupil, a parkem je jediná trať téhle dráhy a že za čtvrt hodiny pojede vláček zase zpátky.

Bylo půl dvanácté, když přišel do haly Malévu. Pět děvčat za přepážkou mělo plné ruce práce se zákazníky a Martin Beck si sedl u okna do ulice a čekal.

Na zpáteční cestě z parku se mu nepodařilo tmavovlasého muže objevit, ale říkal si, že někde nablízku asi přece bude. Jestlipak ho bude sledovat, až bude ve Szlukově společnosti?

Uvolnila se jedna ze stoliček u pultu a Martin Beck si na ni šel sednout. Dívka za pultem měla černé vlasy načesané do uměleckého díla a celou hlavu měla pokrytou loknami. Vypadala výkonně a kouřila cigaretu s ohnivě rudým filtrem. Martin Beck jí řekl, oč mu jde. Rezervoval si švédský novinář jménem Alf Matsson místo v letadle do Stockholmu nebo někam jinam v době po třiatřicátém červenci?

Dívka mu nabídla cigaretu a začala pátrat ve svých lejtech. Za chvíli zvedla telefon, s někým promluvila, zavrtěla hlavou, zavěsila a šla promluvit s jednou kolegyní.

Když všech pět děvčat za pultem prolisťovalo své seznamy, bylo už dvanáct pryč. Dívka s loknami mu sdělila, že žádný Alf Matsson si letenku z Budapešti nerezervoval.

Martin Beck se rozhodl, že nebude obědvat, a šel nahoru do svého pokoje. Otevřel okno a podíval se na obědvající hosty na chodníku. Žádný dlouhý muž v zelené košili nebyl v dohledu.

U jednoho stolu sedělo šest mužů kolem třicítky a pili pivo.

Něco ho napadlo, šel k telefonu a objednal si Stockholm. Pak si lehl na postel a čekal.

Po čtvrt hodině telefon zazvonil a Martin Beck uslyšel Kollbergův hlas:

"Ahoj. Jak se vede?"

"Špatně."

"Našels tu holku? Bökkovou?"

"Našel, ale nic to nebylo. Vůbec ho nezná, ani neví, kdo to je. Stál vedle ní takový blond svalovec a vypadal majetnický."

"Tak to on se ten Matsson asi jenom vytahoval. Podle toho, co říkají jeho takzvaní přátelé, nedělal pomalu nic jiného, než se vytahoval."

"Máš hodně práce?"

"Ani ne. Můžu se poohlížet dál, když budeš chtít."

"Jednu věc bys pro mě mohl udělat. Zjisti, jak se ti lidi U korbele jmenují a co jsou vlastně zač."

"Dobře. Ještě něco?"

"Buď opatrný. Nezapomeň, že jsou to asi všechno novináři. Tak zatím ahoj. Já jdu na plovárnu s osobou jménem Szluka."

"Ty Maďárky mají ale jména. Poslyš, Martine, zjistil sis, jestli měl rezervovanou zpáteční letenku?"

"Ahoj," děl Martin Beck a zavěsil.

Vytáhl z kufru plavky, zabalil je do hotelového ručníku a šel na přístaviště lodí.

Loď se jmenovala Obuda a byl to ten nudný typ se zastavěnou palubou. Ale měl stejně nejvyšší čas a tahle loď měla alespoň tu výhodu, že byla rychlejší než parníčky na uhlí.

Vystoupil u velkého hotelu na Markétině ostrově. Od řeky šel po cestě ke středu ostrova, spěchal ve stínu velkých stromů kolem velkého, sytě zeleného trávníku, tenisových kurtů - a byl na místě.

Szluka stál před vchodem s aktovkou v ruce a čekal. Měl na sobě totéž jako předešlý den.

"Mrzí mě, že jsem vás nechal čekat," řekl Martin Beck.

"Právě jsem přišel," odpověděl Szluka.

Zaplatili a šli do šatny. Plešatý šatník v bílém spodním tílku Szluku pozdravil a otevřel jim dvě skříňky. Szluka vytáhl z aktovky černé plavky, rychle se svlékl a pečlivě a pořádkumilovně zavěsil šatstvo na ramínko. Plavky si natáhli skoro současně, přestože Martin Beck toho měl na sobě podstatně méně.

Szluka vzal aktovku a vyšel z šatny první. Martin Beck šel za ním a v ruce držel stočený ručník.

Plovárna byla plná opálených lidí. Přímě uprostřed před šatnou byl kulatý bazén s kašnou, z které vystřikovaly kolmo vzhůru vysoké proudy vody. Pod padající kaskády vbíhaly vriskající děti a zase vybíhaly ven. Na jedné straně bazénu s kašnou byl menší, obdélníkový bazén se schůdky na jedné z obou užších stran. Na druhé straně byl velký bazén s jasně zelenou vodou, uprostřed trochu tmavší. Ten byl plný lidí v nejrůznějším věku, kteří tam plavali a dováděli.

Prostor mezi bazény a trávníkem byl dlážděn kamennými deskami.

Martin Beck postupoval za Szlukou po okraji velkého bazénu. Koušek dál před nimi bylo vidět štíhlé loubí a k němu Szluka zřejmě směřoval.

Z tlampačů se ozvalo nějaké halasné hlášení a davy lidí se okamžitě začaly hnát k malému bazénu se schůdky. Skoro Martina Becka povalili, rychle následoval Szlukova příkladu a ustoupil stranou. Podíval se tázavě na Szluku, a ten odpověděl:

"Lázeň s vlnobitím."

Martin Beck se díval, jak se malý bazén rychle naplnil a jak v něm nakonec lidé stojí namačkáni jako sardinky. Dvě obrovitá čerpadla pak začala vlnit vodu o vysoké okraje bazénu a namačkání lidé se s nadšeným řevem a jekotem houpali na vysokých vlnách.

"Chtěl byste se jít taky houpat?" zeptal se Szluka.

Martin Beck se na něj podíval. Tvářil se smrtelně vážně.

"Ne, děkuju," odpověděl.

"Já chodívám obvykle k sirnému pramenu," vysvětlil mu Szluka. "Je to ohromně uklidňující."

Pramen vytékal z jakéhosi kamenitého vršíčku uprostřed mělkého, oválného bazénu, který jedním koncem zasahoval do stínu loubí. Bazén byl postaven jako bludiště s nízkými zídkami, které vyčnívaly pár desítek centimetrů nad zem. Zídky vytvářely opěradla jakýchsi podvodních křesílek, v nichž lidé seděli až po bradu ve vodě.

Szluka sestoupil do bazénu a začal se brodit řadami lázeňských hostů, kteří se koupali vsedě. Aktovku držel pořád v

ruce. Martina Becka napadlo, že je možná tak zvyklý nosit ji neustále s sebou, že ji zapomněl odložit, ale neřekl nic, seskočil rovněž do bazénu a brodil se Szlukovi v patách, Voda byla teplá a páry byly cítit sírou. Szluka se brodil dál až do loubí, tam aktovku odložil na zídku a sedl si do vody. Martin Beck se posadil vedle něho. V prostorné lenošce se mu sedělo velmi dobře, pár desítek centimetrů pod hladinou měla dokonce široká opěradla na ruce.

Szluka si opřel hlavu o zídku a začal klimbat. Martin Beck neřikal nic a díval se kolem sebe.

Šikmo naproti němu seděl vyhublý, bledý mužik a houpal na kolenou tučnou blondýnu. Oba vážnými a nepřítomnými očima pozorovali malou holčičku, která se před nimi plácala ve vodě s automobilovou duší okolo bříška.

Bledý pihovatý kluk v bílých plavkách se brodil pomalu kolem nich. Držel zlehka za palce u nohou silného, mohutného mladíka a táhl ho za sebou. Mládenec ležel na zádech na vodě, civěl do nebe a ruce měl složené na břiše.

Na okraji bazénu postával velký opálený muž s tmavými vlnitými vlasy. Měl bledě modré plavky s plandavými nohavicemi, vypadaly ze všeho nejvíc jako spodky. Martin Beck tušil, že to opravdu jsou spodky. Měl svůj stín možná varovat, že se chystá jít koupat, aby si stačil taky přinést plavky.

Najednou řekl Szluka, aniž otevřel oči:

"Klíč ležel na schodech před policejní stanicí. Našel ho tam strážník."

Martin Beck se užasle podíval na Szluku a viděl, že leží vedle něho naprosto klidný a uvolněný. Chlupy na opálených prsou se mu tichounce vlnily v zelenavé vodě jako mořská tráva.

"Jak se tam dostal?"

Szluka natočil hlavu a podíval se na něj přivřenými očima.

"Vy mi to samozřejmě nebudete věřit, ale já to náhodou opravdu nevím."

Z bazénu s vlnobitím se ozval jednohlasný, dlouhý výkřik, z kterého bylo jasně slyšet zklamání. Vlny totiž přestaly šplouchat a velký bazén se začínal znovu naplňovat lidmi.

"Včera jste mi nechtěl říct, kde jste k tomu klíči přišel. Proč mi to říkáte teď?" zeptal se Martin Beck.

"Vzhledem k tomu, že si stejně vykládáte všechno jinak, a taky proto, že je to informace, kterou byste si mohl obstarat i jinde, řekl jsem si, že bude nejlepší, když vám to povím."

Za chvíli řekl Martin Beck:

"Proč mě dáváte sledovat?"

"Nechápu, jak to myslíte," řekl Szluka.

"Co jste měl k obědu?"

"Rybí polévku a kapra," pravil Szluka.

"A jablečný štrůdl?"

"Ne, lesní jahody s cukrem a se šlehačkou," odpověděl. "Pochoutka."

Martin Beck se rozhlédl. Muž ve spodkách byl tentam.

"Kdy se ten klíč našel?" zeptal se.

"Den předtím, než byl odevzdán v hotelu. Odpoledne třiadvacátého července."

"Tedy ten den, kdy Matsson zmizel."

Szluka se narovnal a podíval se na Martina Becka. Pak se obrátil, vzal aktovku, otevřel ji, vytáhl ručník a utřel si ruce. Pak vytáhl z aktovky lepenkovou slohu a otevřel ji.

"Konali jsme přece jen jistá zkoumání," řekl. "Přestože nás oficiálně nikdo nepožádal, abychom se toho případu ujali."

Vytáhl ze slohy list papíru a pokračoval:

"Vy tuhleto záležitost berete vážněji, než je podle mého soudu nutné. Je to někdo důležitý, ten Alf Matsson?"

"Jen proto, že nevysvětlitelným způsobem zmizel. To podle našeho názoru stačí, abychom považovali za důležité zjistit, co se mu stalo."

"Nasvědčuje vůbec něco tomu, že se mu něco stalo?"

"Ne. Ale fakt je, že zmizel."

Szluka se podíval do svého lejstra.

"Podle Správy pasů a víz nevycestoval z Maďarska po dvaadvacátém červenci žádný švédský občan jménem Alf Matsson. Nechal ostatně svůj pas v hotelu a bez pasu by se ze země asi těžko dostal. Žádná osoba, známá nebo neznámá, která by mohla být ten váš Matsson, nebyla v příslušnou dobu přijata v Maďarsku do nemocničního ošetřování. Rovněž nebylo hlášeno žádné úmrtí, které by se tohoto případu mohlo týkat. Bez pasu se Matsson také nemohl nastěhovat do jiného hotelu kdekoli v celém Maďarsku. Podle všeho se tedy zdá, že váš krajan se rozhodl zůstat ještě nějaký čas u nás."

Szluka strčil papír zpátky do složky a zavřel aktovku.

"Vždyť on už tady byl i předtím. Třeba má nějaké přátele a nastěhoval se k nim," řekl a pohodlně se zase usadil.

"To není žádný důvod, aby zničehonic zmizel z hotelu a nedával o sobě vůbec vědět," řekl Martin Beck po chvíli.

Szluka vstal a zvedl aktovku.

"Jak už jsem říkal, pokud má platné vízum, nemohu v té věci dále nic podnikat," prohlásil.

Martin Beck vstal také.

"Jen zůstaňte sedět," řekl Szluka, "já už bohužel musím jít. Ale možná, že se ještě uvidíme. Na shledanou."

Potřásl si rukou a Martin Beck se za ním díval, jak se brodí pryč s aktovkou v ruce. Nebylo na něm vidět, že jídá k snídani čtyři plátky slaniny.

Když Szluka zmizel, šel Martin Beck k velkému bazénu. Z teplé vody a sirných výparů byl ospalý, plaval drahnou chvíli v čisté, vlhké vodě a pak si stoupl na kraj bazénu na slunce, aby oschl. Chvilí pozoroval dva smrtelně vážné muže středních let, stáli v mělké části bazénu a strkali si po vodě velký červený míč.

Pak se šel obléci. Nevěděl kudy kam. Po schůzce se Szlukou nebyl o nic moudřejší.

/XI/

Po vykoupaní nebylo už vedro tak úporné. Martin Beck nepocíťoval potřebu rozvíjet nějakou rozsáhlejší činnost. Pomalu se loudal pěšinkami rozsáhlého parku, často se zastavoval a ohlížel. Stín veškerý žádný. Třeba došli k závěru, že je opravdu neškodný, a celý podnik zastavili. Jinak je ovšem fakt, říkal si, že se to na ostrově jen hemží lidmi a že je dost těžké všimnout si v tom hemžení někoho zvláštního, když navíc neví, jak vlastně ten někdo vůbec vypadá. Sešel k vodě na východní straně ostrova a šel po nábřeží k přístavišti, kde přistávaly všechny lodě, kterými dosud jel.

Dokonce si vzpomněl, jak se stanice jmenuje: Kasino.

Nad příkrým břehem u přístaviště stála řada laviček, dost řídce obsazených lidmi čekajícími na loď. Na jedné z nich seděl jeden z mála lidí, které by v Budapešti poznal. Děvče z domu v Ujpestu. Mírně vystrašená Ari Boecková, v brýlích proti slunci, sandálech a bílých šatech s ramínky. Četla si nějaký německý román a na lavičce vedle sebe měla položenou nylonovou síťovku. Nejdřív ho napadlo, že půjde dál, ale hned si to vyčetl, zastavil se a řekl:

"Dobrý den."

Zvedla hlavu od knihy a nechápavě se na něj zadívala. Pak se zdálo, že ho poznala, a usmála se.

"Jeje, to jste vy? Už jste našel toho svého kamaráda?"

"Ne, ještě ne."

"Včera jsem o tom uvažovala, když jste odešel. Opravdu nechápu, jak vám mohl dát mou adresu."

"Já to taky nechápu."

"Lámala jsem si s tím hlavu i potom večer," říkala a krabatila čelo. "Nemohla jsem vůbec usnout."

"Vždyť ono je to taky zvláštní."

(Vůbec ne, má milá, dá se to vysvětlit docela přirozeně. Za prvé nikomu žádnou adresu nedal. Za druhé se to všechno zběhlo asi takhle: Uviděl tě, když jsi byla ve Stockholmu závodit, a řekl si, sakra, tohle je pěkná kočka, tu bych mohl ... no, právě. A pak, když sem po půl roce přijel, tak se mu podařilo zjistit, kde bydlíš, dokonce mu vysvětlili, kde by tu ulici našel, jenže neměl čas se tam vydat.)

"Nechcete si sednout? Na to, stát tady takhle v pozoru, je dneska trochu horko."

Sedl si a odstrčil přitom nylonovou síťovku. Byly v ní dvě věci, které poznal, a to tmavomodré plavky a potápěčská maska ze zelené gumy. Kromě toho ještě smotaný ručník a lahvička oleje na opalování.

(Martin Beck, rozený detektiv a prvotřídní pozorovatel, neustále se zabývající konáním nesmyslných pozorování, jejichž výsledky ukládá k budoucímu použití, dokonce mu ani nestraší ve věži, protože tam pro všechno to harampádí není k hnutí.)

"Taky čekáte na loď?"

"Ano," odpověděl. "Ale jedeme asi každý jiným směrem."

"Já nemám nic zvláštního v plánu. Jenom jsem si říkala, že asi pojedu domů."

"Byla jste se koupat?"

(Mistr logických závěrů.)

"Byla. Proč se ptáte?"

(To je ovšem taky pravda.)

"Kdepak máte dneska toho svého mládence?"

(Hergot co je mi do toho? To nic, to je jen technika policejního výslechu.)

"Tetz? Už odjel. Kromě toho to není žádný můj mládenec."

"Tak to promiňte."

(Velice oduševnělé.)

"Prostě známý. Občas bydlí u nás v penziónu. Je to prima kluk."

Pokřčila rameny. Díval se jí na nohy. Viděl, že jsou pořád ještě krátké, široké, s rovnými prsty.

(Martin Beck Nepodplatitelný, na ženě ho zajímá spíš číslo bot než co jiného.)

"Aha. A teď tedy jedete domů."

(Taktický manévr: vyčerpat soupeře.)

"Ano, chtěla jsem jet domů. Já v létě celkem nemám moc co dělat. A co jste měl v plánu vy?"

"Nevím."

(Konečně alespoň jedno pravdivé slovo.)

"Už jste byl nahore na Gellértu, podívat se na ten rozhled odtamtud? Od památníku osvobození?"

"Ne."

"Je odtamtud vidět celé město jak na dlani."

"Hm."

"Nepodíváme se tam? Možná že tam bude dokonce trochu větřík."

"Proč ne," pravil Martin Beck.

(Využít každé možnosti k pozorování.)

"Takže to pojedeme tou lodí, co zrovna přijíždí. Tou byste byl ostatně jel stejně."

Loď se jmenovala Ifjügárda a postavili ji určitě podle těchž výkresů jako loď, kterou jel minulého dne. Jen měla jinak konstruované ventilátory a komín byl posazen trochu dál na zádi.

Stáli u zábradlí. Loď rychle klouzala po proudu k Markétinu mostu. Přímou pod mostním obloukem se zeptala: "Jak se

vlastně jmenuješ?"

"Martin."

"A já se jmenuju Ari. Ale to už jsi stejně věděl, i když je to záhada, jak jsi k tomu přišel."

Na to neodpověděl, ale po chvíli řekl: "Co znamená to jméno Ifjúgárda?"

"Mladá garda."

Výhled od památníku osvobození poskytoval vše, co slibovala, a ještě o trochu víc. Dokonce tam opravdu byl trochu větřík. Dojeli lodí až na konečnou stanici, ke slavnému hotelu Gellért, šli kousek do kopce ulicí nazvanou po Béli Bartókovi a nakonec nastoupili do autobusu, který je pomalu a bručivě vyvezl až na vrchol kopce.

Teď stáli na cimbuří pevnosti šikmo nad památníkem. Pod nimi leželo město a statisíce oken se blýskalo v pozdním odpoledním slunci. Stáli tak blízko vedle sebe, že cítil lehký, letmý dotyk, když se jen trochu pohnula. Přistihl se, že poprvé po pěti dnech dokáže myslet také na něco jiného než jen na Alfa Matssona.

"Tamhle dole je muzeum, co v něm pracuju," řekla. "V létě je zavřené."

"Aha."

Dolů šli pěšky po strmých pěšinkách, kroutících se k řece, přešli po velkém novém mostě a byli docela blízko jeho hotelu. Slunce sklouzlo za kopce na severozápadě a nad řekou se snášel měkký, teplý soumrak.

"Tak to bychom měli - a co teď?" pravila Ari Boecková.

Zlehka se do něho zavěsila a rozverně se pohupovala. Šli spolu po nábřeží.

"Můžeme si povídat o Alfu Matssonovi," navrhl Martin Beck.

Vrhla na něj vyčítavý pohled, ale hned se rozesmála a řekla:

"No, proč ne? Jaký je? Líbil by se mi, kdybych se s ním setkala?"

"Asi sotva," řekl Martin Beck.

"Proč ho hledáš? To jste takoví přátelé?"

"Ale ne, to ne. Já ... jen ho hledám."

To už byl skoro přesvědčen, že mu nelze a že nejasné tušení, které ho zavedlo do domu v Ujpestu, byla falešná stopa. Ale všechno zlé je k něčemu dobré, říkal si Martin Beck.

Zlehka se mu pověsila na ruku a začala šlapat křížem, takže se houpala dopředu a dozadu jako kolem kolmé osy.

Přešli kolem hotelu a došli k velkému, pestře osvětlenému parniku, který Martin Beck viděl na řece minulý večer. Lidé právě nastupovali.

"Co je tohle za loď?" zeptal se.

"Vyhlídkové cesty při měsíčku. Jede odtud proti proudu, obepluje Markétin ostrov a zase se vrátí sem. Trvá to asi hodinu a je to skoro zadarmo. Svezeme se?"

Nastoupili, loď za chvíli odrazila a měkounce šplouchala v tmavém proudu. Ze všech dosud zkonstruovaných druhů strojně poháněných plavidel se žádné nepohybuje tak příjemně jako kolesový parník.

Stáli nad kolesem a dívali se, jak kolem nich pomalu uplývají břehy. Opírala se o něj, docela zlehka, a všiml si docela jasně něčeho, co už zahlédl předtím. Že pod šaty nemá podprsenku.

Na zádi hrála malá kapela a dost lidí tančilo.

"Chceš si zatancovat?" zeptala se.

"Ne," řekl Martin Beck.

"To je dobře. Já o to taky nestojím." Za chvíličku dodala:

"Ale umím, když to musí být."

"Já taky," řekl Martin Beck.

Loď přeplula kolem Markétina ostrova a Ujpestu, pak se obrátila a neslyšně klouzala zpátky po proudu. Stáli kousek za komínem a dívali se otevřeným poklopem do podpalubí. Stroj klidně pulzoval, měděné trubky se leskly a nahoru k nim stoupal proud teplého vzduchu promísený vůní oleje.

"Už jsi touhle lodí někdy jela?" řekl.

"Mockrát. Když je pěkný, teplý večer, tak je to to nejlepší, co se dá v městě podniknout."

Říkal si, že neví, co je tohle vlastně za ženu a co si o ni má myslet. Štvalo ho to, ještě navíc ke všemu ostatnímu.

Loď plula kolem obrovité budovy parlamentu, kde teď nad prostřední kupolí zářila rudá hvězda, se sklopeným komínem zajela pod most s velkými kamennými lvy a přistála u téhož přístaviště, odkud vyplula.

Když šli po můstku na břeh, rozhlédl se Martin Beck po nábřeží. Velký muž s tmavými, dozadu sčesanými vlasy stál pod světlem u pokladny. Měl na sobě zase tmavomodrý oblek a civěl přímo na ně. Po několika vteřinách se otočil a rychle se ztratil za pavilónem s čekárnou. Žena sledovala jeho pohled a náhle mu velice opatrně položila levou ruku do pravé dlaně.

"Vidělas toho chlapa?" řekl.

"Ano," přikývla.

"Víš, kdo to je?"

Zavrtěla hlavou. "Ne. Ty ano?"

"Ne, ještě ne."

Martin Beck dostal konečně jednou taky hlad. V poledne nic nejedl a teď už začínalo být pomalu pozdě i na večeri.

"Nechceš jít se mnou na večeri?" řekl.

"Kam?"

"Do hotelu."

"Můžu tam jít v těchhle šatech?"

"To víš, že můžeš."

Málem už dodal:

"Tady nejsme ve Švédsku."

V restauraci i venku před otevřenými okny seděla ještě spousta lidí. Kolem světél tančila hejna hmyzu.

"Malí komáři," řekla. "Ti nekoušou. A až zmizí, bude léto pryč. Věděls to?"

Jídlo bylo znamenité jako vždycky, víno zrovna tak. Měla zřejmě hlad a jedla se zdravou chtivostí mládí. Pak tiše seděla a poslouchala hudbu. Ke kávě si zapálili a popíjeli jakýsi višňový likér, který kromě toho ještě chutnal po čokoládě.

Když zamáčkla cigaretu v popelníku, přejela mu jakoby náhodou po pravé ruce špičkami prstů. Po chvíli manévr zopakovala a hned potom ucítil, jak mu pod stolem položila nohu chodidlem na nárt. Sandál si zřejmě zula.

Zanedlouho odtáhla ruku i nohu a odešla na záchod.

Martin Beck si zamyšleně mnul čelo prsty pravé ruky. Pak se natáhl přes stůl a vzal do ruky nylonovou síťovku, kterou si položila na židli vedle sebe. Strčil do tašky ruku, vytáhl plavky a sáhl na ně. Byly úplně suché, dokonce i ve švech a kolem gumy v pasu a na nohavicích. Tak suché, že za posledních čtyřiaadvacet hodin asi těžko mohly přijít do styku s vodou. Smotal je a síťovku zase pečlivě vrátil na židli. Zamyšleně si hryzal kloub ukazováčku. Tohle nemusí pochopitelně nic znamenat. Kromě toho se chová nadále jako naprostý pitomec.

Vrátila se, sedla si, usmála se na něj, dala si nohu přes nohu, zapálila si a poslouchala vídeňské melodie.

"To je ale krása," vzdychla.

Příkývl.

Restaurace se začínala pomalu vyprazdňovat, číšníci postávali v hloučcích a bavili se. Kapela uzavřela večerní program Vlnami Dunaje. Podívala se na hodinky.

"Budu pomalu muset jít," řekla.

Začal uvažovat. V prvním patře byl jakýsi bar s hudbou, něco na způsob nočního klubu, ale podniky tohoto druhu se mu tak upřímně protivily, že jen nejnaléhavější služební povinnost ho dokázala přinutit, aby do nich vkročil. Dalo by se tohle brát jako něco takového?

"Jak se dostaneš domů?" zeptal se. "Lodí?"

"Ne, poslední už je pryč. Pojedu tramvají tady od hotelu. Taky je to rychlejší."

Pořád ještě uvažoval. Situace byla ve své jednoduchosti dost komplikovaná. Proč, to ovšem nevěděl.

Vybral si možnost neříkat a nedělat vůbec nic. Muzikanti se odměřeně ukláněli a diskrétně se ztráceli. Znovu se podívala na hodinky.

"Tak snad už abych šla," řekla.

Ve vestibulu se noční vrátný hluboce ukláněl. Dveřník jim uctivě podržel dveře.

Stáli na chodníku, sami v teplém nočním vzduchu. Udělala půlkrok dopředu, zastavila se šikmo před ním s pravou nohou mezi jeho nohama. Stoupala si na špičky a políbila ho. Skrz látku zřetelně cítil její prsa, břicho, klín i stehna. Sotva na něj dosáhla.

"No ty jsi ale čahoun," řekla.

Pružně a zlehka seskočila a zůstala stát několik centimetrů opodál.

"Děkuju za společnost," řekla. "Uvidíme se brzy. Ahoj."

A šla. Obrátila hlavu, podívala se na něj a zamávala pravou rukou. Síťovka s plavkami jí tloukla o nohu.

"Dobrou noc," pravil Martin Beck.

Vrátil se do vestibulu, vyzvedl si klíč a šel do pokoje. Byl tam těžký vzduch, okamžitě šel otevřít okno. Svlékl si košili, zul boty a šel do koupelny opláchnout se studenou vodou. Více než kdy jindy měl pocit, že je naprostý pitomec.

"Nemám to v hlavě v pořádku," říkal si. "Ještě štěstí, že mě nikdo nevidí."

Vtom se ozvalo lehounké zaklepání na dveře. Klika se pohnula a do pokoje vešla ona.

"Proplížila jsem se," řekla. "Nikdo mě neviděl."

Rychle a tiše za sebou zavřela, udělala dva kroky do pokoje, síťovku hodila na zem a vystoupila ze sandálů. Zíral na ni. Měla úplně jiný pohled, oči byly zamžené, jako by se přes ně přetáhla nějaká blanka. Předklonila se s rukama křížem, oběma rukama chytila lem šatů a jediným rychlým, ohebným pohybem si je přetáhla přes hlavu. Pod nimi neměla nic. Což nebylo vlastně celkem žádné překvapení. Zřejmě měla ve zvyku opalovat se vždycky v týchž plavkách, protože přes prsa a podbřišek se táhly ostře ohraničené pásy, které proti tmavohnědé pleti vypadaly křídově bílé. Vypadala jako kolorovaný geometrický panáček.

Skličující léta u mravnostní policie Martina Becka zimunizovala proti provokacím tohoto druhu. A přestože to možná ani nebyla provokace v pravém smyslu toho slova, věděl si s touhle situací mnohem spíš rady než s tou, která ho o půl hodiny dřív dráždila v restauraci. Ještě než stačila přetáhnout šaty přes hlavu, položil už jí ruku na rameno a řekl:

"Okamžik."

Spustila šaty trochu níž a podívala se na něho přes lem sukně plovoucímá hnědýma očima, které nic nevnímaly a nic nechápaly. Podařilo se jí z šatů vyprostit levou ruku. Natáhla ji k němu a chytila ho za pravou paži.

Martin Beck se jí vytrhl, natáhl se po dveřích na chodbu, otevřel je a svou nejlepší školskou němčinou pravil:

"Buďte tak laskavá a oblečte se."

Zůstala stát naprosto zděšeně, jako když zaklepal na dveře v Ujpestu. Pak poslechla.

Vzal si košili, vklouzl do bot, zvedl z podlahy její síťovku, zlehka ji chytil nad loktem a vedl ji do vestibulu.

"Zavolejte taxik," řekl nočnímu vrátnému.

Vůz přijel skoro okamžitě. Otevřel dveře, ale když jí chtěl pomoci nastoupit, vztekla se mu vyškubla.

"Já to zaplatím," řekl.

Podívala se po něm. Matná blanka byla pryč. Pacient se uzdravil. Pohled byl jasný, temný a nenávislný.

"Houby zaplatíš," sykla. "Jed'te."

Zabouchla dveře a vůz se rozjel.

Martin Beck se rozhlédl. Bylo už dávno po půlnoci. Šel kousek po proudu řeky a vyšel na nový most, který byl také úplně pustý, až na nějakou noční tramvaj. Uprostřed mostu se zastavil a opřel se o zábradlí. Díval se do temné, tiše plynoucí vody. Bylo teplo, prázdno a ticho. Ideální příležitost k přemýšlení, kdyby člověk věděl, co si má vlastně myslet. Za chvíli se sebral a vrátil se do hotelu. Ari Boecková upustila v pokoji cigaretu s rudým filtrem. Natáhl se pro ni a zapálil si ji. Byla odporná a vyhodil ji z okna.

/XII/

Martin Beck ležel ve vaně, když zazvonil telefon.

Ráno spal tak dlouho, že už nedostal snídani, a před obědem se šel na chvíli projít na nábřeží. Slunce pražilo ještě víc než minulé dny, a dokonce ani dole u řeky se vzduch vůbec nepohnul. Když se vrátil do hotelu, zjistil, že víc než najíst se potřebuje rychle vykoupat, a rozhodl se, že oběd počká. Teď tedy ležel ve vlažné vodě a poslouchal, jak telefon vyzvání v krátkých, vzteklých rázech.

Vylezl z vany, zabalil se do osušky a zvedl sluchátko.

"Pan Beck?"

"Ano?"

"Ano, nezlobte se, že neříkám do telefonu váš titul. Jak jistě chápete, je to čistě ... tedy řekněme, že je to ... bezpečnostní opatření."

Byl to mladý muž z velvyslanectví. Martin Beck se ptal sám sebe, kvůli komu to má vlastně být bezpečnostní opatření, když jak v hotelu, tak u Szluky vědí, že je od policie, ale odpověděl:

"Ano, jistě."

"Tak jak to vypadá? Pokročil jste kupředu?"

Martin Beck pustil osušku na zem a sedl si na pelest.

"Ne," řekl.

"Nenašel jste vůbec žádnou stopu?"

"Ne," řekl Martin Beck.

Chvilku bylo ticho, pak dodal:

"Mluvil jsem s jejich policií."

"To byl podle mého názoru velice nerozumný krok," prohlásil muž z velvyslanectví.

"To je možné," odpověděl Martin Beck. "Ale nemohl jsem se tomu dost dobře vyhnout. Vyhledal mě totiž sám jakýsi pán, který se jmenuje Vilmos Szluka."

"Major Szluka? Co chtěl?"

"Nic. Řekl mi asi v podstatě celkem totéž, co už předtím řekl vám. Že nevidí důvod, proč se tímto případem zabývat."

"Ano, rozumím. Co hodláte podniknout teď?"

"Jít na oběd," odpověděl Martin Beck.

"Já jsem myslel v tomto případě."

"To nevím."

Nastala pauza, Pak pravil mladý muž:

"Tedy, kdyby se něco dělo, víte, kam máte zavolat."

"Ano."

"Tak na shledanou."

"Na shledanou."

Martin Beck zavěsil, šel do koupelny a vytáhl zátku z vany. Pak se oblékl, sešel dolů a posadil se pod plátěnou stříškou na chodníku, kde si objednal oběd.

Dokonce i ve stínu pod stříškou bylo nesnesitelné vedro. Jedl pomalu a dlouhými doušky popíjel studené pivo. Měl nepříjemný pocit, že ho stále někdo pozoruje. Tmavovlasého čahouna nikde neviděl, ale měl pocit, že na něj pořád někdo někde číhá.

Rozhlédl se po lidech kolem sebe. Byla to obvyklá sbírka poledních hostů, většinou cizinců jako on sám a lidí bydlicích v hotelu. Slyšel zlomky různých rozhovorů, většinou německy a maďarsky, ale také anglicky a v nějakém jazyku, který nedokázal identifikovat.

Najednou zaslechl, jak za ním někdo říká: "Knäckebröd". Otočil se a u otevřeného okna v restauraci uviděl dvě dámy, mimo veškerou pochybnost Švédky.

Slyšel, jak jedna z nich říká:

"No ano, to já taky vozím vždycky s sebou. A toaletní papír. Ten bývá v cizině tak mizerný. Pokud ho vůbec mají."

"To jistě," pravila druhá dáma. "Já si vzpomínám, jak jsme jednou ve Španělsku ..."

Martin Beck neměl nejmenší chůd poslouchat dál tuhle typicky švédskou konverzaci a radši se soustředil na to, aby zjistil, kdo v jeho okolí má teď za úkol ho sledovat.

Dlouho podezíral jakéhosi postaršího muže, který seděl o kus dál zády k němu a chvílemi se ohlížel jeho směrem. Ten však zanedlouho vstal, postavil na zem malinkého chlupatého pejska, kterého předtím držel na klíně, a zmizel za rohem hotelu. Pejsek ťápal za ním.

Když Martin Beck dojedl a vypil šálek místní silné kávy, bylo už skoro odpoledne. Bylo dusné vedro, ale šel kus cesty do města a snažil se držet pořád ve stínu. Zjistil si, že policejní velitelství leží jen několik bloků od hotelu, a nedělalo mu

nejmenší potíže je najít.

Na schodišti, kde podle Szluky měli najít klíč od hotelového pokoje, stál strážník v šedomodré uniformě a utíral si pot z čela.

Martin Beck budovu obešel a vracel se jinou cestou. Pořád měl nepříjemný pocit, že ho někdo pozoruje.

Bylo to pro něj něco úplně nového. Za těch třiatadvacet let, co byl u policie, už nesčetněkrát sledoval a stopoval podezřelé osoby. Teprve teď si plně uvědomil, jaké to je, být sledován. Vědět, že je člověk neustále pod dohledem, že někdo pozoruje každický jeho pohyb, že se někdo bez přestání drží v dohledu a sleduje každý krok, který člověk udělá. Martin Beck šel do svého pokoje v hotelu a zůstal tam v relativním chládku po zbytek odpoledne. Seděl u stolu, měl před sebou kus papíru a snažil se zaznamenat si všechno, co ví o případu Alfa Matssona.

Nakonec papír roztrhal na malinké kousky a spláchl je do záchodu. Věděl toho tak zanedbatelně málo, že bylo směšné snažit se to zapisovat. Nebude ho stát vůbec žádnou námahu udržet si to v paměti. Ve skutečnosti, říkal si Martin Beck, toho neví víc, než co by se vešlo do krevetiho mozečku.

Slunce zapadalo a barvilo řeku do ruda, kratičký soumrak nepozorovaně přešel do sametově měkké tmy a s tmou přišly první slabé závaný chládku od kopců nad řekou.

Martin Beck stál u okna a díval se, jak hladinu řeky čerí lehounký večerní větřík. U stromu šikmo pod jeho oknem stál jakýsi muž. V slabém záblesku zapalované cigarety Martinu Beckovi připadlo, že poznává tmavovlasého dlouhána.

Jistým způsobem pocítil jako ulehčení, že ho tam vidí a že nemá jen ten nejasný, plíživý pocit, že je někde nablízku.

Převlékl se a sešel dolů do restaurace na večeři. Jedl co nejpomaleji, pak si dal ještě dvakrát barack pálinku a teprve poté se zvedl a šel zpátky do pokoje.

Večerní větřík se utišil, řeka byla černá a hladká a vedro venku bylo zrovna tak tíživé jako vevnitř v pokoji.

Martin Beck nechal okenice i okna otevřená a roztáhl záclony. Pak se svlékl a lehl si na vrzající postel.

/XIII/

Opravdu dusné vedro je skoro vždycky nesnesitelnější, když zapadne slunce. Ten, kdo je na horko zvyklý a ví, jak se proti němu chránit, zavře okna a okenice a zatáhne záclony. Jako většina Severanů, neměl o tomhle Martin Beck ani ponětí. Roztáhl záclony, okna měl otevřená dokořán, ležel ve tmě a čekal, až přijde noční chládek. Nepřicházel. Rozsvítil lampu na nočním stolku a pokoušel se číst. Ani to mu moc nešlo. Měl sice v koupelně tubu prášků na spaní, ale nechtělo se mu uchylovat k něčemu takovému. Celý den uplynul, aniž vykonal jediný pozitivní čin, takže měl spoustu důvodů snažit se být vzhůru a vymýšlet něco užitečného, čím by mohl vyplnit další den. Kdyby si vzal prášek na spaní, chodil by celé dopoledne jako omámený, věděl to ze zkušenosti.

Vstal a sedl si k otevřenému oknu. Nebyl to žádný rozdíl. Vzduch se ani nehnul, nepřišel dokonce ani závan žhavého vzduchu z pusty, ať už byla kde chtěla. Město jako by nemohlo popadnout dech, upadlo do komatu, omdlelo vedrem. Po nějaké chvíli se na druhé straně řeky objevila osamělá, žlutá tramvaj. Pomalu jela přes Alžbětín most, rachot kol na kolejkách se šířil a sílil pod mostními oblouky a jen pomalu se ztrácel nad vodou. I na tu dálku viděl, že tramvaj je prázdná. Před třiatdvaceti hodinami stál nahoře uprostřed mostu a rozebíral si v hlavě svůj pozoruhodný zážitek s ženou z Ujpestu. Nebylo to tammaré.

Natáhl si kalhoty a tričko a šel ven. U klíčů ve vratech nikdo nebyl. Na ulici nastartovala zelená škodovka a neochotně pomalu zajela za roh. Milenci v autech jsou všude stejní. Šel po nábřeží, přešel kolem několika spících lodí, minul Petöfiho sochu a vyšel na most. Bylo tam ticho a liduprázdno jako minulou noc a na rozdíl od mnoha ulic ve městě byl most jasně osvětlen. Zastavil se zase uprostřed mostu, opřel se lokty o zábradlí a díval se do vody. Pod ním přešel pomalu remorkér. Daleko za ním následovaly čtyři dlouhé čluny, které remorkér táhl, dva a dva tiše plynuly po vodě, všechna světla zhasnutá, jen o poznání temnější než noc.

Když ušel pár metrů, uslyšel na tichém mostě ozvěnu svých vlastních kroků. Poodešel ještě kousek a znovu uslyšel ozvěnu. Připadlo mu, že zvuk zní trochu příliš dlouho. Dlouho zůstal stát bez hnutí a poslouchal, ale nebylo nic slyšet. Pak rychle ušel nějakých dvacet metrů a náhle se zastavil. Zvuk bylo slyšet zas a i teď mu připadlo, že se ozval příliš pozdě na to, aby to byla opravdu ozvěna. Jak nejtíšeji dovedl, přešel jízdní dráhu na druhou stranu mostu a ohlédl se. Bylo úplně ticho. Nic se nehýbalo. Na most vyjela z pešdské strany tramvaj a znemožnila další pozorování. Martin Beck putoval po mostě dál. Patrně ho posedl stihomam. Jestli má někdo energii a prostředky, aby ho sledoval v tuhle noční dobu, tak to přece nemůže být nikdo jiný než policie. Čímž byl tento problém rychle srovnán ze světa. Pokud ovšem.. Martin Beck už byl skoro na samém konci mostu, pod gellértským kopcem, když kolem něho tramvaj přerachotila. O jedno okno se opíral jediný cestující, spáč s otevřenou pusou.

Došel ke schodům, které vedly z jeho strany mostu na nábřeží, a začal po nich sestupovat. Připadlo mu, že za pomalu tichnoucím randálem tramvaje zaslechl, jak někde nablízku zastavuje auto, ale jak daleko a v kterém směru, už nepoznal. Martin Beck sešel na nábřeží. Rychle a tichounce šel po proudu řeky pryč od mostu a zastavil se, až když už nebylo vidět. Pak se otočil, stál bez hnutí a poslouchal. Vidět ani slyšet nebylo nic. Na mostě s největší pravděpodobností nikdo nebyl, to ale nebylo rozhodující. Jestli ho někdo sledoval z druhého břehu, mohl docela dobře přejít most a sejít po schodech na druhé straně. Byl si jist, že po schodech na jeho straně nesešel nikdo jiný než on sám.

Těch pár skrovných zvuků, které bylo slyšet teď, pocházelo od provozu na ulicích, ale někde hodně daleko. V jeho bezprostřední blízkosti bylo naprosté ticho. Usmál se do tmy. Byl už teď přesvědčen, že ho nikdo nesledoval, ale hra ho začínala bavit a vskrytu duše si přál, aby na druhé straně mostu na tomhle břehu stál nějaký popletený bližní. Znal tuhle práci do posledního puntíku a bylo mu jasné, že ten, kdo možná sešel po schodech na druhé straně mostu, nemůže riskovat, aby se vrátil nahoru, přešel jízdní dráhu na mostě a sešel po schodech na druhé straně. Pod mostem

se podél nábřeží táhly dvě rovnoběžné vozovky. Vnitřní byla asi půl druhého metru nad nábřežím, od něhož vedly schody k vodě. Mezi oběma vozovkami byla nízká kamenná zídka. Kromě toho byl o něco výš v mostním pilíři ještě podchod pro chodce. Ale ani jednu z těchto cest neměl jeho eventuální stín k dispozici, pokud se ovšem vyznal ve své práci. Kdyby se totiž pokusil projít pod mostem, dostal by se do zadního světla a riskoval by, že v něm bude okamžitě vidět. Takže měl jen jediné východisko: obejít širokým půlkruhem celé předmostí, přejít všechny příjezdové rampy a sejít na nábřeží co nejdál po proudu. To by mu ovšem trvalo hezkou chvíli, i kdyby to riskoval a běžel by, a pronásledovaný, v tomto případě vrchní kriminální asistent Martin Beck ze Stockholmu, by mu zatím mohl pohodlně zmizet v podstatě kterémkoliv směrem.

Bylo ovšem velice nepravděpodobné, že ho vůbec někdo sleduje, a kromě toho měl Martin Beck celou dobu v úmyslu jít proti proudu podél vody a vrátit se k hotelu po dalším mostu. Takže opustil svou chráněnou vyhlídku ve tmě a vydal se rozvázným tempem proti proudu. Šel po chodníku na vnitřní straně ulice, prošel pod mostem a pokračoval podél zídky dál, dva metry nad úroveň nábřeží. Hotel stál na druhém břehu, úplně ve tmě, až na dva osvětlené kolmé obdélníčky, okna v jeho vlastním pokoji. Posadil se na nízkou kamennou zídku a zapálil si cigaretu. Ulici lemovaly velké činžáky z počátku století. Před nimi stály zaparkované automobily. Okenice na oknech byly zavřené a všude byla tma. Martin Beck seděl bez hnutí a poslouchal ticho kolem. Byl stále ve střehu, i když si to neuvědomoval.

Na druhé straně ulice nastartovalo auto. Přejel pohledem řadu zaparkovaných vozů, ale zvuk motoru nedokázal lokalizovat. Motor běžel naprázdno a tiše předl. Trvalo to asi třicet vteřin. Pak slyšel, jak řidič zařazuje rychlost. Rozsvítla se obrysová světla. Asi padesát metrů před ním vyjel ze stínu automobil. Jel proti němu, ale po druhé straně ulice a velice pomalu. Byla to tmavozelená škodovka a připadalo mu, že už ji někde viděl. Vůz se blížil. Martin Beck seděl na zídce a sledoval auto očima. Skoro před ním začalo zatáčet doleva, jako by se řidič chtěl obrátit. Obrat ale nedokončil, vůz popojížděl ještě pomaleji než předtím a jel přímo proti němu. Zřejmě si s ním chce někdo pohovořit. Ale způsob, jakým na to šel, byl krajně podivný. Těžko ho asi bude chtít přejet, touhle rychlostí by to nešlo a kromě toho by mohl jako nic seskočit za zídku a schovat se, kdyby na to přišlo. Pokud se někdo neschovával na zadním sedadle, byl v autě jen jeden člověk.

Martin Beck zhasil cigaretu. Neměl ani v nejmenším strach, ale byl velice zvědavý, co se bude dít.

Zelená škodovka zastavila pravým předním kolem o chodník nějaké tři metry před ním, motor běžel naprázdno. Řidič rozsvítil dálková světla a všechno zmizelo v oslepující záplavě. Trvalo to jen několik vteřin, pak všechno zhaslo.

Otevřely se dveře a řidič vystoupil na chodník.

Martin Beck ho viděl dost často, aby ho okamžitě poznal, přes trik se světlem. Dlouhán s tmavými, dozadu sčesanými vlasy. Měl prázdné ruce. Udělal krok k němu. Motor si tiše broukal.

Něčeho si všiml. Nebyl to ani stín, ani nějaký zvuk, jen jakýsi nepatrný pohyb někde šikmo za ním. Tak nepatrný, že ho bylo cítit jen díky nočnímu tichu.

Martin Beck věděl, že už na zídce není sám, že auto mělo odvést jeho pozornost, zatímco se k němu někdo potichu přiblížil dole po nábřeží a vyskočil na zídku přímo za ním.

A v též okamžik si teprve plně uvědomil, že tohle není žádné sledování, žádná hra, ale že je to vážné. A víc než to. Že je to smrt a že jde tentokrát po něm a že to není náhoda, ale že je to chladně promyšlené.

Martin Beck nebyl žádný rváč, ale měl obdivuhodnou schopnost reagovat. V okamžiku, kdy za sebou ucítil lehký pohyb vzduchem, skrčil hlavu mezi ramena, opřel se pravou nohou o zeď, odrazil se, otočil a vrhl se dozadu, to vše v jediném bleskurychlém pohybu. Ruka, která se chystala chytit ho kolem krku, ho uhodila do kořene nosu a přes obočí a pak sjela po čele. Na tváři ucítil horké, ohromené zasípání a koutkem oka zahlédl, jak se ve vzduchu zabýskla čepel nože, který nezasáhl cíl a byl už na cestě pryč. Spadl na záda na nábřeží, praštil se levým ramenem o dlažbu a převalil se, aby se dostal zase na nohy a získal rovnováhu. Jako siluety proti hvězdnatému nebi zahlédl na kamenné zídce dvě postavy. Pak už tam byla jen jedna, ještě klečel jedním kolenem na dlažbě a ten s nožem už po něm šel znovu. Levou ruku měl ochromenou, jak upadl na dlažbu, ale zato měl trochu výhodnější výhled, protože byl níž a ve tmě a obrysy toho druhého se rýsovaly proti jasnějšímu pozadí. Útočník s nožem ho znovu minul a Martinu Beckovi se podařilo chytit ho za pravé zápěstí. Moc pevně ho nechtyl a bylo to neobvykle silné zápěstí, ale držel ze všech sil, protože mu bylo jasné, že je to jeho jediná naděje. Snad desetinku vteřiny stáli proti sobě, a tak si všiml, že ten druhý je menší než on, ale značně ramenatější. Mechanicky nasadil omšelý staříčkův hmat z policejní školy a podařilo se mu protivníka povalit. Chyba byla v tom, že se neodvážil ruku s nožem pustit, a tak ho ten druhý strhl s sebou k zemi. Převalili se a ocitli se velice blízko okraje nábřeží, kde začínalo schodiště dolů k vodě. Nehybnost v levé ruce trochu polevila a Martinu Beckovi se podařilo chytit ho i za druhé zápěstí. Ale jeho protivník byl silnější a pomalu získával převahu. Tvrdý kopanec do hlavy připomněl Martinu Beckovi, že je slabší nejen fyzicky, ale i co do počtu. Ležel na zádech a schodiště bylo tak blízko, že nohama už cítil první schod. Muž s nožem mu supěl do obličeje. Byl z něho cítit pot, voda po holení a větrové bonbóny. Pomalu a neúprosně kroutil protivník pravou rukou, aby ji vytrhl ze sevření.

A Martin Beck cítil, že je se vším konec, anebo že bude konec co nevidět. Před očima se mu v bušící mlze křižovaly blesky, srdce mu v prsou nabíhalo víc a víc, jako modrorudý nádor, který v nejbližší chvíli praskne. V hlavě mu rachotilo, jako by v ní měl drtič kamene. Zdálo se mu, že slyší strašlivý řev, rány, rezavý jekot a že vidí, jak svět mizí v oslepující bělostné záři, v níž se ruší všechny tvary a všechn život. Jeho poslední vědomá myšlenka byla, že tady umře na nábřeží v cizím městě, patrně úplně stejně jako Alf Matsson, a nebude vědět proč.

V posledním reflexním vzepětí chytil Martin Beck oběma rukama protivníka za pravé zápěstí, zároveň se odrazil nohou a převalil sebe i jeho přes okraj nábřeží. Hlavou se udeřil o druhý schod a omdlel.

Martin Beck otevřel oči a připadalo mu, že uplynula věčnost, nebo alespoň velice dlouhá doba. Všechno bylo zalito bílým světlem. Ležel na zádech, s hlavou nakřivo a měl pravé ucho na dlažbě. První, co uviděl, byl pár naleštěných

černých bot, které mu zabíraly celý obzor. Narovnal hlavu a pohledem zamířil nahoru.

Szluka, v šedivém obleku a stále ještě se směšným loveckým kloboučkem na hlavě, pravil:

"Dobrý večer."

Martin Beck se opřel o loket a zvedl se. Záplava světla pocházela od dvou policejních vozů, jeden stál na nábřeží a druhý zajel až ke kamenné zídce na ulici nad nábřežím. Tři kroky za Szlukou stál strážník v brigádýrce, černých holínkách a světlé, šedomodré uniformě. V pravé ruce držel černý pendrek a zadumaně pozoroval osobu, jež se mu válela u nohou. Byl to Tetz Radeberger, muž, který si hrál s gumičkou na plavkách Ari Boeckové v domě v Ujpestu. Teď ležel na zádech, v bezvědomí a na čele a ve vlasech měl krev.

"Ten druhý," řekl Martin Beck, "kde je?"

"O kus dál," pravil Szluka. "Museli jsme střílet. Ale opatrně. Dostal to do lýtky."

V činžácích byla zotevřaná okna a lidé zvědavě vykukovali na nábřeží.

"Jen ležte klidně," řekl Szluka, "sanitka tu bude hned."

"Není potřeba," řekl Martin Beck a začal se sbírat. Uplynuly přesně tři minuty a patnáct vteřin od chvíle, kdy seděl na zídce a pocítil, jak se mu za hlavou rozvlnil vzduch.

/XIV/

Vůz byl modrobílá varšava model 1962. Na střeše měl modré světlo a siréna diskrétně a žalostivě vyla opuštěnými nočními ulicemi. Na širokém bílém pásu na předních dveřích stálo velkými písmeny RENDÖRSÉG. To je maďarsky policie.

Martin Beck sedel na zadním sedadle. Vedle něho seděl uniformovaný strážník. Szluka seděl vpředu vedle řidiče.

"Oháněl jste se docela slušně," řekl Szluka. "Jsou to dost nebezpeční hoši."

"Kdo zneškodnil Radebergera?"

"Sedí vedle vás," odpověděl Szluka. Martin Beck se na něj podíval. Policista měl úzký černý knírek, hnědé oči a účastný pohled.

"Mluví jen maďarsky," dodal Szluka.

"Jak se jmenuje?"

"Foti."

Martin Beck natáhl ruku.

"Děkuju, Foti."

"Musel trochu přitlačit," usmál se Szluka. "Nebylo moc času."

"Ještě štěstí, že jste přišli včas."

"Přicházíme vždycky včas," řekl Szluka. "Jen v kreslených vtipech ne."

Dojeli na policejní ředitelství na náměstí Ference Deáka. Auto vjelo na vybetonované nádvoří a zastavilo. Martin Beck šel se Szlukou nahoru do jeho kanceláře. Byla velice prostorná a jednu stěnu pokrýval obrovitý plán Budapešti, ale jinak připomínala celkem vzato jeho vlastní kancelář doma ve Stockholmu. Szluka pověsil lovecký klobouček na věšák a ukázal na židli. Otevřel ústa, ale než stačil něco říct, zazvonil telefon. Šel k psacímu stolu a zvedl sluchátko. Martinu Beckovi se zdálo, že slyší rychlý proud slov. Pokračoval velmi dlouho. Szluka chvílemi odpovídal jednoslabičnými slovíčky. Po chvíli se podíval na hodinky, vybuchl a spustil rychlou, popudlivou palbu slov a zavěsil.

"Manželka," řekl.

Šel k mapě a studoval severní část města. Stál k Martinu Beckovi zády.

"Být policajt, to není zaměstnání," řekl Szluka. "A rozhodně to taky není povolání. Je to spíš prokletí."

Po nějaké minutce se obrátil a řekl:

"To jsem ovšem nemyslel vážně. Jen si to tak občas říkám. Jste ženatý?"

"Jsem."

"Tak to znáte."

Vešel uniformovaný strážník s podnosem a dvěma šálky kávy. Pili. Szluka se díval na hodinky.

"Děláme tam teď domovní prohlídku. Zpráva už by tu měla být co nevidět."

"Jak to, že jste přišli včas?" zeptal se Martin Beck.

Szluka odpověděl přesně totéž, co v autě:

"Přicházíme vždycky včas."

Pak se usmál a řekl:

"Jak jste říkal, že vás sledujeme. Nesledovali jsme vás pochopitelně my. Proč bychom to dělali?"

Martin Beck si provinile mnul nos.

"Lidi mají divokou fantazii," říkal Szluka. "Ale policajti ne. A tak jsme začali dohlížet na toho muže, co vás sledoval."

Backtailing tomu říkají Američani, jestli mě ovšem neklame paměť. No a dneska - nebo vlastně včera - odpoledne zjistil náš člověk, že už na vás číhají dva. Případlo mu to podivné a udělal poplach. To je všecko."

Martin Beck přikývl. Szluka ho zamyšleně pozoroval.

"Ale stejně dostaly věci takový spád, že jsme měli co dělat, abychom to stihli."

Upil z šálku a opatrně ho zase postavil na stůl.

"Backtailing," opakoval a pomalu to slovo vychutnával. "Byl jste někdy v Americe?"

"Ne."

"Já taky ne."

"Spolupracoval jsem s nimi na jednom případě před dvěma léty. S nějakým Kafkou."

"To zní česky."

"Ve Švédsku zavraždili jednu americkou turistku. Ošklivý případ. Dost komplikovaný."

Szluka dlouho nic neřikal. Pak se najednou zeptal:

"A jak to dopadlo?"

"Dobře," odpověděl Martin Beck.

"Já jsem o americké policii jenom četl. Mají to tam podivně zorganizované. Skoro nepochopitelně."

Martin Beck přikývl.

"A mají spoustu práce," pokračoval Szluka. "V New Yorku mají za jediný týden tolik vražd, co máme my v celé zemi za rok."

Do kanceláře vešel uniformovaný důstojník s dvěma hvězdičkami na náramenících. Něco se Szlukou projednával, pak Martinu Beckovi zasalutoval a zase odešel. Zrovna když byly dveře otevřené, přešla kolem po chodbě Ari Boecková v doprovodu strážné. Měla na sobě tytéž bílé šaty a sandály jako minulý den, ale přes ramena měla přehozený šál. Vrhla na Martina Becka prázdňý, povrchní pohled.

"V Ujpestu nic zajímavého," pravil Szluka. "Teď rozebírají automobil. Až se Radeberger vzpamatuje a ten druhý bude mít převázanou nohu, tak se na ně podívám. Pořád je tu ještě řada věcí, kterým nerozumím."

Mlčel a vypadal bezradně.

"Ale to se všechno brzy ujasní," dodal.

Zazvonil telefon a na drahnou chvíli měl Szluka co dělat. Martin Beck z rozhovoru nerozuměl vůbec ničemu, jen chvílemi slovům "Švéd" a "Svédország", což, jak věděl, je švédský a Švédsko. Szluka zavěsil a řekl:

"Tohle bude mít něco společného s tím vaším krajanem, s tím Matssonem."

"Ano pochopitelně."

"To děvče vám mimochodem lhalo. Nestuduje na vysoké škole a taky nepracuje v žádném muzeu. Vypadá to, že nedělá vůbec nic. Ze závodního plavání ji vyřadili, protože se špatně chovala."

"Nějaké spojení to bude."

"Hm, ale kde? No, uvidíme."

Szluka pokrčil rameny. Martin Beck otáčel a všelijak kroutil polámaným tělem. Bolelo ho v ramenou a v celých rukou a hlava taky nebyla tak docela ve formě. Měl pocit strašlivé únavy a myslet mu dalo velkou práci, ale přesto se nechtěl vrátit do hotelu a jít si lehnout.

Telefon zazvonil znovu. Szluka poslouchal se svráštěným obočím, pak zazářil.

"Takže se nám to začíná rozhybávat," řekl. "Něco jsme našli. A jeden z nich už je připravený, ten dlouhý, jmenuje se mimochodem Fröbe. Takže uvidíme. Půjдете se mmou?"

Martin Beck se začal pracně zvedat.

"Nebo byste si teď radši trochu odpočinul?"

"Ne, děkuju," řekl Martin Beck.

/XV/

Szluka si sedl za psací stůl a ruce složil volně před sebou. U jeho pravého lokte ležel pas v zelených deskách.

Velký muž na židli přímo naproti Szlukovi měl temné kruhy pod očima. Martin Beck věděl, že se za poslední dny moc nevyspal. Seděl vzpřímeně a díval se do klína na vlastní ruce.

Szluka pokynul stenografovi a spustil.

"Vaše jméno."

Muž zvedl oči a podíval se na Szluku.

"Theodor Fröbe."

Sz: Narozen?

F: Dvacátého prvního dubna devatenáct set třicet šest v Hamburku.

Sz: A jste západoněmecký státní příslušník. Bytem?

F: V Hamburku. Hermannstrasse 12.

Sz: Zaměstnání?

F: Průvodce turistů. Nebo lépe řečeno zaměstnanec cestovní kanceláře.

Sz: Které?

F: Jmenuje se Winklerova.

Sz: Kde jste ubytován v Budapešti?

F: V jednom penzionu v Ujpestu. Venetianer út šest.

Sz: A za jakým účelem se zdržujete v Budapešti?

F: Zastupuji tady svou cestovní kancelář a starám se o výpravy, které sem přijíždějí.

Sz: Dnes v noci jste byl vy a muž jménem Tetz Radeberger přistiženi při činu, když jste na nábřeží Petra Grozy přepadli člověka. Byli jste oba ozbrojeni a vaším úmyslem bylo zcela zřejmě způsobit tomuto člověku tělesnou újmu nebo ho zabít. Znáte tohoto člověka?

F: Ne.

Sz: Už jste ho někdy viděl?

Sz: Odpovězte.

F: Ne.

Sz: Víte, kdo to je?

F: Ne.

Sz: Neznáte ho, nikdy jste ho neviděl a nevíte, kdo to je. Proč jste ho přepadl?

Sz: Vysvětlíte mi, proč jste ho přepadl.

F: My jsme ... potřebovali jsme peníze a...

Sz: A?

F: Všimli jsme si ho tam na tom nábřeží a ...

Sz: Lžete. Buďte tak laskav a přestaňte mi lhát, není to k ničemu. To přepadení jste plánovali a vy jste byl ozbrojen.

Kromě toho je lež, že jste ho nikdy předtím neviděl. Sledujete ho už déle než dva dny. Proč? Odpovězte!

F: Mysleli jsme, že je to někdo jiný.

Sz: Kdo tedy?

F: Někdo, kdo ... někdo, kdo...

Sz: Někdo, kdo co?

F: Kdo nám dluží peníze.

Sz: A proto jste ho sledoval a proto jste ho přepadl?

F: Ano.

Sz: Už jsem vás varoval jednou. Lhát je od vás velice nerozumné. Já totiž přesně vím, kdy lžete. Znáte švédského státního příslušníka jménem Alf Matsson?

F: Ne.

Sz: Vaši přátelé Radeberger a Boecková už vypověděli, že ho znáte.

F: Znáám ho jen málo. Nepamatoval jsem si, že se tak jmenoval.

Sz: Kdy jste viděl Alfa Matssona naposledy?

F: Myslím, že to bylo v květnu.

Sz: Kde jste se s ním sešel?

F: Tady v Budapešti.

Sz: A od té doby jste ho neviděl?

F: Ne.

Sz: Před třemi dny byl tento pán u vás v penziónu a ptal se na Alfa Matssona. Od té doby jste ho sledoval a dnes v noci jste se ho pokusil zabít. Proč?

F: Zabít ne!

Sz: Proč?

F: Nepokusili jsme se ho zabít!

Sz: Ale přepadli jste ho, nebo snad ne? A byli jste ozbrojeni noži.

F: Ano, ale byl to všechno omyl. Vždyť se mu taky nic nestalo. Nikdo mu přece neublížil. Nemáte právo mě tady takhle vyslýchat.

Sz: Jak dlouho znáte Alfa Matssona?

F: Asi rok. Přesně se nepamatuju.

Sz: Jak jste se seznámili?

F: U jednoho společného známého tady v Budapešti.

Sz: Jak se jmenuje váš známý?

F: Ari Boecková.

Sz: A od té doby jste se s ním setkával často?

F: Několikrát. Moc často ne.

Sz: Setkávali jste se pokaždé tady v Budapešti?

F: Setkávali jsme se taky v Praze. A ve Varšavě.

Sz: A v Bratislavě?

F: Ano.

Sz: A v Konstanci?

Sz: Ne?

F: Ano.

Sz: Čím to? Ze jste se setkávali ve všech těchto městech, kde nikdo z vás nežije?

F: Já hodně cestuju. Je to moje práce. A on taky hodně cestoval. No a tak jsme se scházeli.

Sz: Proč jste se scházeli?

F: Jen tak jsme se scházeli. Jsme dobří přátelé.

Sz: Teď mi říkáte, že už se rok setkáváte nejméně v pěti různých městech, protože jste dobří přátelé. Před chvílí jste tvrdil, že ho znáte jen velmi málo. Proč jste nechtěl říct, že ho znáte?

F: Byl jsem nervózní z toho, že mě tady takhle vyslýcháte. A jsem taky hrozně unavený. Kromě toho mě bolí ta noha.

Sz: Aha. Tak vy jste hrozně unavený. Byl Tetz Radeberger u toho, když jste se v těchto různých městech scházeli s Alfem Matssonem?

F: Ano, pracujeme u téže společnosti a jezdíme spolu.

Sz: Proč byste řekl, že Radeberger taky nechtěl hned přiznat, že Alfa Matssona zná? Že by byl taky hrozně unavený?

F: O tom nic nevím.

Sz: Víte, kde se Alf Matsson nachází v tuto chvíli?

F: Ne, nemám poněti,
Sz: Chtěl byste, abych vám to řekl?
F: Ano.
Sz: Jenže já to neudělám. Jak dlouho jste zaměstnán u té Winklerovy cestovní kanceláře?
F: Šest let.
Sz: Je to dobře placené místo?
F: Ani moc ne. Ale když jsem na cestách, tak mám všechno hrazené, ubytování, jídlo a dopravu.
Sz: Ale plat moc velký nemáte?
F: Ne. Ale vystačím.
Sz: Vypadá to tak. Máte dost, abyste vystačil.
F: Jak to myslíte?
Sz: Máte přesně řečeno tisíc pět set dolarů, osm set třicet liber a deset tisíc západních marek. To je hodně peněz. Odkud je máte?
F: Co je vám po tom.
Sz: Odpovězte na mou otázku - a vyprošuju si ten tón.
F: Po tom, odkud já mám svoje peníze, vám nic není.
Sz: Může být. A taky se mi zdá, že nejste ani zdaleka tak chytrý, jak jsem si myslel, ale i ten nejprimitivnější rozumek by vám měl říct, že uděláte nejlíp, když na mé otázky budete odpovídat. Tak odkud máte ty peníze?
F: Měl jsem různé vedlejší výdělky a dlouho jsem šetřil.
Sz: A jaké výdělky jste to měl?
F: Různé.
Sz: Szluka se na Fröba podíval a otevřel zásuvku u psacího stolu. Vytáhl z ní balíček zabalený do fólie z umělé hmoty. Balíček byl asi dvacet centimetrů dlouhý a deset centimetrů široký a byl zalepený lepicí páskou. Szluka balíček položil na stůl mezi sebe a Fröba. Přitom se pořád díval na Fröba, ten tékal očima a snažil se ze všech sil nedívat se na balíček před sebou. Szluka ho upřeně pozoroval a Fröbe si začal utírat pot, který mu naskočil v malých perličkách kolem kořene nosu. Pak Szluka řekl:
"Různé, to ano. Jako na příklad pašování a prodej hašiše. Náramně výnosný podnik, jenže ne nadlouho, pane Fröbe."
F: Nechápu, o čem mluvíte.
Sz: Ze ne? A tuhle ten balíček taky nepoznáváte?
F: Ne, nepoznávám. Odkud bych ho měl znát?
Sz: A těch patnáct balíčků, stejných jako tenhle, které byly ukryty ve dveřích a čalounění Radebergerova vozu, o těch taky nic nevíte?
Sz: Do takového balíčku se vejde nějakého hašiše. My tady na tyhle věci nejsme moc zvyklí, takže já nevím, jaký je teď zrovna kurs. O kolik byste asi tak byl rozhojnil svůj kapitál, kdybyste tuhle zásobu rozprodal?
F: Já pořád ještě nevím, o čem to vůbec mluvíte.
Sz: Tadyhle ve vašem pasu jsem si všiml, že jezdíte často do Turecka. Jen letos už jste tam byl sedmkrát.
F: Winklerova kancelář pořádá zájezdy do Turecka. Jako průvodce tam jezdím služebně velmi často.
Sz: Ano, a výborně se vám to hodí, co? V Turecku je hašiš poměrně laciný a snadno se tam sežene. Nemám pravdu, pane Fröbe?
Sz: Jestli chcete radši mlčet, ubližujete tím jen a jen sobě. Máme už všechny potřebné důkazy a kromě toho taky jednoho svědka.
F: Tak voň to páchá, svině jeden!
Sz: Právě.
F: Svině jedna zatracená, švédská.
Sz: Takže snad chápete, že nemá smysl to nějak moc protahovat. Tak radši spusťte, Fröbe. Pěkně po pořádku, chci slyšet všechno, na co si vzpomenete, jména, data, čísla. Nejlepší bude, když začnete tím, jak jste začali pašovat omamné jedy."
Fröbe zavřel oči a spadl stranou ze židle. Martin Beck si všiml, jak si pod sebe podložil ruku, a pak zůstal ležet naprosto nehnutě na zemi.
Szluka vstal a kývl na stenografa, ten zaklapl blok a rychle zmizel.
Szluka se díval na muže ležícího na zemi.
"Simuluje," řekl Martin Beck. "Neomdlel."
"Já vím," řekl Szluka. "Ale nechám ho chvíli odpočinout, než budeme pokračovat."
Sel k Fröbovi a strčil do něho špičkou boty.
"Vstávejte, Fröbe."
Fröbe se nehýbal, ale ve víčkách mu cukalo. Szluka šel ke dveřím, otevřel a křikl něco do chodby. Vešel policista a Szluka mu něco řekl. Policista vzal Fröba za loket a Szluka řekl:
"Vstávejte, Fröbe, takhle se tady nemůžete válet. Dostanete pryčnu, budete to mít mnohem pohodlnější."
Fröbe vstal a uraženě se na Szluku podíval. Pak odkulhal za policistou. Martin Beck se díval za ním.
"Jak je na tom s tou nohou?" zeptal se.
"Nebezpečí veškeré žádné," prohlásil Szluka. "Čistý průstřel. My moc často nestřílíme, ale když k tomu dojde, střílíme dobře."
"Tak tohle byl ten jeho kšeftík. Pašování hašiše," řekl Martin Beck. "Moc by mě to zajímalo, co s ním udělali."
"S Alfem Matssonem? To z nich taky vytáhneme. Ale bude lepší počkat, až si trochu vydechnou. Vy musíte být taky

pořádně unavený," řekl Szluka a sedl si k psacímu stolu.

Martin Beck si uvědomil, že je skutečně velice unavený. Bylo už dopoledne. Celé tělo ho bolelo a byl jako zmlácený. "Jedte do hotelu a na pár hodin si lehněte," řekl Szluka. "Já vám pak zavolám. Jděte dolů do vrátnice, objednáme vám auto."

Martin Beck nenamítal. Potřásl Szlukovi rukou a šel. Když za sebou zavíral dveře, slyšel, jak Szluka někam telefonuje. Když přišel dolů, byl vůz už připraven.

/XVI/

Pokojská mezitím v pokoji zhasla a zavřela okenice. Nechtělo se mu je zase otevírat.

Věděl, že teď už pod okny nebude stát žádný tmavovlasý dlouhán a nebude se dívat nahoru.

Martin Beck rozsvítil lustr a svlékl se. V hlavě mu bušilo a levá ruka ho bolela. Podíval se na sebe ve velikém zrcadle na dveřích skříně. Nad pravým kolenem měl obrovitou modřinu, levé rameno měl oteklé a zabarvené do modročerna. Přejel si dlaní po hlavě a ucítil v zátylku velikou bouli. Jinak se zdálo, že je celkem v pořádku.

Postel vypadala měkce, chladivě a lákavě, zhasl světlo a vlezl si pod příkrývkou. Chvilí ležel na zádech, díval se do tmy a pokoušel se přemýšlet. Pak se obrátil na bok a usnul.

Byly dvě hodiny, když ho vzbudil telefon. Byl to Szluka.

"Spal jste?"

"Ano."

"To je dobře. Můžete sem přijít?"

"Jistě. Hned?"

"Pošlu vám vůz, bude tam za půl hodiny. Hodí se vám to tak?"

"Ano. Za půl hodiny jsem dole."

Osprchoval se, oblékl a otevřel okna. Všechno se koupalo v slunci a ostré světlo ho řezalo do očí. Podíval se na nábřeží na druhé straně řeky. Noc mu připadala vzdálená a neskutečná.

Vůz už čekal, byl to týž řidič jako dopoledne. Ke Szlukovi už trefil sám, došel tam, zaklepal a vešel.

Szluka byl sám. Seděl u psacího stolu, před sebou měl hromadu papírů a obligátní šálek. Kývl na Martina Becka a ukázal na židli, kde dopoledne seděl Fröbe. Pak vzal telefon, něco do něho řekl a zavěsil.

"Tak jak se cítíte?" řekl a podíval se na Martina Becka.

"Děkuju, dobře, vyspal jsem se. A vy? Jak to vypadá?"

Vešel policista s dvěma šálky kávy. Postavil je na stůl, vzal Szlukův prázdný šálek a zase zmizel.

"Už je to celkem jasné. Mám to všechno tady," řekl Szluka a vzal do ruky hromadu papírů na stole.

"A Alf Matsson?" zeptal se Martin Beck.

"No," pravil Szluka, "to je to jediné nejasné. V téhle věci se mi z nich nepodařilo dostat nic. Tvrdí, že nemají ponětí, kde by mohl být."

"Ale spřažený s nimi byl?"

"Ano, jistým způsobem. Byl to jeden z jejich překupníků. Všecko to organizovali Fröbe a Radeberger. Tu holku používali jen jako takovou centrálu. Boecková, jak ona se to jmenuje křestním jménem..."

Szluka se hrabal v papírech.

"Ari," řekl Martin Beck. "Aranka."

"Ano, Ari Boecková. Fröbe a Radeberger už pašovali hašiš z Turecka dost dlouho, když se s ní seznámili. Zdá se, že s ní oba měli nebo snad mají poměr. Za nějaký čas zřejmě pochopili, že by ji mohli používat i jinak, a řekli jí o obchodu s narkotikami. Neměla nic proti tomu a začala s nimi spolupracovat. Pak u ní vždycky bydleli, když se přestěhovala do Ujpestu. Ona bude asi tak trochu lehké zboží."

"Ano," přisvědčil Martin Beck, "to asi bude."

"Radeberger a Fröbe jezdili do Turecka jako průvodci. Tam si opatrovali hašiš, protože je tam levný a snadno se tam sežene, a pašovali ho do Maďarska. Bylo to celkem bez rizika, hlavně proto, že byli průvodci a měli vždycky na starosti zavazadla výpravy. Ari Boecková měla spojení na překupníky a prodávala jim zboží tady v Budapešti. Radeberger a Fröbe jezdili také do jiných zemí, hlavně do Polska, Československa, Rumunska a Bulharska a vozili tam hašiš svým prodávacům."

"A Alf Matsson byl jeden z nich?" doplnil ho Martin Beck.

"Ano, Alf Matsson byl jedním z jejich prodávaců. Měli i jiné, ti za nimi jezdili z Anglie, Německa a Holandska, buď sem, nebo do nějaké východní země, a tam se s Radebergerem a Fröbem scházeli. Platili vždycky západními valutami, buď librami, dolary nebo markami. Pak dostali zboží, odvezli si je domů a rozprodávali dál."

"Takže si všichni mastili kapsu, až na ty, kdo si to kupovali pro vlastní potřebu," řekl Martin Beck. "Zvláštní je, že se jim dařilo podnikat to tak dlouho a že na to nikdo nepřišel."

Szluka vstal a šel k oknu. Chvilí tam stál s rukama na zádech a díval se ven. Pak se vrátil a zase si sedl.

"Ba ne," řekl, "není na tom vůbec nic zvláštního. Dokud to rozprodávali překupníkům tady nebo v jiné socialistické zemi, měli všichni dost slušnou šanci, že na to nikdo nepřijde. V kapitalistických zemích, o kterých je řeč, jsou totiž toho názoru, že z východních zemí není co pašovat, a celní kontrola pro cestující z těchto zemí je prakticky nulová. Kdyby se bývali pokusili najít si pro to své zboží trh tady, přišlo by se na to velice rychle. Ale to by se jim nevyplatilo, jeli po západních valutách."

"Museli vydělávat veliké peníze."

"To jistě," přisvědčil Szluka. "Ale i překupníci vydělávali dost slušně. Měli to opravdu docela schopně zorganizované. Kdybyste se sem nepřijel shánět po Alfě Matssonovi, mohlo trvat ještě hodně dlouho, než jsme jim na to přišli."

"A co říkají o Alfě Matssonovi?"

"Přiznali, že byl jejich prodávácí ve Švédsku. Kupoval od nich rok a kupoval hodně. Ale tvrdí, že ho od května neviděli, to tady byl naposledy a odvezl si dodávku. Nedostal toho tehdy tolik, kolik chtěl, a tak se rychle zase spojil s Ari Boeckovou. Říkají, že se s ním měli sejít tady v Budapešti před třemi týdny, ale že se neozval. Tvrdí, že část toho, co jsme našli v automobilu, byla určena pro něho."

Martin Beck chvíli mlčel. Pak řekl:

"Mohl se s nimi z nějakého důvodu nepohodnout a mohl jim vyhrožovat, že je udá. Dostali třeba strach a honem honem se ho zbavili. Jako se v noci pokusili zbavit mě."

Szluka neříkal nic. Za chvíli dodal Martin Beck tiše, jakoby pro sebe:

"Tak to asi bylo."

Szluka vstal a chvíli chodil sem tam. Pak řekl:

"Já jsem si taky myslel, že to tak asi bylo."

Zastavil se u plánu města a mlčel.

"A teď si myslíte co?" zeptal se Martin Beck.

Szluka se obrátil a podíval se na něj.

"Já vám nevím," říkal pomalu. "Říkal jsem si, že byste si možná s jedním z nich promluvil. Na příklad s Radebergerem, to je ten, co se s vámi v noci rval. Je upovídaný a mám dojem, že je příliš prostoduchý, aby dokázal moc dobře lhát."

Nechcete si ho vyzpovídat? Možná že budete mít víc štěstí než já."

"Ano, děkuju," přikývl Martin Beck. "Moc rád bych si ho vyzpovídal."

/XVII/

Tetz Radeberger vešel. Měl na sobě totéž jako minulý večer, přiléhavý lehký svetr, tenké terylénové kalhoty s gumou v pase a lehké kožené boty na gumových podrážkách. Zabíjácí výstroj. Ve dveřích se zastavil a uklonil se. Strážník, který ho přiváděl, ho strčil lehce do zad.

Martin Beck ukázal na židli na druhé straně stolu a Němec se posadil. Studené modré oči se dívaly vyčkávavě a nejistě. Na čele měl náplast a přímo v okraji plavých vlasů měl namodralou bouli. Jinak vypadal čerstvý, silný a celkem nedotčený.

"Budeme mluvit o Alfě Matssonovi," pravil Martin Beck.

"Nevím, kde je," pravil Radeberger okamžitě.

"To je možné. Ale stejně o něm budeme mluvit."

Szluka opatřil magnetofon. Stál vpravo na stole, Martin Beck k němu natáhl ruku a spustil ho. Němec pozorně sledoval každický jeho pohyb.

"Kdy jste se sešel s Alfem Matssonem poprvé?"

"Před dvěma roky."

"Kde?"

"Tady v Budapešti. V Ifjúságu, to je takový mládežnický hotel."

"Jak jste se s ním seznámil?"

"Prostřednictvím Ari Boeckové. Pracovala tam jako výpomoc. To bylo ještě dávno, než se přestěhovala do Ujpestu."

"A co se dělo dál?"

"Nic zvláštního. Theo a já jsme se právě vrátili z Turecka. Jezdili jsme tam s turistickými výpravami. Z mořských lázní v Rumunsku a Bulharsku. Vezli jsme si z Istanbulu nějaké to kuřivo."

"Tenkrát už jste začali pašovat narkotika?"

"Jenom trochu. Tak říkají jen pro vlastní potřebu. Ale moc často jsme to neužívali. Teď už to nebereme vůbec."

Na chvíli se zarazil a pak dodal:

"Ono to totiž není zdravé."

"Tak na co jste to vozili?"

"No tak pro holky a podobně. Na holky je to dobrý. Jsou po tom ochotnější."

"A co Matsson? Jak ten s tím souvisí?"

"Nabídlí jsme mu kuřivo. Ale taky neměl zájem, ten zase spíš pil."

Zase se na chvíli zamyslel. Pak řekl prostoduše:

"To taky není pro tělo zdravé."

"Prodali jste tenkrát Matssonovi nějaká narkotika?"

"Ne, trochu jsme mu dali. Sami jsme toho moc neměli. Začal mít zájem, když jsme mu řekli, jak se to v Istanbulu snadno sežene."

"Zamýšleli jste už tenkrát, že začnete pašovat ve velkém?"

"Mluvili jsme o tom. Potíž byla, jak dostat zboží tam, kde se vyplatí ho prodávat."

"Jako na příklad?"

"Ve Skandinávii, v Holandsku, doma v Německu. Tam dávají celníci moc velký pozor, zvláště když vidí, že se vracíte z Turecka. Ostatně když člověk jede ze Španělska nebo ze severní Afriky, tak taky."

"Matsson vám nabídl, že vám to bude rozprodávat?"

"Ano. Říkal, že když člověk přijíždí z východní Evropy, že o něj celníci nemají zájem a nelezou mu do zavazadel, hlavně když letí. Vozit zboží z Turecka, například sem, nebyla žádná obtíž. Nakonec jsme byli průvodci. Ale dál už to pak nešlo, bylo to moc riskantní. A tady se to prodávat nedá. Hned by vás sebrali, a kromě toho se to taky nevyplácí."

Nad tím chvíli uvažoval.

"Nechtěli jsme se dostat do basy," dodal.

"To chápu. Takže jste se dohodli s Matssonem?"

"Ano. Měl dobrý nápad, že se budeme scházet na různých místech, podle toho, jak se to bude Theovi a mně hodit. Dali jsme mu vždycky zprávu a on si tam zařídil reportážní cestu. Záminka to byla dobrá, protože to vypadalo nevinně."

"Jak vám platil?"

"V dolarech a hotově. Plán to byl výborný, a tak jsme to léto vybudovali celou organizaci. Obstarali jsme si další prodáváče, jednoho Holanďana, s kterým jsme se seznámili v Praze, a..."

Tohle spadalo do Szlukova referátu. Martin Beck ho přerušil:

"Kde jste se pak setkali s Matssonem podruhé?"

"V Konstanci, v Rumunsku, to bylo o tři neděle později. Šlo to jako po másle."

"To byla slečna Boecková také s vámi?"

"Ari? Ne, na co jsme tam měli tahat ještě ji?"

"Ale věděla, čím se zabýváte?"

"Ano, alespoň částečně."

"Kolikrát jste se celkem s Matssonem setkali?"

"No, asi tak desetkrát patnáctkrát. Fungovalo to výborně. Zaplatil pokaždé, co jsme si řekli, a určitě na tom sám taky slušně vydělával."

"Kolik asi, podle vašeho soudu?"

"To nevím, ale peněz měl vždycky dost."

"Kde je teď?"

"To nevím."

"Opravdu?"

"Ne. Vážně. Sešli jsme se s ním tady v květnu, když se Ari přestěhovala do Ujpestu. Bydlel v tom mládežnickém hotelu. To dostal poslední dodávku. Říkal, že má obrovský odbyt, a dohodli jsme se, že se tady sejdeme znovu tříadvacátého července."

"A dál?"

"Přijeli jsme jedenadvacátého, to bylo úterý. Ale on se neobjevil."

"Byl tady v Budapešti, přijel dvaadvacátého večer. Ráno tříadvacátého odešel z hotelu. Kde jste se měli sejít?"

"V Ujpestu. U Ari."

"Takže se tam dostavil tříadvacátého dopoledne?"

"Ale vždyť vám říkám, že ne! Vůbec se neobjevil. Čekali jsme, ale nepřišel. Pak jsme volali do hotelu, ale tam taky nebyl."

"Kdo telefonoval?"

"Já, Theo i Ari. Střídali jsme se."

"Telefonovali jste z Ujpestu?"

"Ne, porůznu. Říkám vám, že se vůbec neobjevil. Tvrdili jsme tam a čekali."

"Takže vy tvrdíte, že jste se s ním během tohoto pobytu v Budapešti nesešel?"

"Ano."

"Dejme tomu, že vám věřím. S Matssonem jste se nesetkal. Ale to neznamená, že se s ním nemohli sejít Fröbe nebo slečna Boecková, ne?"

"Ne, vím, že ho taky neviděli."

"Jak to můžete vědět?"

Radeberger se začínal tvářit zoufale. Silně se potil. V místnosti bylo horko.

"Podívejte se," řekl, "já nevím, co si myslíte vy, ale ten druhý, co mě vyslyšel, si zřejmě myslí, že jsme ho odstranili. Ale prosím vás, proč bysme to dělali? Vždytí jsme na něm vydělávali prachy, a veliké prachy."

"Dávali jste peníze taky slečně Boeckové?"

"Jistě. Pomáhala nám a dostávala svůj díl. Dost na to, aby nemusela pracovat."

Martin Beck se na něj upřeně díval. Nakonec se zeptal:

"Zabili jste ho?"

"Ne, vždyť vám to říkám! Myslíte, že bysme tady zůstali trčet s celým skladištěm zboží, kdybysme ho oddělali?"

Hlas mu začínal přeskakovat a byl napjatý.

"Měl jste Alfa Matssona rád?"

Pohled mu začal těkat.

"Musíte odpovědět, když se vás na něco ptám," pravil Martin Beck vážně.

"Ano, prosím."

"Mám dojem, že slečna Boecková při výslechu prohlásila, že ani vy, ani Fröbe jste Matssona neměli rádi."

"Byl nepříjemný, když se napil... On ... opovrhoval námi, protože jsme Němci."

Prosebně upřel na Martina Becka oči a řekl:

"A to přece není správné."

Chvilí bylo ticho. To se Tetzu Radebergerovi nezamlouvalo. Vrtěl se, všelijak se obracel a nervózně si lámal prsty.

"Nikoho jsme nezabili," řekl. "Takoví zase nejsme."

"V noci jste se pokusili zabít mne."

"To bylo něco jiného."

Řekl to tak tiše, že ho skoro nebylo slyšet.

"Jak to?"

"Byla to naše jediná naděje."

"Na co? Na šibenici? Nebo na doživotní kriminál?"

Němec se na něj podíval uštváným pohledem.

"Ten vás patrně čeká tak jako tak," pravil Martin Beck mile. "Už jste někdy seděl?"

"Jo. Doma."

"Tak jak jste to myslel, když jste říkal, že to byla vaše jediná naděje - zabít mě?"

"Copak to nechápete? Když jste přišel do Ujpestu a měl jste Matssonův pas, tak jsme nejdřív mysleli, že nemohl přijet sám a poslal místo sebe vás. Ale nic jste neřekl a kromě toho taky nejste ten správný typ. Tak jsme si řekli, že Matsson je asi v base a všechno prásknul. Jenže jsme nevěděli, co jste vy vlastně zač. Už jsme tu byli skoro tři neděle, měli jsme tam ležet celý sklad a začínali jsme být nervózní. A po třech týdnech se musí žádat o prodloužení víza. Takže když jste odešel, vydal se Theo za vámi a ..."

"No, pokračujte."

"A já jsem rozhodl vůz a poschovával jsem sklad. Theoovi se nepodařilo zjistit, kdo jste, a tak jsme se dohodli, že to bude muset zajistit Ari. Druhý den vás Theo sledoval na tu plovárnu. Odtamtud zavolał Ari, aby si tam na vás počkala a dala se s vámi do řeči. A tam vás Theo viděl s tím chlápem, jak jste se s ním koupal. Když odešel, tak šel Theo za ním a viděl, že jde na policejní ředitelství. Takže to bylo jasné. Čekali jsme celé odpoledne a večer, ale nic se nedělo. Došli jsme k závěru, že jste asi ještě nic neoznámil, protože jinak už by na nás byla dávno přišla policie. Pozdě v noci se vrátila Ari."

"A co zjistila?"

"To nevím, ale něco se jí nezdálo. Řekla jen: Je to svině, koukejte, ať je co nejdřív pryč. Byla našťvaná. Odešla hned k sobě do pokoje a práskla za sebou dveřmi."

"A dál?"

"Druhý den jsme na vás číhali od rána. Byli jsme v průseru a museli jsme vás umlčet, než půjdete na policii. Ale neměli jsme příležitost a už jsme to skoro zabalili, až jste pak přece jen vyšel, to už bylo pozdě v noci. Theo šel za vámi přes most a já jsem přešel autem po druhém mostě, po Lanchidském. Pak jsme si to vyměnili. Theo se bál. A já jsem silnější. Pěstuju si formu."

Chvilí mlčel a pak řekl, jako by to byla omluva:

"To víte, nevěděli jsme, že jste od policie."

Martin Beck neodpověděl.

"Jste od policie?"

"Ano, jsem. Ale teď se vrátíme k Alfu Matssonovi. Říkal jste, že jste se s ním seznámil prostřednictvím slečny Boeckové. To už se znali dlouho?"

"Nějaký čas. Ari byla ve Švédsku s nějakými plavci závodit, a tam se s ním seznámila. Potom ji už nenechali plavat závodně, ale on za ní přišel, když byl tady."

"Jsou Matsson a slečna Boecková dobří přátelé?"

"Ano."

"Mají spolu intimní styky?"

"To myslíte, jako jestli spolu spí? To víte, že jo."

"A vy se slečnou Boeckovou taky spíte?"

"Jo. Když mám chuť. Theo taky. Ari je dobrá."

"Dobrá?"

"No, udělá, co se jí řekne. Stačí se s ní občas vyspat. Já už to teď nedělám tak často. Ono to není zdravé, dělat to moc často. Ale Theo, ten je u ní pořád. Vždycky je potom úplně na dně."

"Nikdy jste se s Matssonem nepohádali?"

"O Ari? O tu se člověk nemusí s nikým hádat."

"A jinak?"

"Pokud šlo o obchody, tak ne. To na něj bylo spolehnutí."

"A jinak?"

"No, jednou dělal potíže, tak jsem mu musel jednu vrazit. To byl samozřejmě pod párou. Ari se o něj pak postarala a uklidnila ho. To už je dávno."

"Kde myslíte, že je Matsson teď?"

Radeberger bezmocně zavrtěl hlavou.

"To nevím. Asi někde tady."

"S někým jiným se tady nestýkal?"

"Prostě vždycky přijel, dostal zboží a zaplatil. A pak napsal nějakou tu reportáž do novin, aby měl neprůstřelné alibi. No a za tři čtyři dny jel zase domů."

Martin Beck chvíli tiše pozoroval muže, který se ho pokusil zabít.

"Myslím, že to bude stačit," řekl a zastavil magnetofon.

Němec měl zřejmě ještě něco na srdci.

"Poslyšte, to ... včera. Můžete mi to odpustit?"

"Ne. To nemůžu. Sbohem."

Pokynul strážnému, ten vstal, vzal vězně za loket a vedl ho ke dveřím. Martin Beck se za plavovlasým Teutonem zamyšleně díval. Pak řekl:

"Okamžik, pane Radebergere. Tady totiž nejde o mne osobně. Vy jste se včera pokusil zavraždit člověka, abyste zachránil vlastní kůži. Naplánoval jste vraždu, jak nejlíp jste dovedl, a není vaší zásluhou, že se vám to nepovedlo. To nebylo jen porušení zákona, byl to také zločin proti jistému životnímu pravidlu a důležitému životnímu principu. Proto se to nedá odpustit, To jsem vám chtěl říct. Přemýšlejte o tom."

Martin Beck vrátil pásek na magnetofonu, vytáhl cívkou, vložil ji do kazety a šel zpátky ke Szlukovi.

"Budete asi mít pravdu. Možná že ho opravdu nezabili."

"No jo, říkal jsem vám to," pravil Szluka. "Myslím, že to tak nebylo. My po něm teď pátráme všemi prostředky, které máme k dispozici."

"My taky."

"Je váš úkol teď už oficiální?"

"Pokud vím, tak ne."

Szluka se škrábal v zátylku.

"Je to divné," bručel.

"Co?"

"Že ho nemůžeme najít."

O půl hodiny později byl už zpátky v hotelu. Byl čas na večeři. Nad Dunajem se snášel soumrak, na druhé straně řeky viděl nábreží, kamennou zídku a schodiště.

/XVIII/

Martin Beck se převlékl a byl už na odchodu do restaurace, když zazvonil telefon.

"Ze Stockholmu," pravila telefonistka. "Nějaký redaktor Eriksson."

Jméno poznal, byl to šéf Alfa Matssona, vedoucí osobnost průbojného a ctižádostivého týdeníku.

V uchu uslyšel suverénní hlas.

"Mluvím s panem komisařem Beckem, že? Tady šéfredaktor Eriksson."

"Vrchní kriminální asistent."

Pan redaktor opravu ignoroval.

"Tedy, jak vidíte, pane komisaři, jsem plně zpraven o vašem úkolu. Nakonec jsem to byl já, kdo vás nasadil na stopu.

Kromě toho mám taky velmi dobré kontakty na ministerstvu."

Jeho příšerný jmenovec tedy přesně dle očekávání nedokázal držet hubu.

"Jste tam ještě?"

"Jsem."

"Měli bychom se asi vyjadřovat poněkud opatrně, jistě chápete, jak to myslím. Ze všeho nejdřív jsem se chtěl zeptat na tohle: setkal jste se s osobou, po níž pátráte?"

"S Matssonem? Ne, ještě ne."

"Nemáte ani tu nejmenší stopu?"

"Ne."

"Ale to je prostě neslýchané."

"Ano."

"Ano, tedy, jak bych to řekl ... jaké je tam ovzduší?"

"Horko. Po ránu trochu mlhy."

"Prosím? Po ránu trochu mlhy. Ano, myslím, že vám rozumím. Ano, jistě. Jenže situace je tedy taková, že už nemůžeme celou věc dále utajovat, chceme-li dostat své odpovědnosti před veřejností. To, co se stalo, je totiž přece něco naprosto neuvěřitelného, a když to domyslíme do všech důsledků, plynou z toho nemilé vyhlídky. Kromě toho máme také za Matssona osobní odpovědnost. Je to jeden z našich nejlepších pracovníků, skvělý muž, naprosto čestný a věrný. Mám ho ve svém štábu už řadu let a vím, co říkám."

"Kde?"

"Prosím?"

"Kde jste to říkal, že ho máte?"

"Aha. No ve svém štábu. To my tak říkáme, víte, redakční štáb, že? Takže jak říkám, vím, co mluvím. Mohu se za toho člověka zaručit a to jen zesiluje mou osobní zodpovědnost."

Martin Beck stál nad stolem s telefonem v ruce a myslel na něco jiného. Pokoušel se představit si, jak pan šéfredaktor asi vypadá. Patrně to bude tučný, nafouklý muž s prasečíma očkami a zrzavým plnovousem.

"Proto jsem dnes učinil rozhodnutí otisknout první ze série článků o Alfě Matssonovi již v příštím vydání mého časopisu, tedy příští týden. V pondělí, rozumíte, odklad nepřichází v úvahu. Nastal okamžik, kdy je nutné soustředit pozornost celé veřejnosti na tuhle záležitost. Jak říkám, chtěl jsem se jen ujistit, jestli mu nejste na stopě."

"Já myslím, že byste měl ten svůj článek vzít a..." V posledním okamžiku se Martin Beck zkontroloval a dodal:

"...hodit ho do koše."

"Prosím? Co jste to říkal? Nerozuměl jsem."

"Přečtěte si zítra noviny," řekl Martin Beck a zavěsil.

Hlad ho při tomhle rozhovoru docela přešel. Vytáhl láhev a nalil si trošku whisky. Posadil se a přemýšlel. Měl mizernou náladu a bolela ho hlava a kromě toho se zachoval nezdvořile. Ale tím si hlavu nelámá.

Alf Matsson přijel do Budapešti dvaadvacátého července. Viděl ho personál pasové kontroly. Taxíkem odjel do hotelu Ifjúság a přenocoval tam. V recepci nebo ve vrátnici ho musel někdo vidět a mluvit s ním. Ráno třiaadvacátého července se přestěhoval - opět taxíkem - do hotelu Dunaj a zůstal tam všeho všudy půl hodiny. Kolem desáté dopoledne odešel. Personál v recepci si ho všiml.

A od té chvíle se zdá, že s Alfem Matssonem nikdo nemluvil a že ho nikdo neviděl. Zanechal po sobě jedinou stopu.

Klíč od hotelového pokoje, který se podle Szluka našel na schodišti policejní stanice.

Pokud Fröbe a Radeberger mluví pravdu, nedostavil se na schůzku do Ujpestu a nemohli ho tedy ani unést, ani zabít.

Takže se Alf Matsson, neznámo jak, prostě vypařil. Materiál, který byl k dispozici, byl nesmírně hubený, ale bylo to to jediné, s čím se dalo pracovat.

Na maďarské půdě vstoupilo s Matssonem do spojení nejméně pět lidí, a ty je možno považovat za svědky. Pracovník pasové kontroly, dva taxikáři a dvě osoby v recepcích.

Jestliže se mu stalo něco naprosto nečekaného, jestliže ho například někdo přepadl nebo unesl, jestliže ho postihlo náhlé pominutí smyslů nebo jestliže zahynul při nějakém neštěstí, pak jsou svědecké výpovědi bezcenné. Ale jestliže se nějakým způsobem dobrovolně učinil neviditelným, mohl si někdo z těch pěti lidí všimnout v tom, jak vypadal, nebo jak se choval, nějaké podrobnosti, která by mohla mít význam pro vyřešení celé záležitosti.

Martin Beck sám s dvěma z těchto pěti hypotetických svědků hovořil. Ale vzhledem k jazykovým potížím si nebyl jist, jestli se mu opravdu podařilo dostat z nich všechno, co potřeboval. Dva taxikáře a muže od pasové policie nenašel, a kdyby je třeba i našel, stejně by se s nimi asi nedomluvil.

Jediný podstatný materiál, který měl Martin Beck k dispozici, byla Matssonova zavazadla a jeho pas. Ani jedno, ani druhé mu toho moc neřeklo.

Tohle bylo tedy shrnutí případu Alfa Matssona. Nanejvýš deprimující, protože dokazovalo mimo veškerou pochybnost, že pokud jde o Martina Becka, je s řešením případu definitivně v úzkých. Jestliže má v Matssonově zmizení opravdu prsty pašerácká banda - a sotva to bude jinak -, objasní celý případ dříve či později Szluka. On sám může maďarské policii nejspíš pomoci, když se vrátí domů, zapojí do práce na případu specialisty z oddělení narkotik a bude se snažit rozluštit švédskou stránku téhle zamotané záležitosti.

Martin Beck se rozhodl a výsledkem jeho rozhodnutí byly dva telefonní hovory.

Nejdřív pečlivě oblečený mladý muž z velvyslanectví.

"Podařilo se vám ho najít?"

"Ne."

"Takže jinými slovy není nic nového?"

"Matsson pašoval narkotika. Pátrá po něm maďarská policie. A musíme vyhlásit pátrání přes Interpol."

"To je ovšem velice nepříjemné."

"To je."

"A co z toho vyplývá pro vás?"

"Vrátím se domů. A hned zítra, pokud to půjde zařídit. Tohle je jediná věc, v které bych vás chtěl požádat o pomoc."

"Bude to asi dost těžké, ale udělám, co bude v mých silách."

"Kdybyste byl tak hodný. Velice mi na tom záleží."

"Zavolám vám zítra ráno."

"Děkuju."

"Na shledanou. Doufám, že se vám tady alespoň těch pár dnů vydařilo."

"Jistě, vydařilo, velmi. Na shledanou."

A pak Szluka. Byl na svém místě na policejním ředitelství.

"Zítra se vracím do Švédska."

"Aha. Šťastnou cestu."

"Výsledky našeho pátrání dostanete, jakmile budou k dispozici."

"Vy také. Matssona jsme ještě nenašli."

"Udivuje vás to?"

"Velmi. Řeknu vám upřímně, že jsem něco takového ještě nezažil. Ale my ho najdeme, nebude to trvat dlouho."

"Kempingy už jste probrali?"

"Teď se na tom právě pracuje. Je to časově dost náročné. Mimochodem, Fröbe se pokusil spáchat sebevraždu."

"Jak to dopadlo?"

"Pochopitelně se mu to nepovedlo. Vrhel se hlavou proti zdi. Udělal si bouli. Dal jsem ho přemístit na psychiatrii. Doktoři říkají, že je maniodepresivní. Nevím, jestli bychom tam za ním neměli poslat taky tu holku."

"A Radeberger?"

"Ten je hodný. Ptá se, jestli je ve vězení tělocvična. Je."

"Chtěl jsem vás o něco poprosit."

"Prosím."

"Vím, že Matsson hovořil v Budapešti od pátku večer do soboty dopoledne celkem s pěti lidmi."

"Dva recepční a dva taxikáři. Kde jste vzal toho pátého?"

"Pasová kontrola."

"Má jediná omluva je, že jsem nebyl šestatřicet hodin doma. Chtěl byste, abychom je vyslechli?"

"Kdybyste byl tak hodný. Všecko, co si pamatuji. Co říkal, jak se choval, co měl na sobě."

"Jasně."

"Budete to pak moci dát přeložit do němčiny nebo do angličtiny a poslat to letecky do Stockholmu?"

"Dálnopisem to bude rychlejší. Možná že to stačíme, ještě než odjedete."

"To těžko. Pojedu asi už někdy kolem jedenácté."

"Naše rychlost je příslovečná. Před rokem ukradl nějaký kapsář u Népstadionu manželce ministra obchodu kabelku. Sedla na taxí a jela sem, aby krádež oznámila. A když přijela, dostala kabelku ve vrátnici zpátky. Z toho žijeme už dlouho. No, uvidíme."

"Děkuju mockrát. A na shledanou."

"Na shledanou. Škoda, že jsme neměli příležitost pohovořit si taky trochu neformálně."

Martin Beck chvíli přemýšlel. Pak si objednal Stockholm. Spojení dostal asi za deset minut.

"Lennart někam jel," pravila pani Kollbergová. "Jako obvykle neřekl kam. Služební cesta, vrátím se v neděli, dávej na sebe pozor. Jel vozem. Mít za muže policajta není žádná legrace."

Takže snad Melander. Tentokrát čekal jen pět minut.

"Ahoj. Vyrušuju?"

"Právě jsem si vlezl do postele."

Melander byl pověstný tím, že měl neuvěřitelnou paměť, spal deset hodin denně a měl zvláštní schopnost nalézat se v kteroukoliv denní dobu na záchodě.

"Děláš taky případ Alfa Matssona?"

"Jistě."

"Pokus se zjistit, co dělal ten večer, než odjel. Podrobně. Jak se choval, co říkal, co měl na sobě."

"Teď večer?"

"Zítra stačí."

"Dobře."

"Tak ahoj."

"Ahoj."

Martin Beck dotelefonoval. Vzal si pero a papír a šel dolů.

Zavazadla Alfa Matssona byla ještě stále v kanceláři za vrátnicí.

Vzal psací stroj, otevřel ho, vložil do něho papír a psal:

Psací stroj Erika s kufíkem.

Žlutohnědý vepřovicový kufr s řemenem, nový.

Otevřel kufr a obsah vyložil na stůl. Psal dál:

Košile károvaná, černošedá.

Košile letní, hnědá.

Košile bílá, popelínová, čerstvě vypraná. Prádelna Metron, Hagaská ulice.

Světle šedé gabardénové kalhoty, čerstvě vyžehlené.

Tři kapesníky, bílé.

Čtyři páry ponožek, hnědé, tmavomodré, světlošedé, vínově červené.

Dvoje barevné spodky, zeleně kárované.

Jedno síťové tilko.

Jeden pár světle hnědých semišových mokasínů.

Zasmušile pozoroval jakýsi podivný kus oděvu ne nepodobný saku, pak ho vzal do ruky a šel za dívkou v recepci.

Byla velice hezká, příjemná a přirozená. Malá, s pěknou postavičkou, měla dlouhé prsty, pěkná lýtka, vysoké nártý, sem tam černý chloupek na lýtku, pod sukní dlouhá stehna. Prsteny žádné. Nepřítomně se na ni díval.

"Jak se říká tadyhle tomu?" řekl.

"Žerzejový blejzr," odpověděla.

Zůstal stát a na něco myslel. Dívka zrudla. Přešla na druhý konec pultu, stáhla si šaty, uhladila podprsenku a podvazkový pás. Nechápal proč. Šel zpátky, sedl ke stroji a psal:

Tmavomodrý žerzejový blejzr.

58 archů kancelářského papíru, formát A 4.

Guma na gumování.

Elektrický holicí strojek Remington.

"Noční poutník" od Kurta Salomonsena.

Toaletní potřeby v pouzdře.

Obsah pouzdra:

Voda po holení Tabac.

Tuba zubní pasty Squibb, načatá.

Zubní kartáček.

Ústní voda Vademecum.

Magnecyl s kodeinem, originál krabička, nenačatá.

Tmavomodrá náprsní peněženka z umělé hmoty.

500 dolarů v dvacetidolarových bankovkách.

600 švédských korun ve stokorunách nového typu.

Zapsáno na psacím stroji Alfa Matssona.

Všecko zabalil, seznam složil a šel. Dívka v recepci se na něj zmateně dívala. Vypadala ještě rozkošněji než předtím. Martin Beck šel do restaurace a dal si pozdní večeři. Snědl ji stále s tímž nepřítomným výrazem. Číšník před něj na stůl postavil švédskou vlaječku. Houslista se přisouval k jeho stolu a hrál mu do ouška Ó, můj krásný Värmlande. Martin Beck dělal, že si toho nevšímá. Kávu vypil jedním douškem, nečekal na účet, položil na stůl červenou stoforintovou bankovku a šel spát.

/XIX/

Bylo sotva pár minut po deváté, když zavolal mladý muž z velvyslanectví. "Máte štěstí," pronesl. "Podařilo se mi dostat pro vás místo v letadle, které odlétá ve dvanáct hodin. Ve třináct padesát jste v Praze a máte pět minut, abyste stihl linku SAS do Kodaně." "Děkuju," řekl Martin Beck. "Nebylo to snadné, zařídít to tak nahonem. Můžete si letenku v Malévu vyzvednout sám? S placením jsem to zařídil, takže jde jen o to, si ji vyzvednout." "Samozřejmě," ujistil ho Martin Beck. "Děkuju vám mockrát." "Tak šťastnou cestu, pane Becku. Jsme rádi, že jste se přijel podívat." "Děkuju," pravil Martin Beck. "Na shledanou." Letenka byla opravdu připravená u černovlasé krásky s loknami, s kterou mluvil před třemi dny. Vrátil se do hotelu, zabalil a sedl si k oknu. Kouřil a díval se na řeku. Pak odešel z pokoje, kde bydlel pět dní, a Alf Mattson půl hodiny, šel do recepcie a požádal, aby mu zavolali taxík. Když vyšel na schodiště před hotelem, uviděl, že se po ulici zběsile řítí modrobílá policejní auto. Zabrzdilo před hotelem, z vozu vyskočil uniformovaný policista, kterého ještě neviděl, a hnál se otočnými dveřmi do hotelu. Martin Beck stačil zahlédnout, že drží v ruce obálku. Taxík přijel a zastavil za policejním vozem. Dveřník z šedivým knírkem mu otevřel zadní dvířka. Martin Beck ho požádal, aby chvíli počkal, a vešel do otočných dveří, do nichž v touž chvíli z druhé strany vletěl policista s vrátným v patách. Když uviděl vrátný Martina Becka, začal na něj mávat a ukazovat na policistu. Když oběhli ve dveřích několikrát kolem dokola, podařilo se jim všem sejít se venku na schodech a Martin Beck dostal svou obálku. Nastoupil do taxíku, ale předtím ještě rozdělil mezi vrátného a dveřníka poslední zbytek maďarských mincí. V letadle se vedle něho ocitl vychloubačný a ukřičený Angličan, vešel se mu na krk, prskal mu do obličeje a vypravoval mu příběhy ze své naprosto nezajímavé existence jakéhosi obchodního cestáka. V Praze stačil Martin Beck proběhnout tranzitní halou a vřítit se do dalšího letadla, než odstavili schůdky. Ke svému obrovskému ulehčení shledal, že prskající Angličan tam není, a když vzlétli, otevřel obálku. Szluka a jeho lidé se opravdu snažili, aby dostali své pověsti rychlých mužů. Vyslechli šest svědků a sepsali o tom záznam v řeči anglické. Martin Beck četl:

Záznam o výsledku policii známých osob, jež byly ve styku s pohřešovaným švédským státním příslušníkem Alfem Matssonem od jeho přiletu do Budapešti na letiště Ferihegy dne 22. července 1966 ve 22.15 SEČ do jeho odchodu z hotelu Dunaj v Budapešti v přesně nezjištěnou hodinu mezi 10.00 a 11.00 SEČ dne 23. července t. r.

Příslušník pasové kontroly Ferenc Havas, který měl jako jediný službu na letišti Ferihegy v noci z 22. na 23. července 1966, vypovídá, že se naprosto nepamatuje, že by Alfa Matssona byl viděl.

Řidič nájemného vozu Jánoš Lucács vypovídá, že si pamatuje, že v noci z 22. na 23. vezl cestujícího z letiště Ferihegy do hotelu Ifjúság. Tento cestující byl podle Lucácsovy výpovědi ve stáří 25 až 30 let, měl plnovous a mluvil německy. Lucács německý jazyk neovládá a pochopil pouze to, že si zákazník přeje, aby ho zavezl do hotelu Ifjúság. Lucács se domnívá, že cestující měl ruční zavazadlo, které si postavil vedle sebe na zadní sedadlo vozu.

Studující medicíny Leo Szabó, noční vrátný v hotelu Ifjúság, měl službu v noci z 22. na 23. Pamatuje se na muže, který přišel do hotelu pozdě večer v době mezi 17. a 24. červencem. Vše nasvědčuje tomu, že tento muž byl Alf Matsson, přestože si Szabó nepamatuje ani přesnou dobu jeho příchodu, ani jeho jméno či národnost. Podle Szaba byl muž ve věku 30 až 35 let, mluvil dobře anglicky a měl plnovous. Měl na sobě světlé kalhoty, modré sako, patrně bílou košili a vázanku a měl lehká zavazadla, jeden nebo dva kusy. Szabó se domnívá, že muže viděl pouze jednou, při této příležitosti.

Řidič nájemného vozu Béla Peter vezl Alfa Matssona z hotelu Ifjúság do hotelu Dunaj ráno 23. července. Pamatuje si na mladého muže s hnědým plnovousem a brýlemi. Jeho zavazadla se skládala z jednoho většího a jednoho menšího kufříku; menší z obou zavazadel byl patrně psací stroj.

Vrátný hotelu Dunaj, Béla Kovács, přijal 23. července dopoledne od Matssona pas a vydal mu klíč od pokoje číslo 105. Podle Kovácsa měl na sobe Matsson světlé, asi šedivé kalhoty, bílou košili, modré sako a jednobarevnou vázanku. Přes ruku měl přehozený světlý kabát.

Eva Petrovichová, recepční úřednice v témž hotelu, viděla Matssona, když přišel před desátou hodinou dopolední dne 23. července a když asi o půl hodiny později odcházel. Ze všech svědků poskytla nejpřesnější popis Matssona a vypovídá, že si je spolehlivě jista všemi podrobnostmi s výjimkou barvy vázanky. Podle Miss Petrovichové měl na sobě Matsson při příchodu i při odchodu totéž. Matsson je podle Miss Petrovichové střední velikosti, má modré oči, tmavě kaštanové vlasy, plnovous a měl brýle v ocelových obroučkách. Měl na sobě světlé šedé kalhoty, tmavomodrý letní blejzr, bílou košili, modrou nebo červenou vázanku, béžové mokasíny. Přes ruku měl přehozený béžový popelínový kabát.

Szluka ještě něco připojil:

Jak vidíte, nepodařilo se nám zjistit o nic víc, než co už jsme věděli tak jako tak. Nikdo ze svědků si nepamatoval, že by Matsson dělal nebo říkal něco zvláštního. Popis jeho oblečení, když opouštěl hotel, jsem dal jako doplněk k popisu, který jsme rozeslali po celém území Maďarska. Kdybych se dozvěděl něco nového, okamžitě se ozvu. Šťastnou cestu!

Vilmos Szluka

Martin Beck si přečetl Szlukovu zprávu ještě jednou. Jestlipak Eva Petrovichová je ta dívka, která mu pomohla identifikovat ten podivný kus šatstva v Matssonově kufru? Na zadní straně Szlukova dopisu si napsal:

Světle šedé kalhoty

Bílá košile

Tmavomodrý blejzr

Červená nebo modrá vázanka

Béžové mokasíny

Popelínový kabát

Pak si vytáhl seznam Matssonova kufru, který vyhotovil v Budapešti, a přečetl si ho. Pak všechno složil, strčil do aktovky a zavřel ji.

Opřel se v sedadle a klímal. Nespal, ale seděl takhle až do chvíle, kdy se letadlo začalo snášet řídkými mraky nad Kodaní.

Kastrupské letiště bylo jako vždycky. Musel čekat v nekonečné frontě, než se dostal do tranzitní haly, kde se před nejrůznějšími pulty tlačili lidé nejrůznějších národností. U baru si dal jeden tuborg, aby sebral sílu a trpělivost k obtížnému úkolu vyzvednout si zavazadla.

Bylo po třetí hodině, když konečně vyšel s kufrem na prostranství před letištní budovou. Na parkovišti stála fronta volných taxíků, položil kufr do prvního v řadě, sedl si vedle řidiče a požádal ho, aby ho odvezl do dragorského přístavu.

Trajektová loď, která čekala v přístavišti, zřejmě připravená vyplout, se jmenovala Drogden a byla mimořádně ohyzná. Martin Beck si odložil kufr a aktovku v šatně a šel na palubu podívat se, jak loď vyjíždí z přístavu a vyráží ke švédskému pobřeží.

Po horkých dnech v Budapešti mu mořský větřík připadal chladný, takže si za chvíli šel sednout do lodní restaurace.

Loď byla plná, většina cestujících byly hospodyňky, které si byly v Drageru nakoupit na neděli.

Za necelou hodinu byli na druhé straně a v Limhamnu si okamžitě vzal taxík do Malmö. Řidič byl povídavý a mluvil jižním dialektem, který zněl zrovna tak nesrozumitelně jako maďarština.

/XX/

Taxík zastavil před policejním ředitelstvím na Davidhallském náměstí. Martin Beck vystoupil, vyšel po širokém kamenném schodišti a kufr si uložil u služby ve skleněné kukani v dvoraně. Už tu hezkých pár let nebyl a zase ho ohromila masivní a majestátní přisnost budovy, pompézní dvorany a širokánské chodby. Ve druhém patře zastavil před dveřmi, na kterých bylo napsáno KOMISAŘ, zaklepal a vklouzl dovnitř. Kdosi prohlásil, že Martin Beck ovládá umění, jak být v místnosti, mít za sebou zavřené dveře a zároveň na ně teprve zvenku klepat. Nebyla to tak úplně nepravda.

"Poklona," pravil.

V místnosti byli dva lidé. Jeden stál opřený o rám okna a žvýkal párátka. Byl silný a mohutný. Druhý seděl u stolu a byl vytáhlý, hubený, měl dozadu sčesané vlasy a živé oči. Oba byli v civilu. Muž za stolem se na Martina Becka kriticky zamračil a pronesl:

"Před čtvrt hodinou čtu v novinách, že jsi v cizině a tvrdě bojuješ proti mezinárodním bandám pašeráků narkotik. A za chvíli přijdeš sem a řekneš poklona. Co je tohle za způsoby? Chceš od nás něco?"

"Pamatuješ se na nějakou rvačku na nože, kterou jste tu měli na Tři krále? Nějaký Matsson."

"Ne. Měl bych si to pamatovat?"

"Já se na to pamatuju," řekl muž u okna tupě.

"To je Mílnsson," pravil komisar. "Zabývá se ... jo, co vlastně děláš?"

"Nic. Říkal jsem si, že půjdu domů."

"Přesně tak, nedělá nic a říká si, že půjde domů. Tak co si pamatuje pan kolega Mansson?"

"To už zapomněl."

"A jinak bys nám mohl něčím posloužit?"

"Až v pondělí. Teď už mám volno."

"Prosím tě, musíš takhle mlaskat?"

"Odvykám si kouřit."

"Co si pamatuješ o té rvačce?"

"Nic."

"Vůbec nic?"

"Ne. Dělal to Backlund."

"A co si o tom myslel ten?"

"To nevím. Usilovně to vyšetřoval několik dní. Ale byl mlčenlivost sama."

"To máš štěstí," řekl Martinu Beckovi muž za stolem.

"Jak to?"

"Jo, hovor s Backlundem, to je zážitek," zabručel Mansson.

"No právě. Je totiž ohromně oblíbený. Bude tu pěkně prosím za půl hodinky, rače si vzít pořadové čísílko."

"Děkuju."

"Ten Matsson, to je ten, co ho hledáte?"

"Ano."

"A on je tady v Malmö?"

"Myslím, že ne."

"Není to žádná legrace," pronesl sklíčeně Mansson.

"Co zas?"

"Ty párátka."

"Tak si zapal, krucinál. Kdo tě prosí, abys kousal do párátek."

"Prý existují nějaký s příchutí," pravil Mansson.

Jak důvěrně známý připadal Martinu Beckovi tenhle žargon. Patrně jim někdo zkazil den. Manželky telefonovaly, upozorňovaly, že jim vystydne jídlo, a dotazovaly se, jestli nejsou na světě ještě jiní policajti než zrovna oni.

Nechal je jejich starostem a šel si do kantýny vypít šálek čaje. Vytáhl z kapsy Szlukův zápis a znovu si četl hubené svědecké výpovědi. Někde za ním se odehrával tento rozhovor:

"Nezlobte se, že se ptám, ale tohle má opravdu být kobliha?"

"A co by to bylo?"

"No, snad nějaká vzácná kulturní památka. Bylo by skoro škoda to sníst. Pekařské muzeum by jistě mělo zájem."

"Když nejste spokojen, můžete snad jít jinam, ne?"

"Ano, třeba o dvě patra níž a oznámit vás pro prodej životu nebezpečných zbraní. Já si objednáám koblihu a vy mi dáte zkamenělý zmetek, jaký by člověku nenabídly ani státní dráhy, protože by se lokomotiva musela červenat. Já jsem citlivý člověk a..."

"Citlivý! Vzal jste si ji ostatně sám."

Martin Beck se obrátil a podíval se na Kollberga.

"Ahoj," řekl.

"Ahoj."

Ani jeden, ani druhý nevypadal nějak zvlášť překvapeně. Kollberg odstrčil smrtenosné pečivo a řekl:

"Kdy jsi přijel?"

"Právě teď. Co tu děláš?"

"Přišel jsem si promluvit s nějakým Backlundem."

"Já taky."

"V podstatě jsem sem ale jel kvůli něčemu jinému," pravil Kollberg omluvně.

O deset minut později bylo pět hodin. Sjeli dolů společně. Backlund byl, jak se ukázalo, postarší člověk a vypadal laskavě a obyčejně. Podal jim ruku a řekl:

"To se podívejme! Prominentní návštěva. Ze Stockholmu!"

Přitáhl jim židle, sám se také posadil a pravil:

"Čemu vděčíme za tu čest?"

"Měl jsi tady na Tři krále rvačku na nože," řekl Kollberg. "Nějaký Matsson."

"Ano, to souhlasí. Pamatuju se na to. Případ je uzavřený, prokurátor se rozhodl nepodávat žalobu."

"Co se vlastně stalo?" zeptal se Martin Beck.

"No, stalo a stalo. Moment, já dojdou pro protokol."

Muž jménem Backlund odešel a vrátil se po deseti minutách se sešitým průklepem protokolu. Vypadalo to dosti obsáhle. Chvilu v papírech listoval. Bylo vidět, že z protokolu má radost a že je na něj ještě pořád hrdý. Nakonec řekl:

"Nejlepší bude vzít to pěkně od začátku."

"Jde nám jen zhruba o nějakou představu, jak k tomu došlo," řekl Kollberg.

"Ano, chápu. Šestého ledna letošního roku v nula jedna dvacet tři dostala posádka rádiového vozu, který právě při hlídce projížděl Linného ulicí v Malmö ve složení policejní strážník Kristiansson a policejní strážník Kvant, rozkaz, aby se odebrala na adresu Sveina ulice dvacet šest v Limhamnu, kde byl jeden občan zraněn bodnutím nožem. Kristiansson a Kvant se okamžitě odebrali na příkázané místo, kam dojeli v nula jedna dvacet devět. Na udané adrese se ujali zraněného, který o sobě udal, že je Alf Sixten Matsson, novinář, příslušný do Stockholmu, bydlíště Flemingova třicet čtyři. Matsson vypověděl, že ho napadl a bodl nožem Bengt Eilert Jönsson, novinář, příslušný do Malmö, bytem Sveina ulice dvacet šest. Matsson měl asi pět centimetrů dlouhou tržnou ránu na vrchní straně levé ruky a policejní strážníci Kristiansson a Kvant ho dopravili za účelem ošetření do ambulance Všeobecné nemocnice. Bengt Eilert Jönsson byl zadržen a předveden na kriminální policii v Malmö policejními strážníky Elofssonem a Borglundem, které přivolali na pomoc policejní strážníci Kristiansson a Kvant. Oba byli pod vlivem alkoholu."

"Kristiansson a Kvant?"

Backlund se na Kollberga vyčítavě podíval a pokračoval:

"Po ošetření na pohotovostní ambulanci Všeobecné nemocnice byl i Matsson předveden na kriminální policii v Malmö za účelem svědecké výpovědi. O sobě vypověděl Matsson, že je narozen pátého srpna devatenáct set třicet tři v Molndalu a stále bydlíště že má v..."

"Moment," zarazil ho Martin Beck. "Nemusíme to brát takhle dopodrobna."

"Hm. No, ale musím říct, že si člověk těžko může udělat jasný obraz, když se neuvede všechno."

"A tenhle protokol dává jasný obraz?"

"Na tuhle otázku můžu odpovědět ano i ne. Výpovědi se rozcházejí. Časové údaje rovněž. Výpovědi jsou velice neurčitě. Právě proto se prokurátor rozhodl nepodávat žalobu."

"Kdo vyslýchal Matssona?"

"Já. Vyslýchal jsem ho osobně a velice podrobně."

"Byl opilý?"

Backlund listoval v protokolu.

"Moment. Ano, tady to máme. Přiznal, že požil alkohol, ale popřel, že by býval pil nadměru."

"Jak se choval?"

"O tom tady nemám nic napsáno. Ale Kristiansson udal, že -tadyhle, momentík - že stál na nohou nejistě, že mluvil klidně, ale chvílemi se mu pletl jazyk."

Martin Beck se vzdal. Kollberg byl tvrdohlavější:

"Jak vypadal?"

"O tom nemám v záznamu napsáno nic. Ale vzpomínám si, že byl oblečen pečlivě."

"A jak teda přišel k té ráně?"

"Můžu říct, že je dost obtížné udělat si jasný obraz, jak k tomu vlastně došlo. Výpovědi se velice rozcházejí. Jestli se nemýlím, ano, prosím, Matsson vypověděl, že byl zraněn už někdy kolem půlnoci. Jönsson naproti tomu udal, že se to stalo až po jedné hodině. Bylo hrozně těžké tuto nejasnost objasnit."

"A napadl ho vlastně vůbec ten druhý?"

"Mám tady Jönssonovu výpověď. Bengt Eilert Jönsson vypovídá, že se s Matssonem, s nímž se seznámil při plnění pracovních úkolů, zná téměř tři roky a že jej náhodně potkal pátého ledna dopoledne. Matsson bydlel v hotelu Savoy, a vzhledem k tomu, že byl sám, pozval ho k sobě na večeri na..."

"Dobrá, dobrá, ale co říkal o tom napadení?"

Backlund začínal být trochu podrážděný. Zalistoval o několik stránek dopředu.

"Jönsson popírá, že by ho záměrně napadl, ale přiznává, že někdy kolem jedné hodiny patnácti minut do Matssona strčil, čímž se mohlo stát, že tento upadl a řízl se do ruky o sklenici, kterou v ní držel."

"Ale vždyť ho přece bodl nožem, ne?"

"No ano, o tom pojednává protokol trochu dřív. Já se podívám. Tady to máme. Matsson udává, že krátce před půlnocí se dostal s Bengtem Jönssonem do rvačky, při které byl nožem, který, jak se domnívá, předtím viděl v Jönssonově domácnosti, bodnut do ruky. Tady to vidíte! Před půlnocí! V jednu patnáct! To je rozdíl hodiny a dvaceti minut! Máme tady taky vyjádření lékaře z Všeobecné nemocnice. Ten zranění popsal jako pěticentimetrovou povrchní ránu, která silně krvácela. Okraje rány -"

Kollberg se předklonil a pronikavě se podíval na muže s protokolem.

"Tohleto nás nezajímá. Co si myslíš ty sám? Něco se přece stalo. Proč? A jak k tomu došlo?"

Ten druhý už nedokázal své podráždění skrývat. Sundal si brýle a horečně si je čistil.

"Nonono," pravil. "Stalo a stalo. Všechno je to zaznamenáno tady v protokolu. Když nemůžu pořádně vysvětlit, co je v protokolu, pak nechápu, jak mám celou záležitost objasnit. Jestli chcete, můžete si to projít sami, materiál je vám k dispozici."

Odložil protokol na kraj stolu. Martin Beck facklem netečně listoval a pak se podíval na fotografie z místa činu na posledních stranách spisu. Na fotografiích byla kuchyň, obývací pokoj a kamenné schodiště. Všechno ve vzorném pořádku, čisté a pěkné. Na schodišti bylo několik malinkých skvrnek, velikých asi jako hlavička většího špendlíku. Kdyby nebyly označeny bílými šipkami, nikdo by si jich nevšiml. Přenechal dokument Kollbergovi, chvíli bubnoval prsty na opěradle židle a pak se zeptal:

"Matssona jsi vyslýchal tady?"

"Ano, v téhle místnosti."

"Museli jste spolu mluvit dlouho."

"Ano, byl nucen vypovídat do všech podrobností."

"Jak na tebe zapůsobil? Myslím jako člověk."

Backlund už byl tak podrážděn, že nedokázal sedět klidně. Neustále přerovnával těch pár věcí na lesklé desce stolu, až je nakonec přemístil zase všechny do původního, vzorně uspořádaného stavu.

"Zapůsobil a zapůsobil," prohlásil. "Všechno je to do nejmenší podrobnosti zpracováno v protokolu. Už jsem to říkal. Kromě toho se to stalo na soukromé půdě a Matsson nakonec nechtěl učinit trestní oznámení. Nechápu, co chcete vědět."

Kollberg se do protokolu vůbec nepodíval a odložil ho. Pak učinil poslední zoufalý pokus.

"Chceme vědět, jaký je tvůj osobní názor na Alfa Matssona."

"Žádný nemám," pravil muž odmítavě.

Když odcházeli, seděl u stolu a četl si v protokolu. Díval se tvrdě a odmítavě.

"Páni!" pravil Kollberg ve výtahu.

Bengt Jönsson měl docela prostý přízemní domek s otevřenou verandou a se zahrádkou. Vrátko byla otevřená a na cestičce seděl na bobku u dětského kola světlolasý opálený muž. Ruce měl zamazané od oleje a právě se pokoušel na kolo nasadit spadlý řetěz. Vedle něho stál asi pětiletý klouček s francouzským klíčem v ruce a se zájmem přihlížel. Když Kollberg a Martin Beck vešli otevřenými vrátky, vstal a oťel si ruce o zadek kalhot. Bylo mu kolem třiceti, měl károvanou košili, špinavé khaki kalhoty a dřeváky.

"Bengt Jönsson?" zeptal se Kollberg.

"Ano, to jsem já."

Nedůvěřivé se na ně díval.

"My jsme ze stockholmské kriminální policie," řekl Martin Beck. "Přišli jsme vás požádat o nějaké informace týkající se jednoho vašeho přítele, Alfa Matssona."

"Přítele," pravil blondýn, "to bych teda zrovna neřekl. Jde o to, co se tady zběhlo v zimě? Já myslel, že už je to dávno zapomenuté a pohřbené."

"Jistě, je. Případ je uzavřen a nikdo se tím už nebude zabývat. Nám nejde o vaši úlohu v téhle historii, ale o úlohu Alfa Matssona," řekl Martin Beck.

"Viděl jsem v novinách, že zmizel," odpověděl Bengt Jönsson. "Že snad byl v nějaké pašerácké bandě a vozil sem omamné jedy. Já jsem nevěděl, že bere drogy."

"On je asi taky nebral. Prodával je."

"Ale fuj," řekl Bengt Jönsson. "Co byste chtěli vědět? O těch drogách já nic nevím."

"Mohl byste nám pomoci, abychom si o něm udělali přesnější obraz," řekl Martin Beck.

"Co chcete vědět?" zeptal se blondýn.

"Všechno, co o Alfu Matssonovi víte," ujistil ho Kollberg.

"Moc toho není," řekl Jönsson. "Nevěděl jsem o něm skoro vůbec nic, i když jsem ho znal tři roky. Až do té letošní zimní aféry jsem ho viděl všehovšudy párkrát. Jsem taky novinář a obvykle jsme se potkávali, když jsme někde dělali stejnou práci."

"Řekl byste nám, co se vlastně v zimě stalo?" zeptal se Martin Beck.

"Tak to abysme si radši sedli," pravil Jönsson a šel na verandu. Martin Beck s Kollbergem šli za ním. Měl tam stolek a čtyři proutěné židle, Martin Beck si sedl a nabídl Jönssonovi cigaretu. Kollberg si chvíli podezíravě prohlížel svou židli a pak se zlehka a opatrně posadil. Židle pod jeho vahou povážlivě zaskřípala.

"Rozumějte, to, co nám řeknete, nás zajímá jen jako svědectví o povaze Alfa Matssona. Pokud jde o tu rvačku, nemáme ani my, ani malmöská policie vůbec žádný důvod znovu se v tom šťourat," řekl Martin Beck. "Jak k tomu došlo?"

"Potkal jsem Matssona čirou náhodou na ulici. Bydlel v Malmö v hotelu a já jsem ho pozval k nám na večeři. Neměl jsem ho vlastně nijak zvlášť v lásce, ale byl tady sám a říkal mi, abychom šli do hospody, tak jsem si myslel, že bude lepší, když přijde on k nám. Přijel taxíkem a myslím, že přijel střízlivý. Nebo aspoň skoro. Pak jsme večeřeli, já jsem přinesl k jídlu taky něco ostřejšího a myslím, že jsme nasávali oba dost. Po večeři jsme hráli desky, pili skotskou a bavili jsme se. On se strašně rychle opil a začal být nepříjemný. Moje žena tady měla jednu přítelkyni na návštěvě a Alfe se na ni najednou zčistajasna obrátil a povídá: 'S tebou bych si dal, bucho!'"

Bengt Jönsson se odmlčel, Martin Beck přikývl a řekl:

"Pokračujte."

"Takhle to opravdu řekl. Přítelkyně mé ženy z toho byla poněkud konsternovaná, protože není na něco takového zvyklá. A žena se naštvála a řekla Alfovi, že je sprosták a lump, on zas řekl mé ženě, že je děvka, a vůbec se choval jak prase. To už mě popadl taky vztek a řekl jsem mu, aby se koukal chovat slušně. No a děvčata šly do vedlejšího pokoje."

Znovu se odmlčel a Kollberg se zeptal:

"To byl pokaždé takhle nepříjemný, když se opil?"

"Nevím. Já jsem ho předtím nikdy opilého neviděl."

"A co se stalo potom?" zeptal se Martin Beck.

"No, seděli jsme dál a popíjeli skotskou. Já jsem ani moc nepil a měl jsem dojem, že jsem skoro střízlivý. Ale Alfe byl čím dál tím opilejší, válel se v křesle a skytal a krkal a pak najednou začal zvracet. Podařilo se mi vytáhnout ho na záchod, pak se trochu vzpamatoval a vypadal střízlivější. Když jsem mu řekl, že to po něm budeme muset uklidit, tak mi odpověděl: 'To snad může udělat ta tvoje děvka, ne?' To mě teda dožralo na nejvyšší míru a řekl jsem mu, aby okamžitě vypadl, že ho nechci mít doma už ani minutu. Ale on se jen chechtal, seděl klidně dál a škytal. Řekl jsem, že mu zavolám taxík, ale on prohlásil, že tady zůstane, protože se hodlá vyspat s mou ženou. To už jsem mu jednu vrazil, ale když vstal, začal vykládat zase nějaké sprostárný o mé ženě, a tak jsem mu dal ještě jednu. Převalil se přes stůl a rozbil nějaké skleničky. Já jsem se ho dál snažil dostat ven z baráku, ale on prostě odmítal odejít. Nakonec zavolala žena na policii, protože to prostě vypadalo, že se ho jinak nezbavíme."

"Byl zraněn na ruce, ne?" řekl Kollberg. "Jak k tomu došlo?"

"Viděl jsem, že mu teče krev, ale myslel jsem, že to není nic zvláštního. Kromě toho jsem měl takový vztek, že mi bylo všechno fuk. Řízl se o sklenici, když padal přes stůl. On potom tvrdil, že jsem na něj šel s nožem, ale to je lež. Já jsem žádný nůž vůbec neměl. No a pak mě až do rána vyslýchali na policii. Veselý večírek, to vám povím."

"Viděl jste Alfa Matssona od té doby?" zeptal se Kollberg.

"Ale fuj, co vás napadá. Naposledy to ráno na policii. Seděl na chodbě, když jsem odcházel od toho fiz... pardon, od toho policisty, co mě vyslýchal. A to měl ještě tu drzost, že mi řekl: 'Hele, ty máš ještě doma trochu chlastu, tak potom pojedem k tobě a dopijem to.' Ani jsem mu neodpověděl a od té doby jsem ho díkybohu neviděl."

Bengt Jönsson vstal a šel za klučinou, který stál u kola a tloukl francouzským klíčem do řetězu. Sedl si na bobek a dal se znovu do práce na řetězu.

"Víc už vám o tom říct nemůžu," řekl přes rameno. "Přesně takhle to bylo."

Martin Beck a Kollberg vstali; kývl jim na pozdrav, když vycházeli vrátky ze zahrady na ulici.

Na cestě do Malmö řekl Kollberg:

"Milý človíček, ten náš Matsson, co? Připadá mi, že lidstvo neutrpí žádnou velkou ztrátu, jestli se mu opravdu něco stalo. Jenom je škoda, že máš zkaženou dovolenou."

/XXI/

Kollberg bydlel v hotelu Sv. Jorgen u náměstí Gustava Adolfa, a když vyzvedli kufr Martina Becka na policejním ředitelství, odjeli do hotelu. Bylo plně obsazeno, ale Kollberg nasadil svou osvědčenou výmluvnost a netrvalo dlouho a volný pokoj byl na světě.

Martinu Beckovi se nechtělo ani vybalovat. Že by zavolal ženě na ostrov? Ale podíval se na hodinky a usoudil, že už je pozdě. Asi by neměla zrovna dvakrát velkou radost, kdyby musela ve tmě veslovat přes průliv, aby slyšela, jak jí říká, že neví, kdy se vrátí.

Svlékl se a šel do koupelny. Byl zrovna pod sprchou, když uslyšel Kollbergovo typické zabušení na dveře. Když si otevíral pokoj, zapomněl Martin Beck zvenku klíč ve dveřích, takže netrvalo ani vteřinu a Kollberg se vřítel dovnitř a začal na něj křičet.

Martin Beck zastavil sprchu, zabalil se do osušky a šel za Kollbergem.

"Napadla mě strašlivá myšlenka," pravil Kollberg. "Už je to pět dní, co tady byla letošní račí premiéra a ty jsi ještě určitě neměl raka ani jednou. Nebo mají v Maďarsku taky raky?"

"Když, tak o tom já nevím," pravil Martin Beck. "Já jsem alespoň žádné neviděl."

"Obleč se. Stůl už jsem objednal."

V restauraci bylo plno, ale v koutku měli rezervovaný stůl s příslušnou račí výbavou. Každý měl na talíři papírovou čepici a papírový bryndáček s červeně natištěným veršíkem. Sedli si a Martin Beck se pochmurně zadíval na svou čepici z modrého krepového papíru. Měla nehet z lesklé lepenky a zlatými písmeny na ní bylo napsáno Policie.

Raci byli vynikající, a tak toho při jídle moc nenamluvili. Když je spořádali, měl Kollberg ještě hlad, což měl skoro pořád, a objednal si ještě svíčkové řezy. Čekali, až mu je přinesou, a Kollberg řekl:

"Byli tam čtyři chlapi a jedna ženská ten večer, než odjel. Napsal jsem ti seznam. Mám ho nahoře v pokoji."

"Výborně," pravil Martin Beck. "Bylo to těžké?"

"Ani ne. Pomohl mi Melander."

"Vidíš, Melander. Kolik je hodin?"

"Půl desáté."

Martin Beck vstal a nechal Kollberga o samotě se svíčkovými řezy.

Melander už byl pochopitelně v posteli a Martin Beck trpělivě poslouchal, jak telefon vyzvání, než se na druhém konci ozval známý hlas.

"Už jsi spal?"

"Ano, ale to nevadí. Už jsi zase doma?"

"Ne, jsem v Malmö. Co jsi zjistil o Alf Matssonovi?"

"Udělal jsem to, o co jsi mě žádal. Chceš to slyšet hned teď?"

"Děkuju, rád bych."

"Tak moment."

Melander zmizel, ale za chvíli byl zpátky.

"Mám to písemně, ale nechal jsem to asi ležet někde v kanceláři. Ale snad ti to budu moci zreprodukovat z paměti," řekl.

"Abys nemohl," řekl Martin Beck.

"Takže jde o úterý jedenadvacátého července. Dopoledne byl Matsson nejdřív v redakci, kde si u sekretářky vyzvedl letenky a v pokladně si vybral čtyři sta korun na hotovosti. Pak si jel na maďarské velvyslanectví pro pas a vízum a odtamtud domů do Flemingovy ulice, kde už si možná sbalil kufr. Rozhodně se ale převlékl. Dopoledne měl šedivé kalhoty, šedivé žerzejové tričko, modrý pletený blejzr bez klop a béžové mokasíny. Odpoledne a večer měl na sobě letní šedomodrý oblek, bílou košili, černou pletenou kravatu, lehké černé polobotky a béžový popelínový kabát."

V budce bylo horko. Martinu Beckovi se podařilo vylovit z kapsy jakýsi útržek papíru a na ten si teď během

Melanderova výkladu škrábal nějaké poznámky.

"Ano, jen klidně pokračuj," řekl.

"Ve čtvrt na jednu odjel taxíkem z Flemingovy ulice do hospody U korbelu, kde obědval ve společnosti Svena Erika Molina, Pera Kronkvista a Pii Boltové. Jmenuje se Ingrid, ale říkají jí Pia. Při jídle i po něm vypil hodně piva. Pia Boltová ve tři hodiny odešla a ti tři zůstali dál. O hodinu později, tedy někdy kolem čtvrté, přišli Stig Lund a Åke Gunnarsson a přisedli si k jejich stolu. To už začali pít ostré. Alf Matsson pil skotskou s ledem a sodou. U stolu se mluvilo obvyklým novinářským žargonem, ale servírka si pamatuje, že Matsson mluvil o své cestě. Nevěděla ale, kam měl jet."

"Byl opilý?" zeptal se Martin Beck.

"No, trochu opilý být musel, ale ne tak, aby to na něm bylo vidět. Alespoň ne v tu dobu. Můžeš chvíličku počkat?"

Melander opět zmizel, Martin Beck otevřel dveře budky dokořán, a zatímco čekal, vpustil dovnitř trochu vzduchu.

Melander se vrátil.

"Já jsem si šel jenom vzít župan. Tak kde jsme to byli? Jo, U korbele. V šest hodin odešla společnost, tedy Kronkvist, Lund, Gunnarsson, Molin a Matsson od Korbele a taxíky odjela do restaurace Svatý pokoj, kde večereli a pili. Hovor se točil většinou kolem společných známých, pití a děvčat. Alf Matsson už začínal být pěkně pod párou a hodně nahlas komentoval různé hosty ženského pohlaví v hospodě. V půl desáté odjelo všech pět společně autem do Opera baru. Tam pitka pokračovala. Alf Matsson pil whisky. Pia Boková, která už v Opera baru byla, si přisedla k Matssonovi a těm čtyřem dalším. Kolem dvanácté odešli z restaurace Kronkvist a Lund a něco před jednou pak Pia Boltová společně s Molinem. Všichni byli opilí. Matsson s Gunnarssonem tam zůstali až do zavírací doby a byli oba velmi opilí. Matsson

se sotva držel na nohou a obtěžoval několik žen mezi hosty. Nepodařilo se mi zjistit, co se dělo dál, ale patrně odjel domů taxíkem."

"Odjíždět ho neviděl nikdo?"

"Ne, z těch lidí, s kterými jsem mluvil já, nikdo. Většina hostů, kteří v tu dobu odjížděli, byla více či méně opilá a personál pospíchal domů."

"Děkuju ti moc," řekl Martin Beck. "Udělal bys pro mě ještě něco? Zajdi zítra ráno do Matssonova bytu a podívej se, jestli tam někde najdeš ten šedomodrý oblek, co měl ten večer na sobě."

"Copak tys tam nebyl?" zeptal se Melander. "Ještě než jsi odjel?"

"Ale byl," řekl Martin Beck, "jenže nemám tvou fenomenální paměť. Tak si jdi zase pěkně lehnout a spát. Já ti zítra ráno zavolám."

Vrátil se ke Kollbergovi, ten už měl v sobě jak svíčkové řezy, tak i jakýsi moučník, po němž se na talíři, který měl ještě před sebou, táhly ulepené růžové šmouhy.

"Přišel na něco?" zeptal se Kollberg.

"Nevím," zabručel Martin Beck. "Možná."

Pili kávu a Martin Beck vyprávěl o Budapešti a Szlukovi a o Ari Boeckové a jejich německých přítelích. Pak vyjeli výtahem nahoru a Martin Beck si zašel pro Kollbergův na stroji napsaný seznam. Pak šel do svého pokoje.

Svlékl se, rozsvítil lampičku na nočním stolku a zhasl lustr. Lehl si a začal číst:

Ingrid (Pia) Boltová, nar. 1939 v Norrköpingu, svobodná, sekretářka, vlastní byt Strindbergova ulice 51.

Patří do téže party jako Matsson, ale Matssona příliš v lásce nemá a patrně spolu nikdy neměli poměr. Asi rok žila se Stigem Lundem, až donedávna. Teď se zdá, že chodí s Molinem. Sekretářka v módním návrhářství Studio 45.

Per Kronkvist, nar. 1936 v Luleå, rozvedený, reportér vecerníku. Byt společně s Lundem, Sveina třída 88.

Patří do party, ale s Matssonem se moc nepřátelí. Rozveden v Luleå 1963, od té doby bydlí ve Stockholmu. Hodně pije, nervózní, roztěkaný. Působí hloupě, ale docela mile. Seděl v květnu 1965 pro řízení v opilém stavu.

Stig Lund, nar. 1932 v Göteborgu, svobodný, fotograf u téhož listu jako Kronkvist. Byt na Sveině třídě patří redakci.

Přišel do Stockholmu 1960 a Matssona zná už od té doby. Dříve spolu bývali hodně, ale v posledních dvou letech se vídají už jen proto, že chodí do týchž hospod. Nemluva, tichý, hodně pije, a když se opije, usne obyčejně u stolu.

Bývalý sportovec, v letech 1945-51 dělal závodně atletiku a specializoval se na dlouhé tratě.

Ake Gunnarsson, nar. 1932 v Jakobstadu ve Finsku. Svobodný, motoristický novinář. Vlastní byt Svartenská ulice 6.

Do Švédska přišel 1950. Od roku 1959 pracuje pro různé motoristické časopisy a pro denní tisk. Kromě toho různá krátkodobá zaměstnání, m. j. jako automechanik. Do bytu ve Svartenské ulici se nastěhoval letos 1. července, do té doby bydlel v Hagalundu. Začátkem září si bere nějaké děvče z Uppsaly, která do party nepatří. Není s M. v bližších vztazích než výše jmenovaní. Pije hodně, ale když je opilý, nevypadá na to. Dělá dojem velice inteligentního člověka.

Sven-Erik Molin, nar. 1933 ve Stockholmu, rozvedený, novinář, vila v Enskede.

"Nejlepší přítel" Alfa Matssona, t. j. tvrdí, že je jeho nejlepší přítel, ale za jeho zády o něm vykládá všechno možné.

Rozveden ve Stockholmu před čtyřmi roky, platí vyživovací příspěvek a občas chodí za dítětem. Suverénní a cynický náfuca, zvláště když je opilý, a to je často. Dvakrát souzen ve Stockholmu pro přečiny v opilství (1963 a 1965). Poměr s Piou Bokovou z jeho strany žádná vážná záležitost.

V partě je ještě řada dalších: Krister Sjöberg, malíř, Bror Forsgren, reklamní agent, Lena Rosénová, novinářka, Bengt Fors, novinář, Jack Meredith, kameraman, a několik dalších více méně okrajových členů. Nikdo z nich se nezúčastnil příslušného sezení.

Martin Beck vstal a přinesl si papír, na který si dělal poznámky, když mluvil s Melanderem.

Vzal si ho s sebou do postele.

Než zhasl, všechno si ještě jednou přečetl: Kollbergův seznam i své spěšně naškrábané řádky.

/XXII/

V sobotu třináctého srpna bylo zamračeno a větrno a dvoumotorový Convair Metropolitan do Stockholmu si v protivětru dával na čas.

Pachuť raků v ústech byla druhý den všechno jen ne příjemná, a papírový šálek špatné kávy, kterou své cestující častovala letecká společnost, situaci také nezlepšil. Martin Beck si opřel hlavu o drnčící okénko a díval se do mraků.

Pokusil si zapálit, ale chutnalo to odporně. Kollberg si četl Jihošvédský deník a s odporem pošilhával po cigaretě.

Patrně mu také nebylo dvakrát dobře.

Pokud šlo o Alfa Matssona, byly to právě tři neděle, co ho prý personál naposledy spatřil ve vestibulu hotelu Dunaj v Budapešti.

Pilot ohlásil, že po celou cestu poletí v mracích a Stockholm že hlásí mrholení a teplotu patnáct stupňů.

Martin Beck zamáčkl cigaretu v popelníčku a zeptal se:

"Ta vražda, co jsi měl před deseti dny, už je uzavřena?"

"No jo."

"Nic nejasného?"

"Ne. Psychologicky naprosto nezajímavé, jestli myslíš tohle. Oba byli nadrátovaní jak zákon káže. Ten, co v tom bytě bydlel, toho druhého popíchoval, až tomu ruplo v bedně a vzal toho prvního flaškou. Pak dostal strach a praštil ho ještě dvacetkrát. Ale to už přece víš."

"A co potom? Nepokoušel se zachránit?"

"Ale jo. Šel domů a sbalil si to svoje krvavé šatstvo. Pak si sehnal půl litru denaturáku a vydal se s tím pod Skanstullský most. Stačilo tam jen zajet a rovnou ho sebrat. Nějakou chvíli všechno zapíral a pak začal brečet." Chvilí mlčel a pak dodal, pořád ještě s hlavou v novinách:
"Je to cvok. Skanstullský most! Že prý si myslel, že tam policie nebude hledat. No, udělal to prostě, jak nejlíp uměl." Kollberg sklopil noviny a podíval se na Martina Becka.

"Právě," řekl. "Udělal to prostě, jak nejlíp uměl."

A znovu se zahloubal do novin.

Martin Beck nakrčil čelo, vytáhl seznam, který dostal od Kollberga, a znovu si ho četl. Znovu a znovu, dokud nebyli nad Stockholmem. Pak si papíry sbalil a připoutal se. Pak přišly ty obvyklé nepříjemné chvíle, letadlo sebou házelo ve větru a klouzalo po neviditelné skluzavce. Zahrádky a střechy, dva poskoky po asfaltu a konečně mohl zase vydechnout.

V hale, když čekali na zavazadla, prohodili pár vět.

"Jedeš večer ven?"

"Ne, ještě chvíli počkám."

"Stejně je to s tím Matssonem divné."

"Je."

"Rozčiluje mě to."

Uprostřed Traneberského mostu pravil Kollberg:

"A ještě víc mě rozčiluje, že na tuhle pitomou záležitost pořád musím myslet. Matsson byl mizera. Jestli opravdu zmizel, tak na tom lidstvo jen vydělalo. Jestli někam zdrhnul, tak ho někdo dříve či později stejně chytí. To není naše práce. A jestli tam v tom Maďarsku opravdu nějak zašel, tak to taky není nic pro nás. Nemám pravdu?"

"Jistě, máš."

"Ale co když teď opravdu zmizí a slehne se po něm zem? To pak aby na to člověk myslel deset let. Hergot, to je práce."

"Logický zrovna moc nejsi."

"Ne. Právě," pravil Kollberg.

Na policejním ředitelství bylo nezvyklé ticho a klid, byla přece jen sobota a navzdory všemu také přece jen léto. Martin Beck měl na stole pár nezajímavých dopisů a listek od Melandera:

V bytě pár černých polobotek. Starých. Dávno nenošených. Oblek veškerý žádný.

Za oknem rval vítr koruny stromů a hnal na okno jemný déšť. Myslel na Dunaj a na parníčky a záchvěvy vzduchu z rozpálených kopců. Videňské valčíky. Teplý, měkký noční vzduch. Most. Nábřeží. Martin Beck si opatrně sáhl na bouli v zátylku, vrátil se ke stolu a sedl si.

Vešel Kollberg, podíval se na listek od Melandera, poškrábal se na břicho a pravil:

"Tohle bude asi přece jen práce pro nás."

"Vypadá to na to."

Martin Beck chvíli uvažoval. Pak řekl:

"Když jsi byl v tom Rumunsku, odevzdal jsi někde pas?"

"Jo, policie si je vzala hned na letišti. Dostali jsme je zpátky v hotelu asi tak za týden. Viděl jsem, že ho mám v přihrádce na poštu několik dní, než mi ho dali. Byl to veliký hotel. Policie vozila každý večer hromady pasů."

Martin Beck si přitáhl telefon.

"Budapešť 29 8317, osobní hovor, majora Vilmoše Szluka. Ano, major S-Z-L-U-K-A. Ne, v Maďarsku."

Šel zase k oknu a mlčky se díval do deště. Kollberg seděl v křesílku pro návštěvy a prohlížel si měsíčky na nehtech pravé ruky. Do chvíle, kdy zazvonil telefon, se ani jeden, ani druhý nepohnuli a neřekli ani slovo.

Někdo řekl lámanou němčinou:

"Ano, major Szluka přijde hned."

Zvuk kroků na policejním ředitelství na náměstí Ference Deáka. A pak se ozval Szlukův hlas:

"Dobrý den. Jak je ve Stockholmu?"

"Prší a je vítr. A zima."

"Á, to my máme dneska přes třicet stupňů, je to skoro trochu moc. Právě jsem si říkal, že půjdu do Palatina. Je něco nového?"

"Ještě ne."

"Tady taky ne. Ještě jsme ho nenašli. Můžu vám být něčím nápomocen?"

"Teď v turistické sezóně se občas stává, že cizinci ztrácejí pasy, že?"

"Bohužel ano. Jsou s tím vždycky potíže. Naštěstí to není moje oddělení."

"Udělal byste mi jednu malou laskavost a zjistil, jestli nějaký cizinec ohlásil po jedenadvacátém červenci ztrátu pasu v Ifjúágu nebo Dunaji?"

"Jistě, rád. Ale jak říkám, není to moje oddělení. Bude stačit, když vám to řeknu do pěti hodin?"

"Můžete volat kdykoliv. A ještě něco."

"Ano?"

"Jestli někdo ohlásil ztrátu, myslíte, že bude možné získat alespoň nějaký přibližný popis toho člověka? Jen zhruba jak vypadal?"

"Zavolám v pět. Na shledanou."

"Na shledanou. Doufám, že to ještě stihnete do lázní."

Zavěsil. Kollberg po něm podezíravě koukal.

"Do lázní? Do jakých lázní, prosím tě?"

"Sirné lázně - sedí se v takových mramorových křeslech pod vodou."

"Aha."

Chvilí bylo ticho. Kollberg se drbal ve vlasech a pak řekl:

"Takže v Budapešti měl modrý blejzr a šedivé kalhoty a hnědé boty."

"Ano. A plášť do deště."

"A v kufru byl modrý blejzr."

"Ano."

"A šedivé kalhoty?"

"Ano."

"A hnědé boty?"

"Ano."

"A večer, než odjel, měl tmavý oblek a černé boty."

"Ano. A kabát do deště."

"A ani boty, ani oblek v bytě nejsou?"

"Ne."

"A sakra," pravil Kollberg od srdce.

"Právě."

Nálada v kanceláři jako by se proměnila, najednou už nebyla tak stísněná. Martin Beck se chvíli přehraboval v zásuvce stolu, našel vyschlou starou floridku a zapálil si ji. Stejně jako jeho kolega v Malmö se pokoušel odnaučit se kouřit, jenže to nedělal s takovou rozhodností.

Kollberg zívá a podíval se na hodinky.

"Nepůjdeme se někam najíst?"

"Proč ne."

"Ke Korbeltu?"

"Taky si myslím."

/XXIII/

Vítr se utíšil a ve Vasově parku tíše a hustě přšelo na dvojitou řadu stánků s tombolami, kolotoč a dva strážníky v černých pláštěnkách do deště. Kolotoč byl v provozu a na jednom z malovaných plechových koníků sedělo osamělé dítě, holčička v červené igelitové pláštěnce a v šátku. Jezdila kolem dokola v hustém dešti, tvářila se smrtelně vážně a nehybně civěla přímo před sebe. O kousek dál stáli pod deštníkem její rodiče a skličene celý výjev pozorovali. Z parku vanula čerstvá vůně listí a mokré trávy. Byla sobota odpoledne a navzdory všemu přece jen léto.

Restaurace šikmo naproti parku byla skoro prázdná. Ticho v lokálu přerušovalo jen slabé, uklidňující šustění

odpoledníků v rukou několika věrných hostů a tlumený zvuk šipek, které se v přilehlé herně zapichovaly do terče.

Martin Beck s Kollbergem si sedli do výčepu, pár kroků od stolu, kde vždycky sedával Alf Matsson se svými kolegy.

Teď u stolu nikdo neseděl, ale uprostřed stála sklenice s červenou kartičkou RESERVÉ. Ta tam byla zřejmě pořád.

"Blázinec kolem oběda už pomínul," řekl Kollberg. "Za hodinku se to pomalu začne zase zaplňovat a večer tady bude tak narváno, že budou lidi lít pivo jeden druhému po zádech a nebude tu k hnutí."

Prostředí neinspirovalo zrovna k hlubokomyslným úvahám. Pozdní oběd snědli beze slova. Venku crčelo švédské léto.

Kollberg dopil pivo, složil ubrousek, utřel si ústa a zeptal se:

"Je to těžké, dostat se tam přes hranice bez pasu?"

"Velmi těžké. Hranice jsou prý velice dobře hlídané. Cizinec, který nezná poměry, by to těžko dokázal."

"A když se odjíždí ze země normálním způsobem, tak je nutné mít pas a vízum?"

"Ano, a kromě toho ještě tak zvanou průvodku. To je takový volně vložený papír, dostaneš ho při příjezdu, dáš si ho do pasu, a když odjíždíš, tak si ho pasová kontrola zase vezme. Kromě toho dostaneš při odjezdu ještě razítko do pasu, na tu stranu, kde máš vízum. Podívej."

Martin Beck vytáhl pas a položil ho na stůl. Kollberg dlouho studoval všechna razítka. Pak řekl:

"A když máš vízum i tu průvodku, tak můžeš odjet, kam chceš? Přes kteroukoliv hranici?"

"Ano. Máš k dispozici celkem pět zemí, Československo, Sovětský svaz, Rumunsko, Jugoslávii a Rakousko. A můžeš cestovat letadlem, vlakem, automobilem nebo lodí."

"Lodí? Z Maďarska?"

"Jistě, po Dunaji. Z Budapešti jsi raketou za pár hodin v Bratislavě nebo ve Vídni."

"Kromě toho můžeš jet na kole, jít pěšky, plavat, jet na koni nebo se plazit," pravil Kollberg.

"Ano, pokud dojdeš na hraniční přechod."

"A do Rakouska a do Jugoslávie se dát jet bez víza?"

"Přijde na to, jaký máš pas. Když máš například švédský nebo západoněmecký nebo italský, nepotřebuješ vízum. Na maďarský pas můžeš bez víza do Československa nebo do Jugoslávie."

"Ale to asi neudělal."

"Ne."

Přinesli jim kávu. Kollberg byl stále zahloubán do razítek v pasu.

"Dáni ti razítko nedali, když jsi přiletěl do Kodaně," řekl.

"Ne."

"Takže vlastně neexistuje žádný důkaz, že ses vrátil do Švédska."

"Ne," řekl Martin Beck.

A za chvíli dodal:

"Až na to, že tady sedím před tebou."

Během poslední půl hodiny už se hospoda docela slušně zaplnila a začínala být nouze o místa. Přišel muž kolem pětatřiceti, sedl si k rezervovanému stolu, dostal pivo a bez zájmu si prohlížel noviny. Chvillemi se nervózně díval ke dveřím, jako by na někoho čekal. Měl plnovous a tmavé brýle, na sobě měl hnědé vzorkované sako, bílou košili, hnědé boty.

"Kdo je to?" zeptal se Martin Beck.

"Nevím, oni vypadají všichni stejně. Kromě toho se tady občas objevují nejrůznější periferní individua, přijdou jen na chvíli a zase zmizí."

"Molin to není, toho bych poznal."

Kollberg po něm pošilhával.

"Ze by Gunnarsson?"

Martin Beck uvažoval.

"Ne, toho jsem taky viděl."

Do lokálu vešla žena. Měla rezavé vlasy a byla dost mladá, na sobě měla cihlově červený svetr, tvídovou sukni a zelené punčochy. Pohybovala se nenuceně, očima rejčila po hospodě a přitom se šťourala v nose. Pak si sedla k rezervovanému stolu a řekla:

"Poklona, Pelle."

"Poklona."

"Pelle," pravil Kollberg, "tak to bude Kronkvist. Ta ženská je Pia Boltová."

"Proč mají všichni fousy?"

Martin Beck to řekl v hlubokém zamyšlení, jako by to byl problém, kterým si už dlouho láme hlavu.

"Třeba jsou to falešné fousy," odpověděl Kollberg naprosto vážně.

Podíval se na hodinky.

"Jen aby nás štváli," dodal.

"Radši abychom se vrátili," řekl Martin Beck. "Řekl jsi Stenströmovi, že má přijít?"

Kollberg přikývl. Když odcházeli, slyšeli, jak muž jménem Per Kronkvist volá na číšnici:

"Slečno! Netečno!"

Několik lidí se zasmálo.

Na policejním ředitelství bylo ticho jako v kostele. Stenström seděl v kanceláři a vykládal si pasiáns.

Kollberg se na něj kriticky podíval a řekl:

"To s tímhle teda začínáš brzy. Co budeš dělat, až zestárneš?"

"Sedět na zadku a říkat si totéž, co si říkám teď: proč tady sedím?"

"Ověříš několik alibi," řekl Martin Beck. "Lennarte, dej mu seznam."

Stenström dostal seznam. Zběžně se na něj podíval.

"Ted?"

"Ano, ještě teď večer."

"Molin, Lund, Kronkvist, Gunnarsson, Bengtsfors, Pia Boltová. Kdo je to ten Bengtsfors?"

"Překlep," pravil Kollberg pochmurně. "Má to být Bengt Fors. Pochopitelně."

"Tu holku mám taky přešetřit?"

"Ale jo, když tě to bude bavit," řekl Martin Beck. "Sedí u Korbele."

"Můžu mluvit přímo s nimi?"

"Jistě, proč ne? Běžný dotaz v případě Alfa Matssona. Teď už stejně všichni vědí, o co jde. Mimochodem, jak pokračují hoši od drogistů?"

"Mluvil jsem s Jakobssonem," řekl Stenström. "Už mají skoro celou síť. Jak se rozkřiklo, že Matsson je v tom, tak dobráci všichni rozvázali. Něco mě ostatně napadlo. Matsson prodával taky mimo jiné několika úplným troskám a tahal z nich nestydaté peníze."

Odmklčel se.

"Tak co tě napadlo?" zeptal se Kollberg.

"Není třeba myslitelné, že nějaký z těch chudáků, co je odíral, nějaký jeho zákazník už toho měl dost, aby se tak řeklo?"

"No, myslitelné to je," pravil Martin Beck vážně.

"Hlavně ve filmech," pronesl Kollberg. "Amerických."

Stenström strčil papír do kapsy a vstal. Ve dveřích se zastavil a dotčeně prohlásil:

"Ono se náhodou občas něco stane i tady u nás."

"To je možné," řekl Kollberg. "Kromě toho jsi zapomněl, že Matsson zmizel v Maďarsku, byl si totiž pro zboží pro ty své ubožáčky. A ty už prosím tě radši jdi."

Stenström šel.

"To byla jízlivost," řekl Martin Beck.

"Snad může taky trochu přemýšlet, ne?" řekl Kollberg.

"Právě že přemýšlel."

"Ale no jo."

Martin Beck šel na chodbu. Stenström si právě oblékal kabát.

"Podívej se každému na pas."

Stenström přikývl.

"A nejezdí sám."

"Jsou nebezpečný?" zeptal se Stenström pichlavě.

"Předpis," zavrčel Martin Beck.

Vrátil se ke Kollbergovi. Seděli potichu, dokud nezazvonil telefon. Martin Beck ho zvedl.

"Ohlášený hovor z Budapešti přijde v devatenáct hodin místo v sedmnáct," oznámila suše telefonistka.

Chvilí nad tímhle sdělením uvažovali. Pak řekl Kollberg:

"Hergot. To je zase radost."

"Hm," pravil Martin Beck. "To je pravda, žádná radost to nebude."

"Dvě hodiny," říkal Kollberg. "Nepojedeme se trochu poohlídnout?"

"Proč ne."

Jeli přes Západní most. Sobotní provoz už ustal a most byl skoro prázdný. Uprostřed mostu míjeli německý turistický autobus. Jel pomalu a Martin Beck viděl, jak turisté vstávají a vyhlíží okny na stříbřitě lesklou vodu zálivu a na deštivou siluetu města v pozadí.

"Molin je jediný, kdo z nich bydlí mimo centrum," řekl Kollberg. "Vezmeme ho jako prvního."

Pokračovali přes Liljeholmský most, kolem Arstské pláně, kde se válela hustá mlha, a pak vjeli do aleje na Sockenské třídě. Kollberg odbočil z hlavní silnice mezi vilky a chvíli popojížděl po úzkých uličkách, až našel tu pravou.

Pomaloučku projížděl kolem živých plotů a četl štítky na vrátkách.

"Tady je to," řekl. "Molin bydlí vlevo. Tadyhle ty schody vedou k němu. Býval to jistě dům pro jednu rodinu, ale teď je rozdělený. Druhý vchod je ze zadní strany."

"Kdo bydlí v té druhé půlce domu?" zeptal se Martin Beck.

"Nějaký celník v důchodu s manželkou."

Zahrada před domem byla velká a zarostlá zkroucenými jabloněmi a hustými keři rybízu a angreštu. Živý plot byl ale pečlivě zastřižený a bílá vrátka vypadala nově natřená.

"Veliká zahrada," řekl Kollberg. "A slušně chráněná před zvědavci. Chceš si to tu prohlédnout?"

"Ne, jen jed' dál."

"Tak vezmeme Svartenskou," řekl Kollberg. "Gunnarsson."

Jeli po Nynáské třídě do Jižní čtvrti a zaparkovali vůz na Mosebackém náměstí.

Svartenská šest byla skoro u náměstí. Byl to starý činžák s velkým vydlážděným dvorem. Gunnarsson bydlel ve třetím patře s okny do ulice.

"Moc dlouho tady nebydlí," řekl Martin Beck za chvíli ve voze.

"Od prvního července."

"A předtím bydlel v Hagalundu. Víš kde?"

Kollberg zastavil na červenou u Jakubského kostela.

Kývl směrem k velkému rohovému oknu Opera baru.

"Možná že tam zrovna všichni sedí," řekl. "Až na Matssona. V Hagalundu? Jo, vím kde."

"Tak tam potom taky zajedeme," řekl Martin Beck. "Jed' kolem vody, ať se můžu podívat na lodičky."

Jeli po Pobřežní třídě a Martin Beck se díval na lodičky.

U Blasieholmského nábreží kotvila velikánská bílá jachta s americkou vlajkou na zádi a mezi dvěma alandskými čluny u Djurgårdenského mostu se mačkala polská motorová loď.

Před vchodem do domu Pii Bokové ve Strindbergově ulici vozil malý klučina v pestrém pršáčku a námořnickém klobouku po prvním schodu červený dvoupatrový autobus z umělé hmoty a mocně bručel, aby napodobil zvuk motoru. Zabučel zhurta a nevyrovnané, když prudce zabrzdil, aby dovolil Kollbergovi a Martinu Beckovi proklouznout dovnitř.

V chodbě postával Stenström a pochmurně hloubal v Kollbergově seznamu.

"Co tady postáváš?" zeptal se Kollberg.

"Není doma. A u Korbele nebyla. Tak tady stojím a uvažuji, kam bych měl jít teď. Ale jestli mě chcete vystřídat, tak můžu jít domů."

"Zkus to v Opera baru," poradil mu Kollberg.

"Mimochodem, proč jsi sám?" pravil Martin Beck.

"Byl jsem s Rönnem, přijde hned. Jenom si skočil k mámě s kytkou. Ona má dneska narozeniny a bydlí tady za rohem."

"A jak to jinak vypadá?" zeptal se Martin Beck.

"Máme ověřeného Lunda a Kronkvista. Z Opera baru odešli kolem půlnoci a šli přímo do hamburské pivnice. Tam potkali nějaké známé holky a kolem třetí odjeli domů k jedné z nich." Podíval se na seznam.

"Jmenuje se Svenssonová a bydlí na třídě Ság na Lidinském ostrově. Tam teda zůstali do pátku do rána až do osmi hodin a pak odjeli taxíkem do práce. V jednu šli ke Korbelu a seděli tam do pěti a pak odjeli do Karlstadu na reportáž. Ty ostatní jsem zatím ještě nestihl."

"Ne, to chápu," řekl Martin Beck. "Tak jen pokračuj. My budeme na Kristinebergu v sedm hodin. Jestli budeš hotov v nějakou rozumnou dobu, tak zavolej."

Když jeli do Hagalundu, lilo jako z konve. Kollberg zastavil před nízkými činžáky, kde do doby před dvěma měsíci ještě bydlel Gunnarsson, voda se valila po předním skle vozu a déšť bušil do plechové střechy, takže nebylo slyšet vlastní slovo.

Vyhrnuli si límce a hnali se přes chodník do domu. Byl třípatrový a u jednoho bytu ve druhém patře byla připínáčky upevněná vizitka. Jméno na vizitce bylo také na desce v přízemí a lístek se jménem vypadal bělejší a novější než ostatní. Vrátili se do auta, objeli skupinu domů a zastavili na druhé straně. Byt, v němž patrně bydlíval Gunnarsson, měl jen dvě okna a byl zřejmě jednopokojový.

"Musel to být minibus," řekl Kollberg. "Teď se ožení, když dostal větší byt."

Martin Beck vyhlížel do deště. Chtělo se mu kouřit a byla mu zima. Na druhé straně ulice bylo pole a o kus dál zalesněný kopeček. Na konci pole se tyčil zbrusu nový věžák a vedle něho stavěli další. Celé pole hodlají zřejmě zastavět řadou přesně stejných věžových domů. Z domu, kde bydlel Gunnarsson, byl volný a téměř venkovský výhled, ale i ten teď beznadějně zanikne.

Uprostřed pole byly zuhelnatělé zbytky nějakého domu.

"Tady hořelo?" zeptal se a ukázal na ohořelé trosky.

Kollberg se předklonil a mhouřil oči do hustého deště.

"Byla to nějaká stará zemědělská usedlost," řekl. "Pamatuju se, že jsem ji tady loni viděl. Pěkná dřevěná chalupa, ale už tady nikdo nebydlel. Myslím, že to spálili hasiči. Znáš to, používali to na cvičení. Z cvičných důvodů zapálí, pak to uhasí, pak znovu podpálí a uhasí a tak dále, až z toho nic nezůstane. Škoda, byl to moc pěkný domek. Ale asi se tu bude stavět."

Podíval se na hodinky a nastartoval.

"Musíme sebou hodit, abychom byli zpátky, než přijde ta Budapešť."

Děšť proudil po okně a Kollberg musel jet opatrně. Po cestě na kristineberské velitelství jeli mlčky. Vystupovali z vozu, když bylo za pět minut sedm a už byla tma.

Telefon zazvonil v sedm s takovou přesností, že to působilo nepřírozně. Bylo to nepřírozně.

"Tak sakra, kde vězí Lennart?" dotazovala se Kollbergova žena.

Martin Beck předal sluchátko a snažil se neposlouchat Kollbergovy repliky v následujícím dialogu.

"No jo, vždyť já už přijdu brzy."

"No jo, už to nebude dlouho trvat, vždyť ti to říkám."

"Zítra? No, víš, nezlob se, ale to bude asi potíže..."

Martin Beck prchl na záchod a nevrátil se, dokud neslyšel, že Kollberg zavěsil.

"Měli bysme mít děti," prohlásil Kollberg. "Chudák holka, sedí tam tak sama a čeká na mě."

Měli teprve půl roku po svatbě, takže se to jistě časem upraví.

Za chvíli přišla Budapešť.

"Nezlobte se, že jste musel čekat," pravil Szluca, "ale v sobotu je trochu těžší někoho sehnat. Měl jste pravdu."

"S tím pasem?"

"Ano. Jeden belgický student ztratil pas v hotelu Ifjúság."

"Kdy?"

"Přesně jsme to ještě nezjistili. Přijel do hotelu dvaadvacátého dopoledne. Alf Matsson přijel týž den večer."

"Tak to zřejmě souhlasí."

"Že ano? Potíž je jen v tomhle: ten student, jmenuje se Roeder, je v Maďarsku poprvé a vůbec neví, jak to tady chodí. Tvrdí, že mu nepřípadalo nijak zvláštní, že pas odevzdal, a myslel si prý, že ho dostane, až pojedou pryč. Jelikož sem přijel na tři neděle, tak po něm celou dobu ani nevzdechl a začal se po pasu shánět až v pondělí, jinými slovy v den, kdy jsme se my dva viděli poprvé. Potřeboval ho na bulharské vízum. Tohle všechno říká ovšem on sám."

"Může to být pravda."

"Jistě, může. V recepci okamžitě prohlásili, že Roeder svůj pas dostal hned dopoledne druhý den po příjezdu, tedy třídvacátého, to jest v den, kdy se Matsson přestěhoval z Ifjúságu do hotelu Dunaj a zmizel. Roeder přísahá, že pas nedostal, a v recepci jsou si právě tak skálopevně jisti, že mu ho dali do přihrádky ke klíči v pátek večer a že si ho tedy musel v sobotu ráno, když sešel dolů, vyzvednout."

"A pamatuje si někdo opravdu, že mu ho dával do ruky?"

"Ne. Ale to nemůžeme opravdu očekávat. Touhle dobou přebírá personál recepce každý den nějakých padesát pasů a zhruba totéž množství každý den vrací. Kromě toho rozdělují večer pasy do přihrádek jeden člověk a někdo jiný je pak ráno vydává."

"Viděl jste toho Roedera?"

"Ano. Ještě v hotelu bydlí a velvyslanectví mu zařizuje, aby se mohl vrátit domů."

"A co tomu říkáte? Myslíte, že to souhlasí?"

"Má fousy. Jinak si opravdu moc podobní nejsou, alespoň podle fotografií. Ale lidi si bohužel vůbec na starých fotografiích nejsou moc podobní. Ten pas mohl někdo v noci klidně ukrást. Nic není ve skutečnosti snazší. Noční vrátný slouží sám, občas se musí přece jen obrátit zády nebo dokonce odejít. A pasová kontrola nemá čas studovat obličej, když jim oběma směry přes hranice proudí davy lidí. Jestli si ten váš krajan Roederův pas přivlastnil, tak na něj klidně mohl z Maďarska odjet."

Chvilí bylo ticho. Pak pravil Szluca:

"Někdo to totiž udělal."

Martin Beck se narovnal.

"Víte to jistě?"

"Ano. Ohlásili mi to před dvaceti minutami. Roederova průvodka je u nás archivovaná. Pasová kontrola v Hegyeshalomu ji obdržela třídvacátého července odpoledne. Odevzdal ji cestující v rychlíku Budapešť-Vídeň. A Roeder to být nemohl, protože ten je ještě tady."

Szluka se znovu odmlčel. Pak pronesl váhavě:

"Předpokládám, že bude tedy nutno mít za to, že Matsson přece jen z Maďarska odjel."

"Ne," pravil Martin Beck. "On tam totiž vůbec nebyl."

/XXIV/

Martin Beck špatně spal a brzy se vzbudil. Bagarmossenský byt byl smutný a jako po vymření, všechny důvěrně známé věci mu připadaly nepodstatné a lhostejné. Šel se osprchovat, pak se oholil, vytáhl ze skříně čerstvě vyžehlený tmavý oblek a pečlivě se oblékl. Vyšel na balkón. Už nepršelo. Teploměr ukazoval šestnáct stupňů. Vrátil se do bytu, udělal si svou spartánskou snídani - čaj a suchary - a pak si sedl a čekal.

Kollberg přišel v devět hodin. Měl s sebou ve voze Stenströma. Jeli na ředitelství.

"Tak jak jsi dopadl?"

"Ale, jakžtakž," pravil Stenström.

Zalistoval v zápisníku.

"Molin v sobotu pracoval, to je ověřené. Byl v redakci od osmi ráno. V pátek patrně doma vyspával opici. O to vyspávání jsme se trochu přeli. Říkal, že prý nespál, že jen tak ležel. 'Chlapečku, ty nevíš, co to je ležet, když vedle tebe na polštáři sedí tvé vlastní špatné svědomí? Tak to máš dobré, to jsi na policajta jak stvořený, protože nemáš vůbec páru, o co vlastně jde.' To jsem si zapsal doslova."

"Proč měl špatné svědomí?" zeptal se Kollberg.

"To z toho nebylo jasné. Mně připadalo, že to ani neví sám, a co dělal v noci ze čtvrtka na pátek, si prý nepamatuje. Že prý je rád, že si to nepamatuje. Byl drzý a nafoukaný, až bůh brání."

"Pokračuj," řekl Martin Beck.

"Jo, tak včera jsem se bohužel zmýlil, když jsem říkal, že Lund a Kronkvist jsou v pořádku. Ukázalo se totiž, že k těm holkám na Lidinský ostrov nejel Kronkvist, ale Fors. Kronkvist ovšem jel s Lundem do toho Karlstadu, jenže ne v pátek, ale v sobotu. Je to dost zmatené, ale myslím, že Lund nelhal, když mi vykládal tu první verzi. On si spíš asi dohromady nic nepamatoval. On a Kronkvist byli zřejmě z celé společnosti nejvíce opilí. Lund to všechno pletl dohromady. Fors měl lepší paměť, a když jsem ho konečně sehnal, tak se to hned vyjasnilo. Jakmile dojeli k těm děvčatům, tak Lund okamžitě odpadl a celý pátek už se jim ho nepodařilo vůbec postavit na nohy. Teprve v sobotu ráno telefonoval Forsovi, ten pro něj zajel a šli spolu do hospody, ne ke Korbelu, jak si Lund myslel, ale do Opera baru. Když se Lund najedl a vypil pár piv, tak se vzpamatoval a jel domů pro Kronkvista a pro to své fotografické nádobíčko. To už byl Kronkvist doma."

"A co dělal předtím?"

"Tvrdí, že ležel doma a že mu bylo mizerně a že byl hrozně sám. Jisté je jen to, že byl doma v pátek v půl páté odpoledne."

"Je to ověřené?"

"Je, večer totiž dojeli do hotelu v Karlstadu, Kronkvist měl prý taky strašnou kocovinu. Lund říkal, že byl příliš opilý, aby měl vůbec cokoliv. Jo, Lund ostatně nemá fousy. To jsem si zaznamenal."

"Aha."

"No a pak Gunnarsson. Ten si to pamatoval líp. Seděl v pátek doma a psal. V sobotu byl v redakci, nejdřív dopoledne a pak večer a odevzdával nějaké články."

"Víš to určitě?"

"Ne, to bych tvrdit nemohl. Je to velká redakce a nenašel jsem tam nikoho, kdo by si něco takového s určitostí pamatoval. Ale jisté je, že nějaký článek odevzdal, jenže to mohlo být zrovna tak dobře večer, jako ráno."

"A co pasy?"

"Hned to bude. Pia Boková byla taky celkem při vědomí. Ale kde byla v noci na pátek, to mi odmítla říct. Měl jsem dojem, že s někým spala, ale že mi nechce říct, kdo to byl."

"To je dost pravděpodobné," řekl Kollberg. "Byl to čtvrtek a tak vůbec."

"Jak to myslíš?" zeptal se Stenström.

"To nic. Na tom si ostruhy těžko vysloužíš."

"Pokračuj," řekl Martin Beck.

"No, tak v sobotu byla ale určitě od jedenácti dopoledne u matky. Diskrétním způsobem jsem si to ověřil. A pak by smě měli ty pasy. Molin mi ho odmítl ukázat. Že prý se ve vlastním bytě nemusí nikomu legitimovat. Lund má pas skoro nový. Je fotograf a hodně cestuje. Poslední razítko bylo ze stockholmského letiště z šestnáctého července. To se vrátil z Izraele. Myslím, že to souhlasí."

"Odmítl ukázat pas?" zhrozil se Kollberg. "A ty sis to dal líbit?"

"Pia Boltová byla před dvěma roky čtrnáct dní na Mallorce. Jinak nic. Kronkvist měl starý pas, úplný salát, samé poznámky a útržky papíru a tak. Poslední razítko z května z Göteborgu, to se vrátil z Anglie. Gunnarsson měl taky starý pas, taky skoro plný, ale v trochu slušnějším stavu. Poslední razítko od nás z Arlandy, výjezd sedmého května, příjezd desátého května. Říkal, že byl u Renaultů v Billancourtu. Francouzi zřejmě nerazítkují."

"Ne, to souhlasí," řekl Martin Beck.

"No a pak ty ostatní. Ještě jsem je všechny nestačil obejít. Krister Sjöberg byl doma u rodiny, bydlí v Älvsjö. Ten Meredith, to je Američan a ještě k tomu černoch."

"Toho přeskočíme," pravil Kollberg. "Stejně bychom ho nemohli sebrat, protože by nás vlasatci zlynčovali."

"Teď ses zase projevil jako pitomec."

"To já jsem většinou. Kromě toho myslím, že už nemusíš pokračovat."

"Ne, taky myslím, že ne," řekl Martin Beck.

"Vy víte, kdo to je?" zeptal se Stenström.

"Alespoň si to myslíme."

"A kdo?"

Kollberg si Stenströma zamračeně změřil.

"Člověče, uč se taky trochu myslet," řekl. "Za prvé: byl v Budapešti opravdu Matsson? Myslíš, že by s sebou tahal takových prachů, aby nakoupil hašiš, a pak to najednou odtroubil a prachy nechal v hotelu v kufru? Myslíš, že by nechal klíč od hotelu na schodišti policejního ředitelství? On? Když by se měl každému policajtovi v Maďarsku vyhýbat na sto honů? A proč by ostatně Matsson vůbec dobrovolně mizel a ještě takhle improvizovaným způsobem?"

"No jistě, to je jasné."

"Proč by Matsson jel do Maďarska v modrém blejzru, šedivých kalhotách a mokasínech a v kufru měl přesně totéž? Kam se ztratil Matssonův šedivý oblek? Co ho měl na sobě předešlý večer a co nebylo v kufru a co není v jeho bytě?"

"No dobře, tak to nebyl Matsson. Ale kdo to byl?"

"Někdo, kdo měl Matssonovy brýle a kabát do deště, někdo s plnovousem. Kdo byl s Matssonem jako poslední? Kdo nemá do soboty do večera žádné pořádné alibi? Kdo z celé té bandy byl dost střízlivý a dost inteligentní na to, aby tohle všechno dal dohromady? Přeber si to."

Stenström zvažněl. Neodpovídal.

"Něco mě napadlo," řekl Kollberg. Rozložil na stole mapu Budapešti.

"Podívej. Tady je hotel a tady je hlavní nádraží, nebo jak se to jmenuje."

"Budapest Nyugati."

"No, třeba, může být. Kdybych chtěl jít z hotelu na nádraží, musel bych jít tadyhle tudy, to znamená kolem policejního ředitelství."

"To je pravda, jenže bys přišel na jiné nádraží. Vlaky do Vídně jezdí tady odtud, z bývalého Ostbahnhofu."

Martin Beck vytáhl xeroxovou kopii městského obvodu Solna a kývl na Stenströma.

"Zajed' na policii do Solny," řekl, "a požádej je, ať laskavě uzavřou tadyhle tu oblast. Je tam vyhořelý dům. My tam potom přijedeme."

"Teď hned?"

"Ano."

Stenström odešel. Martin Beck vystrachal někde cigaretu a zapálil si. Kouřil mlčky a pozoroval Kollberga, který seděl docela nehybně. Pak zamáčkl cigaretu a řekl: "Tak snad abychom jeli."

Kollberg jel prázdnými ulicemi rychle a za chvíli byli na Západním mostě. Slunce vykukovalo mezi nízkými mraky a hladinu zálivu čeril lehký větřík. Martin Beck nepřítomně pozoroval skupinu plachetnic, jak zrovna zatáčí kolem výběžku Rålambského parku.

Jeli mlčky a zaparkovali na též místě jako minulý den. Kollberg ukázal na černou lancii, která stála o kus dál.

"To je jeho auto," řekl. "Takže je určitě doma."

Přešli Svartenskou ulici a otevřeli dveře do domu. Vzduch v chodbě byl vlhký a lepkavý. Mlčky stoupali po ošoupaných schodech do čtvrtého patra.

/XXV/

Dveře se otevřely hned.

Muž na prahu byl v županu a pantoflích. Vypadal naprosto ohromeně.

"Promiňte," řekl. "Myslel jsem, že je to moje snoubenka."

Martin Beck ho okamžitě poznal. Byl to týž člověk, kterého mu Molin ukázal v hostinci U korbele den před odjezdem do Budapešti. Otevřený a příjemný obličej. Klidné modré oči. Dost silná postava. Měl plnovous a byl středně veliký, ale stejně jako u belgického studenta Roedera to byla jediná věc, kterou se podobal Alfu Matssonovi.

"My jsme od policie. Jmenuju se Beck. Tohle je vrchní kriminální asistent Kollberg."

Představování proběhlo formálně a zdvořile.

"Kollberg."

"Gunnarsson."

"Můžeme jít na chvíli dál?" řekl Martin Beck.

"Jistě. O co jde?"

"Rádi bychom si s vámi promluvili o Alfu Matssonovi."

"Včera tady byl nějaký policista a už se mnou o tom mluvil."

"Víme o tom."

Od chvíle, kdy Martin Beck a Kollberg vstoupili do bytu, začali se chovat úplně jinak. Udělali to oba a ani jeden, ani druhý si toho v nejmenším nebyl vědom.

Jakákoliv stopa po napětí, nejistotě a podezřivosti byla pryč a místo toho nastoupil zkušený klid a strojová rozhodnost, která prozrazovala, že vědí, co se stane, a že už to zažili předtím.

Bytem beze slova prošli. Byl světlý a prostorný, zařízený s rozmyslem a pečlivě, ale vypadal z toho či onoho důvodu, jako by v něm ještě ve skutečnosti pořádně nikdo nebydlel. Většina nábytku byla nová a vypadala, jako by ještě pořád

stála za výlohou obchodu s nábytkem.

Oba pokoje měly okna do ulice, ložnice a kuchyně do dvora. Dveře do koupelny byly otevřené a svítilo se tam. Zřejmě se zrovna myl, když zazvonili. V ložnici byly dvě široké manželské postele, v jedné z nich někdo přednedávnm ležel. Na nočním stolku u rozesílané postele byla napůl vypitá lahvička minerálky, sklenice, dvě tuby prášků a zarámovaná fotografie. Pak ještě houpací židle, dvě nízké stoličky a toaletní stolek se zásuvkami a otočným zrcadlem. Na fotografii byla mladá plavovláška. Měla čisté svěží rysy a velice světlé oči. Líčidlo žádné, jen kolem krku náhrdelník spletený z několika stříbrných pramínků, tak zvaný Bismarckův řetěz. Martin Beck dal před šestnácti lety své ženě přesně takový. Když prošli bytem, vrátili se do pracovny.

"Prosím, posadte se," řekl Gunnarsson.

Martin Beck přikývl a sedl si do proutěného křesla u psacího stolu, měl zásuvky po obou stranách a byl zřejmě určen pro dva. Muž v županu zůstal stát a díval se po Kollbergovi, který ještě pořád chodil po bytě.

Na stole ležely pečlivě narovnané hromady rukopisů, knih a časopisů. V psacím stroji byla rozepsaná stránka a vedle telefonu byla ještě jedna zarámovaná fotografie. Martin Beck okamžitě poznal dívku se stříbrným řetízem a světlými očima. Tenhle obrázek byl fotografován někde venku. Měla zakloněnou hlavu a směla se na fotografa. Vitr ji čechrál rozevláté světlé vlasy.

"Čím vám můžu posloužit?" řekl muž v županu zdvořile.

Martin Beck zachytil jeho pohled. Byl pořád ještě modrý, klidný a pevný. V pokoji bylo ticho. Bylo slyšet, jak Kollberg něco dělá na druhém konci bytu, patrně v koupelně nebo v kuchyni.

"Řekněte, co se stalo," pravil Martin Beck.

"Kdy?"

"V noci na třináctého července, když jste s Matssonem odešli z Opera baru."

"To už jsem jednou vyličil. Na ulici jsme se rozešli. Já jsem si vzal taxík a jel jsem domů. On jel jiným směrem a počkal si na další vůz."

Martin Beck se opřel předloktím o hranu psacího stolu a díval se na ženu na fotografii.

"Mohl byste mi ukázat pas?" řekl.

Muž přešel kolem psacího stolu, sedl si a vytáhl zásuvku. Proutěné křeslo mile zavržalo.

"Prosím," podal mu ho.

Martin Beck si v něm listoval. Pas byl starý a ošoupaný a to poslední, co v něm bylo jakžtakž jasně vidět, bylo opravdu příjezdové razítko z Arlandy z desátého května. Na další straně, poslední, bylo pár poznámek, několik telefonních čísel a nějaká krátká básnička. Vnitřní strana obálky byla taky hustě pokryta poznámkami. Většinou to byly údaje o autech nebo motorech, které si majitel zapsal v rychlosti už dávno, aby je nezapomněl. Básnička byla napsaná anglicky zeleným perem a napřič.

Muž na druhé straně stolu sledoval jeho pohled a řekl na vysvětlenou :

"To je taková říkanka. Angličani tomu říkají limerick."

"Ano, to vidím."

„Je to o Winstonu Churchillovi. Že prý to snad dokonce sám napsal. Slyšel jsem to v letadle z Paříže a tak se mi to líbilo, že jsem si to zapsal."

Martin Beck neřikal nic. Upřeně se na básničku díval. Pod písmem byl papír o něco světlejší a bylo tam několik malých zelených puntíků, a ty tam být neměly. Mohlo se tam například otisknout razítko z druhé, předešlé strany listu, tam ale žádné razítko nebylo. Stenström si toho měl všimnout.

"Kdybyste byl vystoupil z letadla v Kodani a jel do Švédska lodí, tak jste se nemusel namáhat."

"Já vám nerozumím."

Zazvonil telefon. Gunnarsson zvedl sluchátko. Kollberg přišel do pokoje.

"To je pro vás," řekl.

Kollberg vzal sluchátko, chvíli poslouchal a pak řekl:

"Aha. Tak ať se do toho pustí. Jo, jen tam počkej. My přijedeme brzy."

Zavěsil.

"To byl Stenström. Požárníci to tam vypálili v pondělí."

"Naši lidé prohledávají spaleniště v Hagalundu," řekl Martin Beck.

"Tak co?" řekl Kollberg.

"Já vám pořád ještě nerozumím."

Díval se pořád ještě pevně a otevřeně. Chvíli bylo ticho, pak Martin Beck pokrčil rameny a řekl:

"Jděte se obléct."

Gunnarsson se beze slova obrátil ke dveřím do ložnice. Kollberg šel za ním.

Martin Beck zůstal nehnutě sedět. Znovu se zadíval na fotografii. I když to bylo celkem jedno, byl z nějakého důvodu rozladěn, že to vzalo takovýhle konec. Jakmile si prohlédl pas, cítil už, že má pevnou půdu pod nohama, ale nápad se spaleništěm byl čistý dohad a může se docela dobře ukázat, že to byl omyl. Pak to ovšem může dát pořádnou práci, celý případ objasnit, zvláště když Gunnarsson dokáže být nadále tak pevný. Tohle ale nebyl hlavní důvod, proč byl tak rozladěn.

Gunnarsson se vrátil po pěti minutách a měl na sobě šedivé triko a hnědé kalhoty. Podíval se na hodinky a řekl:

"Tak můžeme jet. Čekám za chvíli návštěvu a byl bych vám vděčný..."

Usmál se a větu nedokončil. Martin Beck zůstal sedět.

"My nemáme žádný spěch," řekl.

Kollberg přišel z ložnice.

"Kalhoty a modrý blejzr visí ve skřini," řekl.

Martin Beck přikývl. Gunnarsson přecházel po pokoji. Pohyby byly už nervóznější, ale v obličeji měl stále týž nevyrušitelný klid.

"Možná že to všechno nebude tak hrozné, jak to vypadá," řekl Kollberg. "Nemusíte hned takhle házet flintu do žita."

Martin Beck se rychle podíval po svém kolegovi a pak se zase vrátil očima ke Gunnarssonovi. Kollberg měl pochopitelně pravdu. Tenhle člověk už všechno vzdal. Ví, že prohrál, a věděl to už ve chvíli, kdy vstoupili do bytu.

Zřejmě si byl jist porážkou a uzavřel se do jakéhosi krunýře. Nezranitelný ovšem není. Jenže to, co budou muset udělat, bude velice nepříjemné.

Martin Beck se opřel v proutěném křesle a čekal. Kollberg stál tiše a nehnutě ve dveřích ložnice. Gunnarsson se zastavil uprostřed pokoje. Znovu se podíval na hodinky, ale neřekl nic.

Uplynula minuta. Dvě. Tři. Znovu se podíval na hodinky. Byl to patrně čistě reflexní pohyb a bylo vidět, že mu to vadí.

Za dvě minutky už tam zajel očima zas, ale tentokrát se pokusil manévr zakrýt a přejel si po obličeji hřbetem levé ruky a přitom zašilhal po zápěstí. Někde dole na ulici bouchly dveře automobilu.

Otevřel ústa a chtěl něco říct. Bylo to jen jedno slovo.

"Kdyby..."

Hned toho litoval, udělal pár rychlých kroků k telefonu a řekl:

"Promiňte, musím si zavolat."

Martin Beck přikývl a upřeně se díval na telefon. 018. Volací číslo do Uppsaly. Všechno souhlasí. Šest čísel. Po třetím zazvonění to zvedli.

"Dobrý den. Tady Ake. Anna Louisa už odjela?"

"Aha. Kdy asi tak?"

Martinu Beckovi se zdálo, že slyší, jak ženský hlas říká: "Před čtvrt hodinkou."

"Aha. Tak děkuju. Na shledanou."

Gunnarsson zavěsil, podíval se na hodinky a zlehka prohodil:

"Tak že bychom vyrazili?"

Nikdo neodpověděl. Uběhlo deset dlouhých minut. Pak řekl Martin Beck:

"Sedněte si."

Muž váhavě uposlechl. I když se namáhal sedět klidně, židle vrzala. Když se za chvíli znovu podíval na hodinky, všiml si Martin Beck, že se mu třesou ruce.

Kollberg zívá, až moc okatě, nebo z nervozity. Bylo těžké poznat proč. Když uplynuly další dvě minuty, řekl muž jménem Gunnarsson:

"Na co čekáme?"

Poprvé se ozvala stopa nejistoty i v jeho hlase.

Martin Beck se na něj díval a neřikal nic. Uvažoval, co by se stalo, kdyby si muž naproti němu najednou uvědomil, že to ticho znervózňuje nejen jeho, ale právě tak i je. Asi by mu to moc nepomohlo. Jistým způsobem jsou všichni na jedné lodi.

Gunnarsson vzal se stolu kuličkové pero a okamžitě ho zase položil přesně na totéž místo.

Martin Beck se zatoulal pohledem k fotografii. Pak se podíval na hodinky. Od chvíle, kdy Gunnarsson položil telefon, uplynulo dvacet minut. V nejhorším případě mají k dispozici ještě necelou půlhodinu.

Znovu se podíval na Gunnarssona a přistihl se, jak uvažuje o všem, co s ním měl společného. Obrovitou vzrající postel.

Výhled. Parničky. Klíč od pokoje. Vlhké horko od řeky.

Sám se už na hodinky díval docela otevřeně. Zdálo se, že to toho druhého velice dráždí, snad proto, že mu to připomínalo jejich společný zájem.

Martin Beck s Kollbergem se na sebe podívali, poprvé za půl hodiny. Jestliže mají pravdu, měl by konec nastat co nevidět.

Rozuzlení přišlo po třiceti vteřinách. Gunnarsson se podíval z jednoho na druhého a řekl jasným hlasem:

"Tak dobrá. Co chcete vědět?"

Nikdo neodpověděl.

"Ano. Máte samozřejmě pravdu. Byl jsem to já."

"Co se stalo?"

"O tom nechci mluvit," řekl zastřeným hlasem.

Ted' se tvrdošijně díval do stolu. Kollberg ho pozoroval a krčil obočí, pak se podíval na Martina Becka a kývl hlavou. Martin Beck se zhluboka nadýchl.

"Musíte pochopit, že dříve či později stejně všechno zjistíme," řekl. "Jsou tam svědci, kteří vás poznají a usvědčí. Tady najdeme taxikáře, který vás sem vezl. Ten si bude pamatovat, jestli jste byl sám nebo ne. Specialisti vám prohledají automobil i byt. Totéž platí o spáleništi v Hagalundu. Jestliže tam mrtvola byla, tak tam toho po ní zbylo rozhodně dost i po požáru. To nehraje roli. Ať se stalo s Alfem Matssonem cokoliv a ať zmizel kde chtěl, najdeme ho. Nebudete toho moci před námi tolik skrýt. Rozhodně nic podstatného."

Gunnarsson se mu podíval do očí a pravil: .

"Pak ovšem nechápu, k čemu je všechno tohle dobré."

Martin Beck věděl, že si tuhle větu bude pamatovat dlouhá léta, možná po celý život.

Situaci nakonec zachránil Kollberg. Pravil bezbarvě:

"Je naší povinností oznámit vám, že jste podezřelý ze zabití, po případě z vraždy. Při formálních výsleších máte pochopitelně právo na právní pomoc."

"Alf jel taxíkem se mnou. Jeli jsme sem. Věděl, že mám doma láhev whisky a hučel do mě, abychom ji jeli vypít."

"A pak?"

"Už jsme toho měli v sobě dost tak jako tak. Pohádali jsme se."

"Proč jste se pohádali?" zeptal se Kollberg.

"On ... dostal jsem na něj vztek."

"A proč?"

Rychlý záblesk v modrých očích. Divoký a velice nebezpečný.

"Choval se jako ... tedy říkal jisté věci ... o mě snoubence. Okamžik, můžu vám vysvětlit, jak to začalo. Když se podíváte do první zásuvky shora po pravé straně ... je tam pár fotografií."

Martin Beck vytáhl zásuvku a našel fotografie. Opatrně je držel za okraje špičkami prstů. Snímky byly fotografované někde na pláži nebo podobném místě a byly to takové obrázky, jaké už si mladí lidé dělají na pláži, když vědí, že je určitě nikdo nevyruší. Rychle je prolistoval a skoro se na ně nedíval. Poslední v hromádce byla polámaná a zohavená. Mladá žena s jasným pohledem se smála na fotografa.

"Byl jsem na záchodě. Když jsem se vrátil, stál u stolu a hrabal se mi v zásuvkách. Našel tady ... tyhle obrázky.

Pokoušel se jeden z nich ukrást. Už jsem na něj měl stejně vztek, ale to jsem se opravdu ... rozčílil."

Na chvíli se odmlčel a pak řekl omluvně:

"Na tyhle podrobnosti se bohužel moc nepamatuju."

Martin Beck přikývl.

"Tu fotografii jsem mu vzal, i když mi ji nechtěl dát. Pak začal vykládat všelijaké sprostěřny o - no, o Anně Louise.

Věděl jsem, že je to všechno lež, ale nemohl jsem to prostě poslouchat. Mluvil hrozně hlasitě, skoro křičel. Mám dojem, že jsem se taky bál, aby se nevzbudili sousedi."

Muž sklopil oči ještě hlouběji. Podíval se na vlastní ruce. Pak řekl:

"No, o to vlastně ani tolik nešlo. Ale kapka ke kapce, já nevím. Musím vám říct..."

"Podrobnosti si necháme na pozdější dobu," řekl Kollberg. "Co se stalo?"

Gunnarsson pozoroval bez pohnutí své vlastní ruce.

"Uškrtil jsem ho."

Martin Beck počkal deset vteřin. Pak si přejel ukazováčkem přes kořen nosu a řekl:

"A pak?"

"Najednou jsem úplně vystřízlivěl, nebo jsem si to alespoň myslel. Ležel tady na podlaze. Mrtvý. Byly asi dvě hodiny.

Měl jsem samozřejmě zavolat policii. Jenže v tu chvíli mi to nebylo tak jasné."

Chvilku uvažoval.

"To by bývalo bylo po všem."

Martin Beck přikývl a podíval se na hodinky. To ho zase povzbudilo.

"No, takže pak jsem tady asi čtvrt hodiny seděl a přemýšlel, co a jak. Tadyhle na té židli. Prostě jsem se odmítal smířit s tím, že by situace měla být beznadějná. Všechno se to seběhlo tak ... zničeho nic. Připadalo mi to tak nesmyslné.

Nemohl jsem pořád pochopit, že jsem to byl já, co najednou ... no, o tom si můžeme promluvit později."

"Věděl jste, že má Matsson jet do Budapešti?" prohodil Kollberg.

"Ano. Měl u sebe pas i letenky. Chtěl si jen zajet domů pro kufr. Myslím, že mě to napadlo, když jsem uviděl ty brýle.

Spadly mu a ležely tu na podlaze, byly takové zvláštní, vypadal s nimi nějak úplně jinak. A pak jsem si vzpomněl na tu chalupu tam u nás. Než jsem se přestěhoval, sedával jsem na balkóně a díval jsem se, jak tam hasiči jezdí na cvičení, vždycky to zapálili a pak zase uhasili. Každé pondělí. Nikdy to tam moc neprohledávali, než to zapálili. Věděl jsem, že ten zbytek, co tam ještě zůstal, už brzy spálí celý. Asi je to levnější než bourat dům normálním způsobem."

Gunnarsson se na Martina Becka rychle podíval zoufalýma očima a honem pokračoval:

"Pak jsem vzal pas, letenky, klíče od auta a klíče od jeho bytu. Potom..."

Otřásl se, ale hned se zase vzpamatoval. "Pak jsem ho vzal dolů k autu, to bylo to nejtěžší, ale měl jsem ... už jsem chtěl říct, že jsem měl štěstí. Jel jsem do Hagalundu."

"K tomu domu, co se měl bourat?"

"Ano, bylo tam všude jak po vymření. Vynesl jsem ... Alfa na půdu, šlo to těžko, protože schody byly už skoro pryč. A tam jsem ho položil za takovou příčku, pod hromadu nějakého harampádí, aby ho nikdo nenašel. Vždyť byl přece mrtvý. Vlastně o nic nešlo. Alespoň mi to tak připadalo."

Martin Beck neklidně pošilhával po hodinkách. "Pokračujte," pobídl ho.

"Začínalo svítat. Jel jsem do Flemingovy pro kufr, měl ho zabalený a připravený, a dal jsem ho do jeho auta. Pak jsem jel zpátky sem, dal jsem to tu trochu do pořádku a vzal jsem si jeho brýle a kabát, ten měl pověšený v předsíni. Skoro hned jsem jel zase zpátky. Měl jsem strach zůstat tady a čekat. Pak jsem vzal jeho auto, odjel jsem do Arlandy a zaparkoval jsem ho tam." Muž se na Martina Becka podíval prosebným pohledem a řekl: "Všechno to šlo jako po másle. Nasadil jsem si brýle, ale kabát mi byl malý. Vzal jsem si ho přes ruku a prošel jsem pasovou kontrolou. Na cestu se moc nepamatuju, ale pořád mi všechno připadalo jednoduché a snadné."

"Jak jste se odtamtud chtěl dostat zase pryč?"

"Říkal jsem si, že se něco naskytne, nějak že to půjde. Myslel jsem, že nejlepší bude jet na rakouské hranice vlakem a tam se pak pokusit přejít ilegálně. Nakonec jsem měl v kapse svůj vlastní pas a z Vídně jsem se už mohl vrátit domů na něj. Tam už jsem párkrát byl a věděl jsem, že Rakušani při výjezdu obyčejně pasy nerazítkují. Ale zase jsem měl štěstí. Alespoň mi to tak připadalo."

Martin Beck přikývl.

"Byla tam nouze o pokoje a Alfe měl rezervované místo ve dvou hotelech, v tom prvním jen na jednu noc. Už se ani

nepamatuju, jak se jmenoval."

"Ifjúság."

"No, to je možné. Tak tam jsem dojel společně s nějakou výpravou, mluvili francouzsky. Zrovna vedle mne u recepčního pultu stál nějaký člověk s plnovousem. Všiml jsem si, že recepční strčil jeho pas až dolů, takže byl první odspodu v té hromádce pasů. Tak jsem odevzdal Alfův pas, a když se recepční obrátil zády ke mně, podařilo se mi vytáhnout ten pas, co patřil tomu s plnovousem. Byl belgický."

Martin Beck se opatrně podíval na hodinky.

"A druhý den ráno?"

"Vyzvedl jsem si Alfův ... Matssonův pas a odjel jsem do toho druhého hotelu. Ten byl veliký a nóbl. Jmenoval se Dunaj. Odevzdal jsem v recepci pas, pořád ještě Alfův, a dal jsem do pokoje jeho kufr. Nebyl jsem tam víc než půl hodiny. Pak jsem odešel. Měl jsem plán města, ten jsem si koupil předem, a šel jsem na nádraží. Po cestě jsem zjistil, že mám v kapse klíč od pokoje. Byl velký a překážel mi, tak jsem ho zahodil před nějakou policejní stanicí, když jsem šel kolem. Připadalo mi, že je to dobrý nápad."

"To bych prosil," řekl Kollberg.

Gunnarsson se bledě usmál.

"Do Vídně jsem jel mezinárodním expresem, trvalo to jen čtyři hodiny. Nejdřív jsem si sundal Alfovy brýle a sbalil ten jeho kabát. To už jsem jel na ten belgický pas a všechno šlo pořád hladce. Ve vlaku byla spousta lidí a pasová kontrola měla plné ruce práce. Moje kupé měla ostatně nějaká mladá dívka. Ve Vídni jsem si vzal z Ostbahnhofu taxík rovnou na letiště a odpoledním letadlem jsem přiletěl do Stockholmu."

"Co jste udělal s Roederovým pasem?" řekl Martin Beck.

"Roztrhal jsem ho a spláchl jsem ho do záchodu na Ostbahnhofu. Brýle taky. Skla jsem rozbil a obroučky rozlámал."

"A kabát?"

"Ten jsem pověsil na věšák v nádražní restauraci."

"A večer jste už byl zase tady?"

"Ano, šel jsem do redakce odevzdat nějaké články, které jsem měl už předtím napsané."

V místnosti bylo ticho. Nakonec řekl Martin Beck:

"Zkusil jste postel?"

"Kde?"

"V Dunaji."

"Zkusil. Vrzala."

Gunnarsson se znovu zadíval na své vlastní ruce. Pak řekl docela tiše:

"Byl jsem v hrozně těžké situaci. Nejen pokud šlo o mě."

Rychle se podíval na fotografii.

"Kdybych býval - kdyby se nestalo nic nepředvídaného, býval bych měl tuhle neděli svatbu. A..."

"Ano?"

"Vždyť to ve skutečnosti byla nešťastná náhoda. Chápete..."

"Ano," pravil Martin Beck.

Kollberg se celou hodinu takřka nepohnul. Teď najednou pokrčil rameny a řekl podrážděně:

"Tak to stačí, jdeme."

Muž, který zabil Alfa Matssona, pojednou vzlykl.

"Ano," řekl zastřeným hlasem. "Promiňte na okamžik."

Rychle vstal a šel na záchod. Druzí dva se ani nepohnuli, ale Martin Beck se nešťastně zadíval na zavřené dveře.

Kollberg sledoval jeho pohled a řekl:

"Není tam nic, čím by si mohl ublížit. Vzal jsem pryč dokonce i skleničku na zubní kartáček."

"Na nočním stolku měl tubu prášků na spaní. Bylo jich tam určitě nejmíň pětadvacet."

Kollberg šel do ložnice a hned se vrátil.

"Je pryč," řekl.

Podíval se na zavřené dveře.

"Neměli bychom ... ?"

"Ne," řekl Martin Beck. "Počkáme."

Nečekali déle než nějakých třicet vteřin. Ake Gunnarsson vyšel dobrovolně. Pousmál se a řekl:

"Tak nevyrazíme?"

Nikdo neodpověděl. Kollberg šel na záchod, stoupl si na mísu, nadzvedl víko nádrže, vstrčil do ní ruku a prázdnou tubu do prášků vylovil. Vracel se do pracovny a přitom si četl vinětu.

"Vesparax," řekl. "Ty jsou nebezpečné."

Podíval se na Gunnarssona a řekl ustaraně:

"Tohle jste si opravdu mohl odpustit. Teď vás budeme muset odvézt do nemocnice. Tam vám navlíknou dlouhou zástěru až k nohám a do krku vám vrazí gumovou hadici. Zítra nebudete moct ani mluvit, ani jíst."

Martin Beck zatelefonoval pro hlídkový vůz.

Rychle seběhli po schodech, všechny hnalo totéž přání dostat se odtamtud co nejdřív.

Hlídkový vůz už stál před domem.

"Vypumpovat," řekl Kollberg. "A honem. My přijedeme potom."

Když už Gunnarsson seděl ve voze, zdálo se, že si Kollberg na něco vzpomněl. Pootevřel dveře a zeptal se:

"Když jste šel z hotelu na vlak, přišel jste nejdřív na jiné nádraží?"

Muž, jenž zabil Alfa Matssona, se na něj podíval očima, které už začínaly tuhnout a mít nepřírozený výraz.

"Ano. Jak to můžete vědět?"

Kollberg zabouchl dveře. Policista za volantem spustil sirénu už na prvním rohu.

Po spáleníšti v Hagalundu se mezi hromadami popela a ohořelých trámů opatrně pohybovali policisté v šedivých kombinézách. Za bariérou z provazů se shromáždil malý hlouček čumilů, byly to nedělní rodinky s kočárky a balíčky od cukráře. Byly už čtyři pryč.

Jakmile Martin Beck s Kollbergem vystoupili z vozu, odtrhl se Stenström od hloučku policistů a šel k nim.

"Měli jste pravdu," řekl. "Leží tam, ale moc toho z něho nezbylo."

Ani ne za hodinu už se zase vraceli do města. Když přijížděli kolem bývalého akcízu na severní straně města, řekl Kollberg:

"Za týden by to tam ta stavební firma už srovnala buldozerem."

Martin Beck přikývl.

"Udělal, co bylo v jeho silách," prohlásil Kollberg filosoficky. "A nebylo toho málo. Kdyby býval o Matssonovi věděl trochu víc a dal si tu práci, podívat se, co je v tom kufru, a kdyby býval vystoupil z letadla v Kodani, místo aby riskoval, že v tom pase bude vidět, že v něm gumoval..."

Větu nedokončil. Martin Beck se po něm podíval.

"Tak co? Tak myslíš, že by z toho býval vyvázl?"

"Ne," řekl Kollberg. "To se ví, že ne."

U Vanadinské plovárny, kde bylo navzdory nejistému počasí lidí jako much, si Kollberg odkašlal a řekl:

"Já nevím, proč by ses touhle záležitostí měl ještě zabývat. Vždyť máš nakonec dovolenou."

Martin Beck se podíval na hodinky. Dnes už se na ostrov nedostane.

"Můžeš mě vysadit na rohu Odinovy ulice," řekl.

Kollberg zastavil na rohu před biografem.

"Tak ahoj," řekl.

"Ahoj."

Ani si nepodali ruce. Martin Beck zůstal stát na chodníku a díval se za autem. Pak přešel na druhou stranu, zahnul za roh, a vešel do restaurace Metropol. Světlo v baru bylo tlumené a příjemné, u jednoho rohového stolu si nějací lidé tiše povídali. Jinak tam bylo prázdno.

Posadil se k baru.

"Skotskou," řekl.

Barman byl svalovitý čahoun s klidným očima a rychlými pohyby. Měl sněhobílé sako.

"S ledem?"

"Proč ne."

"Jistě," řekl barman. "To je věc. Odpolední whisky s ledem. Senzace."

Martin Beck u baru zůstal čtyři hodiny. Ani jednou nepromluvil, jen chvílemi ukázal na skleničku. Muž v bílém sáčku neřikal rovněž nic. Bylo to tak nejlepší.

Martin Beck pozoroval svůj vlastní obličej v kouřovém zrcadle za řadami lahví. Když se obraz začínal rozmazávat, objednal si taxík a jel domů. Svlékat se začal už v předsíni.

/XXVI/

Martin Beck sebou trhl a probudil se z hlubokého, bezesného spánku. Odkopal se a bylo mu zima. Když vstal, aby zavřel dveře na balkón, zatmělo se mu před očima. Ve spáncích mu bušilo, patro měl vyschlé a drsné. Šel do koupelny a s velkým přemáháním spolkl dva aspiriny a zapil je sklenicí vody. Pak si šel znovu lehnout, přikryl se a pokoušel se usnout. Spal pár hodin a strašila ho noční můra, pak vstal, dlouho se sprechoval a pomalu se oblékl. Vyšel na balkón, opřel se lokty o zábradlí a bradu si položil na ruce.

Nebe bylo vysoké a jasné a v chladném ranním vzduchu začínal být cítit podzimek. Chvilí pozoroval tučného jezevčíka, který se líně batolil mezi stromy v řídkém háječku před domem. Říkalo se tomu zelený pás, ale tenhle název si to rozhodně nezasloužilo. Mezi smrky byla země zapadaná jehličím, bylo tam nastláno nejrozumnějších odpadků a ta troška trávy, která se tam začátkem léta objevila, byla už dávno zadupaná.

Martin Beck se vrátil do ložnice a ustlal. Pak chvíli nepokojně přecházel po bytě, vzal si do aktovky pár knížek a maličkostí a šel.

Do města jel podzemní drahou. Loď odjížděla až za hodinu, a tak se pomalu procházel po Přístavním nábreží směrem k Strömskému mostu. U Blasieholmského nábreží stála jeho loď s připraveným můstkem. Několik lodníků nosilo na příď jakési bedny.

Martin Beck šel dál na ostrůvek Skeppsholm. V restauraci na palubě staré plachetnice, kterou Švédský turistický svaz používá jako ubytovnu, si dal čaj a po tom se mu okamžitě udělalo ještě hůř.

Čtvrt hodiny před odjezdem přišel na loď, pod kotly už se topilo a z komína stoupala bílá pára. Šel na palubu a sedl si na totéž místo, kde seděl skoro před čtrnácti dny, když mu začínala dovolená. Říkal si, že teď už mu nebude nic bránit, aby si užíval volna, ale pomyšlení na zahálčivý život a na ostrůvek v něm už nevzbuzovalo ani radost, ani nadšení.

Stroj začal rázovat, loď vycouvala od nábreží, parní siréna zaječela a Martin Beck se naklonil nad zábradlí a díval se do zpěněných vln. Pocit letní dovolené byl pryč a jemu bylo prostě nanic.

Za chvíli šel do bufetu a vypil lahvičku minerálky. Když se vrátil na palubu, seděl na jeho místě červeňoučký pán ve sportovním odění a s baretem na hlavě. Než Martin Beck stačil nenápadně ustoupit, tlouštík už se představil a začal ze sebe dšít proudy nadšených výlevů nad krásou zálivu s ostrůvky. Martin Beck ho odevzdaně poslouchal a muž ukazoval na jeden ostrůvek po druhém a recitoval jména všech, kolem kterých projížděli. Nakonec se Martinu Beckovi podařilo tuhle jednostrannou konverzaci přerušit a uprchnout před znalcem stockholmského souostroví do salónku na zádi.

Zbytek cesty strávil v přítmi salónku na tvrdé plyšové pohovce a pozoroval, jak v paprsku světla z kulatého okénka víří prach.

Nygren seděl ve člunu u přístavního můstku a čekal na něj. Když přijížděli k ostrůvku, vypjal motor a pomalu s člunem projížděl kolem můstku, aby mohl Martin Beck vyskočit. Pak hned zase nastartoval, zamával a zmizel za výběžkem. Martin Beck šel k chatě. V závětrí ležela jeho žena na dece nahá a opalovala se.

"Ahoj."

"Ahoj. Neslyšela jsem tě přijet."

"Kde jsou děti?"

"Někde venku na loďce."

"Aha."

"Jaké to bylo v Budapešti?"

"Ale jo, moc pěkné. Posílal jsem pohlednice, nedostali jste je?"

"Ne."

"Tak to ještě přijdou."

Šel do domu, napil se vody ze sběračky, zastavil se a díval se do stěny před sebou. Myslel na světlou ženu s náhrdelníkem. Jestlipak tam dlouho stála a zvonila a nikdo ji nešel otevřít? Anebo přišla tak pozdě, že už se to v bytě hemžilo policajty s pinzetkami a sklenicemi speciálních prášků?

Slyšel vejít svou ženu.

"Jak se vlastně máš?"

"Ne moc dobře," řekl Martin Beck.